Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREȘTI

12 Povești Nemuritoare

Coperta de
CRINA IONESCU

tYGRI book

Povești nemuritoare

VOL. 12

Ediția a II-a

EDITURA ION CREANGĂ • BUCUREȘTI, 1975

Povestea poveștilor

ÎN VREMURILE DE DEMULT trăia într-o mlaștină un drac. Odată, acest drac a făgăduit un sac întreg de galbeni celui ce-i va spune o poveste pe care el n-o mai auzise vreodată. Au venit mulți amatori de aur din felurite locuri și cîte povești nu i-au povestit! Dar, numai ce începeau povestea, dracu striga :

— O știu! O știu! și o spunea el pînă la sfîrșit.

Un tată avea trei feciori : primii doi, cei mari, erau deștepți, al treilea, cel mic, era prost. Se gîndiră să meargă și ei să-i spună dracului povești.

Se duse mai întîi fratele cel mare și-i zise :

— Bună seara, boier preamilostiv!

— Bună seara, fiule! îi răspunse dracu.

Și începu fratele cel mare să povestească. Povestește el, povestește, dar nici n-ajunge bine la jumătatea poveștii că dracu începe s-o spună el mai departe. Așa că n-a ieșit nimic. Dracu mai pusese o condiție : celui ce nu va reuși să-i spună o poveste pe care el să n-o știe, îi va jupui trei fîșii de curele din spinare.

Cînd băiatul cel mare termină toate poveștile care le știa, dracu îi jupui trei curele și-l lăsă să plece acasă.

A doua zi, era pe înserate : fratele cel mijlociu se duse la drac să-i spună povești. Cînd ajunse, îi zise ca și frate-su cel mare :

— Bună seara, boier preamilostiv !

— Bună seara, fiule ! la fel îi răspunse dracu.

Fratele cel mijlociu povesti toate poveștile pe care le știa. Dar ce folos, dacă și dracu le știa pe toate ! Și dracu îi jupui trei curele din spinare, după care îi dădu drumul acasă.

A treia zi, seara, plecă și prostu să-i spună dracului povești. Taică-său, e drept, nu voia să-l lase : o să-i jupoaie și lui curele din spinare, dar nu putu să-l oprească în nici un chip. Cînd prostu ajunse la drac în mlaștină, îi zise :

— Bună seara, drace.

— Bună seara, fiule, îi răspunse dracu.

Dar prostu i-o reteză scurt :

— Eu nu sînt fiul tău ! Nu vrei mai bine s-asculți o poveste ?

— Ah, cît de mult doresc ! zise dracu. Însă dacă n-o să-mi spui o poveste pe care n-am mai auzit-o, o să-ți jupoi trei curele din spinare !

Așa să fie ! Prostu fu de acord. Dar mai adăugă :

— Iar dacă tu mă vei întrerupe, spunîndu-mi că așa ceva nu-i cu putință, eu o să-ți jupoi din spinare șase curele !

Ce să-i faci, vrei nu vrei, trebuie să asculți povestea ! Iar prostu începu așa :

— Sîntem la tata trei feciori, tata e al patrulea, iar eu al cincilea.

Dracu era cît pe aci să strige că așa ceva nu e cu putință, dar își luă seama că o să i se jupoaie șase curele din spinare și tăcu.

Iar prostu povesti mai departe.

— Odată, ne-am dus să curățăm de tufișuri o poieniță. Ne-am apucat și am curățat o poieniță mare-mare. Dimineața, ne uităm și poienița ia-o de unde nu-i. Am căutat-o noi, dar degeaba. Aproape două conace din zi am căutat-o, însă fără nici un folos. Deodată am zărit un țăran care tăia o coadă pentru greblă. Mă dau mai aproape și văd că țăranul sprijinea vîrful cozii într-o poieniță mare-mare. Mie ce-mi pasă ? Eu mi-s tînăr și puternic, așa că am aruncat coada greblei la nouă verste depărtare. Așa ne-am găsit poienița. Ne-am apucat de semănat. Trei zile am semănat un grăunte și jumătate de orz. A răsărit niște orz de ți-era mai mare dragul ! L-am cosit, l-am treierat și ne-am apucat să facem din el bere. Și, ce să-ți spun, am făcut o șură și jumătate de bere ! Și-am încins un chef ca-n basme : șaptezeci de țărani și șaptezeci de cai au băut trei zile și trei nopți în șir. Berea s-a terminat, dar am mai scurs de pe fund încă trei butoaie și jumătate.

Ei, și ne-am îmbătat serios. Ne-am apucat să prindem muște și să le vîrîm în sac. Asta era tocmai în vremea cînd la nemți se scumpiseră muștele. Dădeau o vacă pe-o muscă. O vacă pe-o muscă ! Aflînd asta, ce să zic ? Eu mi-s tînăr și puternic, așa că am aruncat sacul cu muște pe umăr și am pornit spre țara nemților. Acolo, pentru fiece muscă am căpătat cîte o vacă. Pentru fiece muscă — o vacă ! Aveam acum atîtea vaci, că poate nici baronul

n-avea așa de multe. Nu puteam singur s-o scot la capăt cu ele..A trebuit să le încarc pe-o corabie ca să le duc pînacasă. Numai că pe mare s-a stîrnit o furtună care-a prefăcut corabia în țăndări și-a aruncat-o pe malul celălalt. Stam și mă gîndeam ce să fac. Ei, dar ce-mi pasă ? Eu mi-s tînăr, puternic și numaidecît mi-a dat prin cap ce să fac: am apucat o vacă de coadă, am învîrtit-o binișor și am aruncat-o peste mare. Am apucat-o pe-a doua și tot așa mereu. Astfel mi-am trecut dincolo toate vacile mele cele frumoase. Mai rămăsese una șchioapă. Dar atunci mi-am dat seama : da' eu cum o să trec peste mare ? Ei, dar, ce-mi pasă ? Sînt tînăr și puternic, o să mă azvîrl singur peste mare. Am apucat vaca șchioapă de coadă, am învîrtit-o de vreo zece ori în jur și am azvîrlit-o peste mare, ținîndu-mă de coada ei. Așa am zburat cu vaca cea șchioapă peste mare. Aici a trebuit să alerg pînă mi-am strîns toate vacile. Dar mie ce-mi pasă. Sînt tînăr și puternic ! Le-am legat de coarne pe cele mai nărăvașe. Dumnezeu, văzînd cîte vaci am, mă întreabă dacă nu vreau să le tai și din pieile lor să fac papuci. Toți sfinții își cam tociseră papucii și, de ! trebuie să-i încalțe pe toți. Și pe cei mari și pe cei mici. Și mi-a făgăduit Dumnezeu o grămadă de bani. Am tăiat toate vacile, iar din pieile lor am făcut papuci : din pieile mai groase — pentru sfinții cei mari, din cele mai subțiri — pentru îngerași. Acum altă belea : cum să trimit papucii în cer ? Nimeni nu vine după ei, și mai trebuie să iau și banii de-acolo. Am luat atunci toate cozile vacilor și le-am legat una de alta. Am făcut o frînghie lungă-lungă. Am legat papucii de un capăt, iar pe celălalt — ce-mi pasă ? Sînt tînăr și puternic ! l-am învîrtit și

l-am azvîrlit în sus, în cer. L-am azvîrlit lui Sfîntu Petru drept în mînă. El a apucat capătul frînghiei, trăgîndu-mă şi pe mine odată cu papucii. A luat papucii şi mi-a plătit banii. Doream să ajung şi eu în cer, dar nu m-au lăsat: m-au înhăţat şi m-au aruncat în jos. S-a iscat un vînt puternic, care m-a dus într-o mlaştină mare. Cum am căzut, am intrat în smîrc pînă la gît. „Ei, îmi zic, mi-a sosit sfîrşitul!" Deodată, ce-mi văd ochii? Un urs fugind, iar după el gonea un iepure, vrînd să-l prindă. Aveam de gînd să mă prind de coada ursului, dar mi-am zis: iepurele e mai puternic, de vreme ce vrea să prindă ursul. Aşa că m-am prins de coada iepurelui: cînd a trecut pe lîngă mine — eu, ce? eu mi-s tînăr şi puternic — hăţ! l-am apucat de coadă. Cît de mult dorea să scape! Trage el, trage şi mă smulge din smîrc, numai că, săracul, a rămas fără coadă.

Dracu asculta şi asculta, rămăsese chiar cu gura căscată, dar n-avea ce să spună. Povestea asta n-o mai auzise şi se temea ca nu cumva, din întîmplare, să scoată vreun strigăt: atunci i-ar fi jupuit şase curele din spinare.

Se uită prostu: dracu tremura de frică. Atunci strigă la el:

— Ce? Nu cumva nu ţi-a plăcut povestea? Iar dacă nu crezi că totul s-a petrecut întocmai, na, uite coada iepurelui!

Acestea zicînd, prostu aruncă pe masă o coadă de iepure. Acum dracu crezu că totul a fost într-adevăr aşa şi se sperie şi mai tare. Nu-i de glumit! Însuşi Dumnezeu a stat de vorbă cu prostu şi i-a comandat papucii. Ba încă mai aruncă vacile peste mare ca pe nişte pietricele. Dracu

îi dădu pe loc flăcăului un sac cu galbeni, greu de nu-l puteai urni, și-i porunci să se care mai repede acasă : nu vrea să mai audă de el.

Prostu nici că dorea altceva. Azvîrli sacul pe umăr și-o porni spre casă, parcă era un general. Taică-său și frații mai mari se mirară nevoie mare de norocul lui, dar prostu nu făcea altceva decît să rîdă. Își construi un palat mare și trăi în el împărățește.

În românește de NIC. ILIESCU

Du-te nu știu unde și adu nu știu ce

TRĂIA ODATĂ un rege ce avea un slujitor credincios, pe care îl iubea foarte mult.

Într-o zi, regele cumpără un armăsar neînvățat la călărie. Dar nimeni nu putea să-l îmblînzească : oricît s-au zbătut — degeaba, calul a rămas sălbatic precum a fost. Atunci regele îi zise slujitorului :

— Încearcă tu să-l îmblînzești pe năzdrăvanul ăsta ! Bine. Slujitorul făcu cum făcu și sări sprinten pe armăsar. La început vru să-l pornească la pas, să se-nvețe să meargă înșeuat. Dar nici vorbă de-așa ceva ! Calul, ca înțepat, se smuci într-o parte și o porni ca vîntul, ridicînd în urmă-i nori de praf. Și multă vreme goni prin păduri și prin mlaștini. De mult ajunseseră prin locuri necunoscute, dar calul galopa întruna. Din fericire însă, în calea lor se iviră doi copaci crescuți alături. Între ei — o deschizătură strîmtă, ca o portiță îngustă. Cum calul gonea drept spre ei, cînd să treacă rămase înțepenit între cei doi copaci. Se înțepenise ca într-o menghină, așa că, vrînd nevrînd, se opri.

Slujitorul, ce să zică, era mulțumit, dar după ce coborî de pe cal se uită încoace și-ncolo : totul era străin, necunoscut și pustiu. Ce să facă ? Hotărî să meargă încotro

va vedea cu ochii. Poate va întîlni pe undeva vreun suflet de om. Merse el ce merse, pînă dădu într-o poieniță. În mijlocul poieniței — o căsuță. Cînd să intre, îi ieși înainte un bătrînel cărunt. Își dădură binețe, apoi bătrînul îl întrebă cu blîndețe :

— Încotro ți-e drumul, fiule ?

Uite așa, așa, răspunse slujitorul, s-a rătăcit și a obosit, și-l roagă să-i arate drumul spre casă.

— Ei, fiule, cel ostenit trebuie să se odihnească. Ce-o să faci acasă ? Mai rămîi puțin aici, la mine !

Slujitorul mulțumi bătrînului pentru cuvintele frumoase și rămase.

Lîngă căsuța moșneagului se afla o livadă tare frumoasă, iar în ea cîteva rînduri de garduri, fiecare cu cîte o poartă.

Băiatul ar fi dorit să se plimbe prin livadă, dar moșneagul îi zise :

— Stai puțin, nu-i așa de simplu să te plimbi prin această livadă ! Uite, ia legătura asta de chei, deschide orice poartă și plimbă-te pe unde poftești. Dar poarta legată cu curmei să n-o deschizi, și nici să nu privești peste ea.

În prima zi slujitorul se plimbă prin livadă, dar de poarta legată cu curmei nu se atinse. Se plimbă și a doua zi, dar tot nu se apropie de ea. Însă în cea de a treia zi își zise : „Oare ce-ar putea fi acolo ? Am voie să umblu peste tot, numai acolo nu. Iacă, înadins, am să mă uit".

Slujitorul dezlegă curmeiul. Deschise portița și, în fața lui, apăru o cîmpie întinsă. În mijlocul ei strălucea un lac liniștit. Se apropie de lac, se minună privindu-l, iar cînd

vru să se întoarcă acasă auzi ceva fîlfîind în aer. Şi ce-i văzură ochii ? Pe mal se lăsară din zbor trei raţe albe şi, cît ai clipi din ochi, se prefăcură în trei zîne nespus de frumoase. Îşi aruncară veşmintele şi intrară în apă. Băiatul îşi zise : „Ptiu, drace ! Asemenea fete frumoase n-am văzut de cînd sînt. Ce-ar fi să mă duc, aşa, să mă uit mai de-aproape la veşmintele lor ?“

Slujitorul ridică straiele uneia dintre fete şi le privi, minunîndu-se nevoie mare. Dar zîna ale cărei straie le luase îl zări şi îşi zise că nu-i a bine. Înotă spre mal şi îl rugă :

— Nu-ţi bate joc de mine, voinicule bun ! Rogu-te, pune straiele de unde le-ai luat !

Ce să facă ? Puse straiele la loc. În aceeaşi clipă, fecioarele se prefăcură în raţe, iar pe flăcău îl transformară în hulub. Raţele se ridicară în văzduh şi se făcură nevăzute. Na-ţi-o bună !

Seara, cînd moşneagul se întoarse acasă, zări pe gard, în curte, un hulub. Îşi dădu îndată seama despre ce era vorba. Îl mustră pe slujitor şi-l prefăcu iarăşi în om.

A doua zi, bătrînelul plecă din nou, lăsîndu-l pe slujitor singur acasă. Slujitorul se plimbă încolo şi-ncoace prin livadă pînă nu mai putu răbda. Dezlegă curmeiul, deschise poarta şi porni spre lac. Făcu cîţiva paşi pe mal, privi apele lacului şi, cînd vru să se întoarcă, prin aer se auzi un fîlfîit uşor. Veniseră din nou cele trei raţe albe. Se prefăcură în trei zîne frumoase şi intrară în apă. Slujitorul îşi zise : „Fie ce-o fi ! Asemenea zîne nu vezi în fiecare zi. Ce-ar fi să mă duc, aşa, să privesc mai de-aproape la veşmintele lor ?“ Luă slujitorul straiele uneia dintre

zîne, le privi din toate părțile minunîndu-se nevoie mare. Dar zîna, ale cărei straie le ridicase, îl zări și își zise că nu-i a bine. Înotă spre mal și-l rugă :

— Nu-ți rîde de mine, voinicule bun ! Rogu-te, pune straiele de unde le-ai luat.

Ce să facă ? Dacă îl roagă atîta ! Și puse straiele la loc. În aceeași clipă, zînele se prefăcură în rațe, iar pe băiat îl preschimbară în porc. Apoi se ridicară în văzduh și se făcură nevăzute.

Seara, cînd moșneagul se întoarse acasă, zări în curte porcul și pricepu îndată despre ce era vorba. Îl prefăcu pe slujitor iarăși în om și-i zise :

— Dacă ți-a căzut cu tronc vreuna dintre zîne, însoară-te cu ea.

— Ușor de zis, însoară-te ! îi răspunse băiatul. Nu vrea să rămînă cu mine. Cum îi dau straiele, se și face nevăzută.

— Nu vrea să rămînă ! Da' ce, e proastă să rămînă ? De ce i-ai dat straiele ? De ce ai cedat rugăminților ? Să nu-i mai dai straiele pînă nu se va jura că rămîne cu tine.

A trei zi bătrînelul plecă iar de-acasă. De data asta slujitorul dezlegă numaidecît curmeiul, se apropie de lac așteptînd să sosească rațele cele albe. Iaca, ele sosiră, se prefăcură în zîne, se dezbrăcară și intrară în apă. Slujitorul ridică straiele zînei pe care o îndrăgise, le privi din toate părțile minunîndu-se.

— Hei, dacă-i vorba de straie, apăi pe-acestea am să le iau !

Zîna înotă spre mal și-l rugă pe slujitor :

— Nu-ți rîde de mine, voinicule bun! Pune straiele de unde le-ai luat.

— Poți să mă rogi mult și bine, eu n-o să le pun! Făgăduiește-mi că vrei să fii nevasta mea și n-o să mai zbori de la mine. Atunci o să-ți dau straiele.

Zîna încercă în fel și chip să-l facă să-i dea înapoi straiele. Însă pînă la urmă îi făgădui și se jură să nu mai zboare nicăieri, oricît ar ruga-o surorile ei.

Slujitorul îi dădu zînei straiele. Ea se îmbrăcă și porniră împreună spre căsuța moșneagului. Iar surorile ei se prefăcură în rațe și dispărură în zbor. Seara, cînd bătrînul se întoarse acasă, îl cunună pe băiat cu zîna.

Într-o zi, slujitorul îi spuse moșneagului:

— Trebuie să mă duc cu nevasta acasă. Regele o fi îngrijorat, nici nu știe ce s-a întîmplat cu mine.

— Du-te, fiule, du-te! îi răspunse bătrînul, și să fii fericit. Dar ia seama, nu te lăuda în fața regelui că ai nevastă frumoasă. Ar fi bine nici să nu știe că te-ai însurat.

Bine. Slujitorul s-a întors acasă și n-a spus la nimeni că s-a însurat cu o fată frumoasă ca o zînă. La început totul a mers bine. Însă, curînd, regele începu să bage de seamă că slujitorul său se schimbase tare mult. Oriunde ar fi fost și orice ar fi făcut, totdeauna căuta să se întoarcă mai repede în odăița lui. Într-o zi, tot așa, pentru a nu știu cîta oară, slujitorul se făcu nevăzut de lîngă rege. Dar de data asta regele îl urmări. Furișîndu-se pînă lîngă odăița slujitorului, se uită pe gaura cheii. Tare mult voia să știe ce face slujitorul său acolo. Și regele văzu că slujitorul are o nevastă frumoasă ca soarele.

„Așa nu merge ! gîndi regele. Asemenea frumusețe numai regelui i se cuvine. Cum să i-o iau ? Ia să chem vrăjitorul."

Și vrăjitorul veni.

— Despre ce e vorba ? întrebă el.

— Uite așa, așa, slujitorul are o nevastă frumoasă ca soarele. Cum să facem ca această zînă să fie a regelui ?

— Cum să facem ? zise vrăjitorul. Dă-i slujitorului o muncă pe care să n-o poată duce la capăt. Atunci îi faci de petrecanie și te însori cu văduva lui. Mîine o să-ți spun ce muncă să-i dai ; asta-i o treabă grea, trebuie să mă gîndesc.

Dis-de-dimineață, vrăjitorul se grăbi să meargă la rege pentru a-i spune ce muncă a găsit slujitorului. În drum, trebuia să treacă peste o punte. De sub punte ieși deodată un om cu totul și cu totul în alb, care-i zise vrăjitorului :

— Unde te duci, nelegiuitule ? Dacă regele n-o să-i dea pace slujitorului, o să pieriți amîndoi : și tu, și el !

Vrăjitorul dădu din mînă :

— E ! Trăncănește ce vrei !

Și se duse în drumul său. Cînd ajunse la rege, îi zise:

— Poruncește slujitorului să-ți aducă cel mai mare leu din lume, care trăiește în împărăția de peste nouă mări și nouă țări.

Regele chemă slujitorul și-i porunci :

— În împărăția de peste nouă mări și nouă țări, trăiește cel mai mare leu. Să mi-l aduci aici, și cît mai repede, altfel, unde-ți stau picioarele, acolo-ți va sta și capul !

Cînd auzi acestea, slujitorul tare se mai întristă. Se duse la nevastă-sa și-i povesti totul, dar nevasta îi spuse, mîngîindu-l :

— Nenorocirea asta nu-i așa de mare ! Culcă-te și dormi ca să prinzi puteri, iar eu, în noaptea asta, o să țes un ștergar înflorat și o să-ți pregătesc merinde pentru drum. Dar ia seama la sfatul meu : să ai grijă de ștergar, dacă o să-l pierzi, n-o să ai noroc.

Slujitorul se liniști și adormi într-un somn dulce. Iar nevastă-sa, toată noaptea, țesu și cusu un ștergar atît de frumos cum nu se mai văzuse în acel regat. În zori ștergarul era gata. Zîna cea frumoasă își trezi bărbatul și-l petrecu la drum lung.

Merse slujitorul o zi, merse două, merse o săptămînă, merse două, dar drumul său nu mai avea sfîrșit. În săptămîna a treia, pe o noapte întunecoasă, zări în depărtare o luminiță. Cînd ajunse mai aproape dădu peste o căsuță. Bătu la ușă. Îi deschise o fecioară care îl pofti cu blîndețe să intre. Fata îl ospătă pe călător cu bucate, îi așternu patul să se culce, iar a doua zi, dis-de-dimineață, îi aduse apă să se spele. Dar prosop să se șteargă nu-i dădu. Nu-i nimic, slujitorul se șterse cu ștergarul cusut de nevastă-sa. Fata văzu ștergarul cel înflorat :

— Arată-mi-l ! zise. Ștergar ca ăsta numai sora mea știe să facă. De unde-l ai ?

— Uite așa, așa îi povesti slujitorul. Nevastă-mea l-a țesut și l-a brodat cu rîuri.

— Va să zică, nevasta ta e sora mea. Bine că am aflat acest lucru. Din pricina ei ți-a poruncit regele să-i aduci leul cel mare ! Bine că am aflat acest lucru !

Spunînd acestea, fecioara îi smulse ştergarul şi ieşi afară din casă. Slujitorul se sperie :

— De-acum ce-o să fie ? Nevasta mi-a poruncit cu asprime să am grijă de ştergar. Numai de nu s-ar pierde !

Dar se îngrijorase degeaba, căci fata se întoarse de îndată.

— Iată-ţi ştergarul ! zise. Am aflat cum vei putea îndeplini porunca regelui. Nu departe de aici, se află o luncă mare, iar acolo o să găseşti leul. La marginea luncii creşte un tufiş de spini, în apropierea căruia doarme leul. Chiar lîngă tufiş se joacă puii leului. Tu să te apropii tîrîş de tufiş şi să prinzi unul din puii leului, dar să-l strîngi bine, să urle cît mai tare. Leul va sări asupra ta, dar tu să-i arunci ştergarul peste bot. Atunci el va deveni blînd ca un cîine, te va lăsa să-i legi ştergarul în jurul gîtului şi să-l duci unde vei pofti.

Slujitorul făcu întocmai şi prinse leul fără nici o greutate. Îl duse regelui, regele porunci să i se dea drumul în grădină, după care îl chemă pe vrăjitor.

— Ce muncă să-i mai dau acum slujitorului ? Leul l-a adus ! N-a ieşit ca tine !

— Aşteaptă pînă dimineaţă ! E o treabă nespus de grea, trebuie să mă gîndesc.

A doua zi, de cum se crăpă de ziuă, vrăjitorul alergă în mare grabă la rege. În drum trebuia să treacă peste punte. De sub punte ieşi deodată un om în alb şi-i zise vrăjitorului :

— Unde te duci, tîlharule ? Dacă regele n-o să-i dea pace slujitorului, o să pieriţi amîndoi — şi tu, şi el !

Vrăjitorul dădu însă din mînă :
— E ! Trăncănește ce poftești !
Și porni mai departe. Cînd ajunse la rege, îi spuse :
— Poruncește slujitorului să-ți aducă marele măr înflorit, ce se află în împărăția de peste nouă mări și nouă țări.
Regele chemă pe slujitor și-i dădu poruncă :
— În împărăția de peste nouă mări și nouă țări se află un măr mare înflorit. Să mi-l aduci aici, dar cît mai repede ; altfel, unde-ți stau picioarele acolo o să-ți stea și capul !
Auzind acestea, slujitorul tare se mai întristă. Se duse acasă și povesti totul nevestii. Dar nevasta îi spuse, mîngîindu-l :
— Nenorocirea asta nu-i așa de mare ! Culcă-te și dormi. Între timp, eu o să țes un ștergar înflorat și o să-ți pregătesc merindea pentru drum. Dar ia seama la sfatul meu : ai grijă de ștergar ; dac-o să-l pierzi — n-o să-ți meargă bine.
Slujitorul se liniști și se duse să se culce. Iar nevastă-sa, toată noaptea, fără întrerupere, țesu și cusu un ștergar atît de frumos, cum nu se mai văzuse în acel regat. În zori ștergarul era gata. Zîna își trezi bărbatul și-l petrecu la drum lung.
Merse slujitorul o zi, merse două, merse o săptămînă, merse două, dar drumul său nu mai avea sfîrșit. În cea de a treia săptămînă, pe-o noapte ploioasă și întunecoasă, slujitorul zări în depărtare o luminiță. Cînd ajunse mai aproape, dădu peste o căsuță, bătu la ușă, îi deschise o

fată, care-l pofti cu blîndeţe să intre. Fata îl ospătă pe călător, îi aşternu să se culce, iar a doua zi, dis-de-dimineaţă, îi aduse apă să se spele, numai prosop nu-i dădu. Slujitorul se spălă, dar văzu că n-are prosop. Ce să facă? Se şterse cu ştergarul cusut de nevastă-sa. Fecioara zări ştergarul cel înflorat :

— Arată-mi-l ! zise. Ştergar ca ăsta numai sora mea ştie să facă. De unde ai acest ştergar ?

— Uite aşa, aşa, îi povesteşte slujitorul. Nevasta mea l-a ţesut şi l-a brodat cu rîuri.

— Va să zică, nevasta ta este sora mea. Bine că am aflat acest lucru ! Din pricina ei ţi-a poruncit regele să-i aduci marele măr înflorit !

Spunînd acestea, fecioara îi smulse ştergarul şi ieşi afară. Slujitorul se sperie :

— De-acum ce se va întîmpla ? Nevasta mi-a dat poruncă aspră să am grijă de ştergar. Numai de nu s-ar pierde ! Dar degeaba se întristase, căci fecioara se întoarse de îndată.

— Iată-ţi ştergarul ! zise. Am aflat cum vei putea împlini porunca regelui. Nu departe de-aici se află acest marele măr înflorit !

Mărul se va face mic, cît o floricică şi o să-l poţi duce regelui ca pe-un fulg. Îndată ce-ajungi cu el acasă, sădeşte-l în grădină, ia ştergarul de pe vîrful lui şi floricica va deveni deodată un măr mare, înflorit.

Bine. Slujitorul făcu întocmai şi fără mare greutate aduse regelui mărul. Mult se mai minună regele zărind mărul în grădină şi îl chemă pe vrăjitor.

— Ce muncă să-i mai dau acum slujitorului ? A adus și mărul, n-a ieșit ca tine !
— Așteaptă pînă dimineață ! răspunse vrăjitorul. Treaba e foarte grea, trebuie să mă gîndesc.
Bine. A doua zi dis-de-dimineață, vrăjitorul o porni grăbit la rege. În drum, trebui să treacă peste punte. De sub punte ieși deodată un om în alb și-i zise vrăjitorului :
— Unde te duci, tîlharule ? Dacă regele nu-i dă pace slujitorului, o să pieriți amîndoi, și tu, și el !
Vrăjitorul dădu din mînă :
— E ! Trăncănește ce vrei ! Și porni mai departe.
Ajunse la rege și-i spuse :
— Poruncește slujitorului să se ducă nu știu unde și să aducă nu știu ce !
Regele îl chemă pe slujitor și-i dădu poruncă :
— Du-te nu știu unde și adu nu știu ce ! De nu-mi vei împlini porunca, unde îți stau picioarele acolo-ți va sta și capul !
Auzind acestea, slujitorul se întristă nespus de mult. Se duse acasă și povesti totul nevestii. Nevasta își liniști soțul, dar nici ea nu știu cum s-o scoată la capăt cu o astfel de treabă. În sfîrșit, spuse :
— Nu fi amărît, culcă-te și dormi. Între timp, eu voi țese un ștergar de două ori mai mare ca celelalte, îl voi broda și mai frumos și-ți voi pregăti merindea pentru drum. Dar să ai grijă de ștergar, să nu-l pierzi.
Slujitorul se culcă. Iar nevastă-sa, toată noaptea, țesu și brodă ștergarul, un ștergar așa de frumos, cum nu se mai văzuse în acel regat. În zori ștergarul fu gata. Zîna cea

frumoasă își trezi soțul și, plîngînd în hohote, îl petrecu la drumul cel lung.

Abia ieși slujitorul pe poartă, că regele o chemă de îndată pe nevasta acestuia.

— Ei, zise, de data aceasta, bărbatul tău cu siguranță că nu se mai întoarce! De ce să te chinuiești văduvă? Mie îmi trebuie nevastă. Ia-mă de bărbat și-o să fii regină.

Își zise zîna în gîndul ei: „De ce să-l mînii pe rege refuzîndu-l? Ia, mai bine, să mă prefac că sînt de acord".

Și zise:

— Vă mulțumesc pentru cinstea care mi-o faceți. Și eu cred că de data asta nu se va mai întoarce. Dar un an am să-i fiu credincioasă, am să-l aștept. Dacă nu se întoarce, atunci o să mai stăm de vorbă.

Bine. Și cu acestea, au terminat.

Iar slujitorul merse o zi, merse două, merse o săptămînă, merse două, dar drumul său nu mai avea sfîrșit. Și, iată că, în cea de-a treia săptămînă, pe o noapte cu vreme rea, întunecoasă, zări în depărtare o luminiță. Cînd ajunse mai aproape, în fața sa stătea o căsuță. Bătu la ușă. Îi deschise o fecioară care-l pofti cu blîndețe să intre. Fata îl ospătă pe călător și-i așternu să se culce, iar a doua zi, cînd se crăpă de ziuă, îi aduse apă să se spele, dar prosop nu-i dădu să se șteargă. Slujitorul se spălă, dădu să se șteargă — n-avea prosop. Scoase ștergarul cusut de nevastă-sa și se șterse. Fecioara văzu ștergarul înflorat:

— Arată-mi-l, zise. Astfel de ștergare doar sora mea știe să țească și să coasă. De unde-l ai?

— Uite așa și așa, îi povesti slujitorul. Nevasta mea l-a țesut și l-a brodat cu rîuri.

— Va să zică nevasta ta este sora mea. Bine că am aflat acest lucru. Din pricina ei tu trebuie să te duci nu știu unde și să aduci nu știu ce! Bine că am aflat acest lucru!

Fecioara îi smulse ștergarul din mînă și ieși afară din casă. Slujitorul se sperie:

— Ce se va întîmpla acum? Nevasta mi-a poruncit cu asprime să am grijă de ștergar. Numai de nu s-ar pierde!

Așteptă el o zi, așteptă două, dar fata nu se mai întoarse. A treia zi, iat-o venind în fugă, palidă, cu ștergarul în mînă.

— Ascultă ce-o să-ți spun, îi zise ea slujitorului, n-am aflat cum poți îndeplini porunca regelui. Trei zile am alergat, am căutat, mi-am istovit puterile, dar degeaba. Ne-a mai rămas o singură speranță: să mergem la Muma Pămîntului, care de șapte luni zace moartă. Tu îi vei săruta genunchii, ea va învia și-ți va spune ce trebuie să faci.

Ajunseră ei la Muma Pămîntului. Slujitorul îi sărută genunchii, dar Muma Pămîntului se mînie de ce n-o lasă să doarmă. Atunci slujitorul îi mai sărută o dată genunchii. Liniștindu-se, bătrîna chemă toate păsările și-l întrebă pe slujitor:

— Ce dorești?

— Vreau să aflu ce-nseamnă: du-te nu știu unde și adu nu știu ce?

— Ei, păsările mele! strigă Muma Pămîntului. Știți, cumva, unde se găsește așa ceva?

Păsările răspunseră :
— Nu, nu știm !
Atunci, Muma Pămîntului chemă toate animalele și le întrebă :
— Știți voi, cumva, ce înseamnă : du-te nu știu unde și adu nu știu ce ?
Răspunseră animalele :
— Nu, nu știm !
Atunci, Muma Pămîntului chemă toate broaștele, brotăceii și toate tîrîtoarele, și le întrebă :
— Știți voi, oare, ce înseamnă : du-te nu știu unde și adu nu știu ce ?
Broaștele și tîrîtoarele îi răspunseră:
— Nu, nu știm !
— Dar sînteți cu toate aici ? le întrebă Muma Pămîntului.
— Nu, nu sîntem toate, a rămas, în urmă, o broscuță șchioapă.
Tocmai atunci sosi și broscuța cea șchioapă. Muma Pămîntului se încruntă la ea, supărată :
— De ce vii așa de tîrziu ?
— Vai, măicuță și stăpînă, da' eu am zăcut șapte luni bolnavă, și uite că mi-au slăbit picioarele.
— Ei, bine, bine ! Oare, poți tu să-l duci pe-acest om la Du-te nu știu unde și adu nu știu ce ?
— Cum să nu pot ? Pot, pot !
— Ei, atunci du-l !
Și porniră ei la drum. Broscuța sărea înainte, slujitorul venea în urma ei. Iată că ajunseră lîngă o căsuță mică

fără ferestre. Broscuța sări peste prag. Slujitorul intră după ea. Într-unul din colțurile căsuței era o gaură ascunsă. Broscuța sări acolo și dispăru. Slujitorul rămase lîngă gaură, căzînd pe gînduri : „Oare nu cumva aici se află ceea ce caut eu ?

Și rosti cu glas tare :

— Du-te nu știu unde și adu nu știu ce ! Dacă te afli aici, arată-te !

Numai ce pronunță aceste cuvinte, că dedesubt se auziră zornăituri, țopăituri, se iscă un zgomot așa de mare, de parcă erau bubuituri de tunet. Slujitorul întrebă :

— Răspunde, nu ești tu acela pe care-l caut eu ?

— Eu sînt !

— Dacă tu ești acela, atunci spune-mi care-i drumul pe care pot ajunge mai repede acasă ? Într-un an a trebuit să ajung aici și să mă și întorc.

Glasul răspunse :

— Dacă o luăm drept, ajungem la timp, iar dacă vom merge pe drum ocolit, mai devreme de un an nu vom ajunge. Numai că pe drumul drept n-o să ne fie ușor de mers ! Pe acest drum o să întîlnim un balaur mare-mare, care atrage oamenii, cu limba, de la o poștă și-i înghite.

— Dar, ia spune, nu s-ar putea să scăpăm cumva de balaur ?

— Se poate, se poate ! Cine știe cum să-l ia, acela reușește. Făgăduiește balaurului cele mai bune mîncăruri din lume și spune-i că în timp ce se va ospăta, pentru el se va cînta și se va dansa. Atunci, nu se va atinge de tine. De mîncare să nu te îngrijești, eu voi procura tot ce vei

porunci. Cînd balaurul va gusta din toate bunătățile și va asculta muzică și dansuri, de bucurie nu va mai ști ce să facă. Atunci, tu nu fi prost și cere-i, drept răsplată, pentru ospăț și pentru distracție, cutia pe care o ține ascunsă la piept. Și ți-o va da, o să vezi.

— Bine, spuse slujitorul. Să pornim dar la drum, iar acolo fie ce-o fi.

Și porniră : slujitorul înainte, iar glasul năzdrăvan, după el. Merg ei ce merg și, deodată, glasul spuse :

— Nu mai avem mult de mers, îndată o să înceapă să te atragă.

Și într-adevăr, începu să-l atragă. Balaurul îl atrase pe slujitor spre el, căscă botul, pregătindu-se să-l înghită. Slujitorul se rugă de el :

— Stai ! Vrei să mănînci carne crudă ? Te voi ospăta cu cele mai gustoase bunătăți de pe pămînt, iar pe deasupra o să-ți cînt cea mai frumoasă muzică și o să-ți arăt cele mai frumoase dansuri !

Balaurul îi dădu numaidecît drumul, iar el strigă :

— Du-te nu știu unde și adu nu știu ce !

Numai ce rosti aceste cuvinte, că și apărură mese încărcate cu cele mai felurite bunătăți. În același timp, se auzi o muzică fermecătoare și se porniră niște dansuri vesele, de-ți era mai mare dragul ! Balaurul mînca și se vesela. Slujitorul își zise : „Acum e timpul !"

— Pentru că te-am ospătat, nu vrei să-mi dai mie cutiuța de aur ce strălucește la pieptul tău ?

— Ți-o dau, cum să nu ți-o dau ! răspunse balaurul. Pentru un astfel de ospăț, nu-mi pare rău de cutie !

Slujitorul luă cutia și porni grăbit spre casă. Pe drum se gîndi să deschidă cutia ca să vadă ce e în ea. O deschise și — măiculiță, doamne! din cutie se revărsă o oaste nenumărată — cîtă frunză, cîtă iarbă, parcă erau lăcuste, de nici nu puteai s-o numeri, nici s-o cuprinzi cu privirea. Într-o clipă o luncă nemărginită se umplu cu ostași, de nu te mai puteai mișca.

„Aha! își zise slujitorul. În sfîrșit, am și eu noroc, mă voi întoarce la rege ca un boier de vază."

Cînd ajunse la rege cu armata sa nesfîrșită, nevastă-sa îi ieși în întîmpinare plîngînd:

— Vai, bărbățele! Bine că te-ai întors la timp, că regele nu mă mai slăbea; vrea să mă mărit cu el, zice că tu de mult nu mai ești printre cei vii. Iar nelegiuitul de vrăjitor îl îmboldește întruna.

Auzind acestea, slujitorul se mînie și-l întrebă pe rege:

— Ce înseamnă toate astea?

Regele își strînse și el oastea și îl întrebă pe vrăjitor ce să-i răspundă slujitorului. Vrăjitorul îi zise:

— Răspunde-i ce vrei!

Regele făcu întocmai, iar slujitorul porni asupra lui cu război. Se luptară multă vreme și, în sfîrșit, regele căzu mort, pe urmă vrăjitorul și întreaga oaste regală. Slujitorul a devenit rege și a trăit cu nevastă-sa ani mulți, fericiți.

În românește de NIC. ILIESCU

Rîşniţa fermecată

AU FOST ODATĂ doi fraţi. Unul era bogat, iar celălalt sărac. Bogatul nu putea să-l vadă-n ochi pe fratele cel sărac. Odată s-a întîmplat ca săracul să rămînă fără o bucăţică de pîine în casă, şi ar fi cumpărat bucuros alta, dar nenorocirea era că n-avea nici o leţcae. Atunci, se duse la fratele său cel bogat să-l ajute să iasă din nevoie. Dar bogatul îndată ce-l văzu că se apropie de casa lui îi aruncă pe fereastră o bucată de şuncă mucegăită şi îi strigă să se ducă cu ea în iad :

— Vinde acolo şunca şi-o să faci rost de bani.

— Îţi mulţumesc şi pentru atît, rosti săracul şi, cu lacrimi în ochi, luă şunca şi porni să caute iadul. În cale se întîlni cu un bătrînel cărunt.

— De ce plîngi ? îl întrebă bătrînelul.

Şi săracul îi povesti despre necazul său : frate-său l-a trimis la iad să vîndă şunca, iar el nici măcar nu ştie drumul într-acolo.

— Ei lasă, n-are rost să plîngi de pomană, îl linişti bătrînelul. Mergi pe cărarea asta fără să te abaţi din drum şi o să ajungi la iad. Dar nu uita : să nu iei bani pe şuncă, ci să le ceri rîşniţa aruncată într-un colţ la poarta iadului. Săracul mulţumi bătrînelului şi o porni în drumul său.

Merse el, merse și cărarea nu se mai sfîrșea. În sfîrșit, ajunse la iad, mai departe nu putea merge, căci în fața lui se afla o poartă mare cît pomana țigănească.

Dracul bătu în poartă. La bătaia sa ieși unul din slujitorii iadului, un drac cu trei capete, și întrebă :

— Ce vrei ?

— Păi uite, vreau să vînd o bucată de șuncă, spuse săracul.

Slujitorului încornorat îi sclipiră ochii de bucurie.

— Cît ceri pe ea ? întrebă dracul.

— N-o vînd pe bani ! răspunse săracul. O dau pe rîșnița aceea din colț.

Dar necuratul cu trei capete nici nu vrea să audă.

— Cere-mi tot ce vrei, în afară de rîșniță ! zise el.

Săracul văzu însă că dracul nu-și mai ia ochii de la bucata de șuncă și tot înghite în sec, așa că o ținu morțiș : dă-mi rîșnița și gata !

Pînă la urmă, dracul i-o dădu.

După ce încheiară tîrgul, își văzu fiecare de ale sale. Slujitorul drăcesc luă șunca și dispăru în spatele porții iadului, pe care o închise bine, iar săracul, cu rîșnița, se grăbi spre casă.

Pe drum iar se întîlnește cu bătrînelul.

— Ei, ai luat rîșnița ? îl întrebă el.

— De luat am luat-o, răspunse fratele cel sărac, numai că habar n-am ce-o să fac cu ea, că eu n-am nimic de măcinat.

— Păi, rîșnița asta e fermecată ! zice bătrînul. Cum îi poruncești să macine, ea începe să duruie și să se învîrtească și-ți macină tot ce dorești.

Bătrînelul îi mai spuse săracului niște cuvinte pe care să le rostească atunci cînd vrea să oprească rîșnița, poruncindu-i să nu le destăinuiască și altora. După ce-l învățâ toate acestea, bătrînul se făcu nevăzut.

Astfel, fratele cel sărac ajunse să aibă de toate și trăia fericit. În fiecare zi rîșnița îi dădea cea mai gustoasă mîncare și cele mai bune băuturi. I-a măcinat fel de fel de bunătăți și atîția galbeni că și-a construit un palat de aur.

Cînd fratele cel bogat văzu palatul de aur era gata-gata să-și iasă din minți. Dădu fuga la fratele cel sărac și-l întrebă :

— De unde ai asemenea bogăție ?

Fratele cel sărac îi povesti cum l-a îmbogățit rîșnița. Atunci bogatul se ținu scai de el să-i vîndă lui rîșnița.

— De ce să nu ți-o vînd ? zise săracul. Am acum destule bogății ; să-ți mai macine și ție.

Îndată ce auzi acestea, fratele cel bogat înhăță rîșnița și alergă cu ea acasă. Cînd ajunse cu ea în curte tremura de bucurie.

Nevastă-sa se uita la el mirată : oare ce-o fi pățit bărbatu-său ?

A doua zi de dimineață bogatul și cu argații săi se gătiră să meargă la cosit. Nevasta voia să rămînă acasă, să fiarbă cașa, dar bărbatul îi zise.

— Hai și tu cu noi la cosit, iar eu, cînd o veni vremea prînzului, o să mă reped acasă : rîșnița o să-mi macine cașă gata fiartă, cît ai clipi din ochi. Nevasta nu zise nimic și plecară cu toții în luncă. Veni vremea prînzului și stăpînul lăsă coasa și se grăbi spre casă, după cașă. Ajunse

și poruncî de îndată rîșniței să macine. Macină rîșnița, macină și într-o clipită, toate oalele se umplură. Era de ajuns, dar rîșnița măcina înainte. Stăpînul strigă rîșniței să se oprească, dar ea nu voia să asculte. De acum toată casa era plină cu cașă, iar rîșnița măcina întruna. Bogatul se sperie nu glumă și aruncă rîșnița afară, dar nici asta nu-i ajută. Casa creștea mereu, curînd toată curtea va fi plină. Rîșnița parcă turbase. Fratele cel bogat nu știa ce să mai facă. În sfîrșit, o luă și-o duse lui frate-său : Ia-o, zice, și fă cu ea ce-i știi.

Cînd auzi fratele de năzbîtia rîșniței, se puse pe rîs. Șopti cuvintele fermecate și într-o clipă toată casa dispăru, ca și cînd n-ar fi fost.

Într-o zi, pe lîngă țărmul mării, trecu o corabie. Navigatorii observară ceva strălucind în razele soarelui. Coborîră pe mal să vadă ce strălucește. Cînd se apropiară, văzură un palat de aur, al cărui acoperiș arunca văpăi strălucitoare. Navigatorii întrebară :

— Al cui e palatul acesta și de unde a răsărit aici ?

— Palatul este al meu, le răspunse fratele cel sărac. A răsărit, uite, din rîșnița asta.

Mult se mai mirară călătorii și-l rugară, dacă se poate, să-i lase să privească rîșnița mai de aproape. Și le plăcu atît de mult, că în noaptea următoare o furară.

A doua zi fratele cel sărac își căută rîșnița, dar n-o mai găsi nicăieri : o luaseră cei de pe corabie, care dispăruseră de mult în largul mării. Marinarii se strînseră în jurul rîșniței, gîndindu-se cam ce ar trebui să poruncească întîi și-ntîi rîșniței să le macine.

În vreme ce se tot gîndeau ei, cineva nici una, nici două, strigă să le macine sare, că au uitat sarea acasă. Dacă-i sare, sare să fie. Şi se porni rîşniţa pe măcinat de se ridicau nori de praf. Macină ea, macină, o strachină era de-acum plină şi le-ar fi fost de ajuns. Atunci vrură s-o oprească, dar parcă putea fi vorba de aşa ceva ? Rîşniţa măcina fără preget. Se adunară în jurul ei şi încercară s-o oprească cu mîinile, dar fără nici un rezultat. Curînd corabia se umplu de sare şi se înecă cu marinari şi cu rîşniţă cu tot. Iar rîşniţa şi pe fundul mării a continuat să macine. Şi astăzi mai macină încă şi de-aceea apa mării este aşa de sărată.

In româneşte de NIC. ILIESCU

Pasărea măiastră

TRĂIA ODATĂ într-o țară un rege care avea trei feciori. Nu știu cum au aflat feciorii lui că regele din țara aflată peste nouă mări și țări are o pasăre care îndeplinește orice i s-ar porunci. Pasărea aceasta trăia în grădina palatului, într-o colivie de aur, atîrnată într-un tei cu trei vîrfuri. Seara, ea venea acasă, să înnopteze în colivia de sus. Dar lucrul cel mai important era că, pe-o gheară de la piciorul stîng, pasărea avea un inel. Cine va izbuti să-i ia inelul va deveni stăpînul pasării, iar ea îl va sluji cu credință. Mulți au încercat, însă zadarnic. Feciorii împăratului hotărîră să-și încerce și ei norocul. Fratele cel mare se gătí de drum și porunci să-i fie adus calul. Încălecară și frații mai mici, ca să-l petreacă pînă la pod. Lîngă pod, el sări pe cal și făcu la unul din capetele podului trei crestături cu sabia, lăsînd fraților săi cuvînt să vină în fiecare zi să se uite la ele. Dacă crestăturile vor fi albe înseamnă că-i merge bine, dacă ele se vor înroși, trebuie să se grăbească să-i vină într-ajutor. După nouă zile fratele cel mare ajunse în țara de la marginea pămînului, se duse la palatul regelui și-i spuse că a venit după pasăre. Cînd auzi aceasta, regele clătină gînditor din cap și rosti :

— Vai, fiule! Crezi tu că ai s-o scoţi la capăt? Gîndeşte-te: aceasta e o pasăre măiastră. Mulţi au venit aici şi mulţi vor mai veni, dar degeaba!

Fratele cel mare răspunse regelui:

— Fie ce-o fi, eu încerc!

La scăpătatul soarelui, el se duse în grădină, dar, spre uimirea lui, nu găsi teiul cu cele trei vîrfuri. Caută-ncoace, caută-ncolo — nu-i şi nu-i. În sfîrşit, îl zări într-un mestecăniş des. Feciorul regelui nu mai putu de bucurie, îşi făcu drum printre tufişuri şi dădu în poienița unde se afla teiul cu trei vîrfuri, de care era atîrnată colivia de aur. În poieniță crescuse iarbă deasă-deasă. Totul în jur era liniştit pentru că pasărea încă nu sosise. Fiul regelui se ascunse în iarbă şi aşteptă. Nu trecu mult timp şi întreaga grădină se umplu de ciripit, de parcă mii de păsărele începuseră să cînte. Numaidecît apăru şi pasărea măiastră. Se aşeză deasupra coliviei de aur, se uită de jur-împrejur şi prinse să vorbească cu un glas nespus de tînguitor:

— Toată lumea doarme! Oare nu se află nici un suflet viu să-mi spună: „Pasăre măiastră, mergi şi tu de te culcă!“?

„Dacă numai asta-i beleaua, se gîndi fratele cel mare, nu-i mare lucru.“ Şi zise:

— Pasăre măiastră, du-te şi te culcă! În aceeaşi clipă pasărea îl lovi cu aripa şi fratele cel mare se prefăcu într-un mesteacăn.

Dimineaţa, fraţii mai mici merseră la pod şi văzură că o crestătură se înroşise. Fratele cel mijlociu se pregăti îndată de drum şi plecă în ţara de peste nouă mări şi ţări

să vină în ajutorul fratelui mai mare. Cînd ajunse în țara de la marginea pămîntului, regele îi spuse că fratele cel mare a venit după pasărea măiastră, dar nu s-a mai întors din grădină. Fratele cel mijlociu se duse în grădină, se uită-ncolo, se uită-ncoace — nimic : nici fratele, nici teiul cu trei vîrfuri. În sfîrșit, cînd se întoarse spre mestecănișul des, văzu teiul cu trei vîrfuri, dar pe frate-său nu. Se ascunse în iarba cea deasă din poiană și aștepta. În jur domnea liniștea. Dar de îndată ce soarele scăpătă, întreaga grădină se umplu de ciripit, de parcă mii de păsărele începuseră să cînte. Nu trecu mult și pasărea măiastră apăru, fîlfîind din aripi. Se așeză deasupra coliviei, își aruncă privirea roată și rosti cu glas tînguitor :

— Toată lumea doarme ! Oare nu se află nici un suflet viu să-mi spună : „Pasăre măiastră, mergi și tu de te culcă !“ ?

Fratele cel mijlociu tăcea chitic. Pasărea măiastră așteptă puțin și începu iarăși să se tînguie :

— Toți pot să doarmă, numai eu nu pot. Oare nici un suflet viu n-o să-mi spună : „Pasăre măiastră, mergi și tu de te culcă !“ ? Fratelui celui mijlociu i se făcu milă de pasăre și-i spuse :

— Pasăre măiastră, du-te și te culcă !

În aceeași clipă, pasărea măiastră îl lovi cu aripa și fratele cel mijlociu se prefăcu în mesteacăn.

Dimineața, fratele cel mic merse la pod și văzu că și a doua crestătură se înroșise. Numaidecît se pregăti și porni în țara de peste nouă mări și nouă țări, iar regele îi spuse că au venit frații lui să ia pasărea măiastră, dar nu s-au mai întors din grădină. Fratele cel mic se duse și el în

grădină. Se uită-n colo se uită-ncoace — nimic, nici fraţii săi, nici teiul cu trei vîrfuri. În sfîrşit, privi înspre desişul de mesteceni şi văzu teiul, dar nici urmă de fraţi, numai iarba din poiană era, parcă, tăvălită. Fratele cel mic se ascunse în iarba cea deasă cum putu mai bine, cît mai aproape de tei ca să poată ajunge cu mîna colivia de aur şi aşteptă. În jur — linişte. Dar de îndată ce soarele scăpătă, întreaga grădină se umplu de ciripit, de parcă mii de păsărele începuseră să cînte. Nu trecu mult şi pasărea măiastră apăru. Se aşeză pe colivia de aur, privi de jur-împrejur şi prinse să vorbească cu glas tînguitor :

— Toată lumea doarme ! Oare nu se află nici un suflet viu să-mi spună : „Pasăre măiastră, mergi şi tu de te culcă !“ ? Fratele cel mic tăcea mîlc, nu scotea o vorbă. Pasărea măiastră mai aşteptă puţin şi începu să se tînguie şi mai jalnic decît înainte :

— Toţi pot să doarmă, numai eu nu pot. Oare, nici un suflet viu n-o să-mi spună : „Pasăre măiastră, du-te şi te culcă !“ ?

Fratele cel mic nici de data aceasta nu scoase nici o vorbă. Pasărea măiastră mai aşteptă iarăşi puţin şi izbucni în hohote :

— Toţi dorm, numai eu nu pot. Oare, nici un suflet viu nu-mi va spune : „Pasăre măiastră, du-te şi te culcă !“ ? Fratelui celui mic îi era peste putinţă să mai tacă. Era gata-gata să vorbească dar, spre norocul lui, pasărea măiastră, săturîndu-se de atîta tînguit, sări în colivia de aur. Fratele cel mic pricepu că e mai bine să tacă. Din colivie, pasărea măiastră privi de jur-împrejur : prin apropiere

nu se vedea şi nu se auzea nimeni, aşa că îşi vîrî ciocul sub aripă şi adormi liniştită.

Atunci fratele cel mic se ridică încetişor şi vîrî mîna dreaptă prin uşa coliviei. Îndată ce luă inelul de pe gheara stîngă a păsării, cu mîna stîngă — poc! — trînti uşiţa coliviei. Pasărea măiastră se trezi, vru să iasă din colivie, se zbătu de vergele, sări şi ţipă de parcă s-a întîmplat o mare nenorocire. Se zbătu aşa multă vreme şi doar în zori se linişti, lăsă capul în jos şi zise :

— Mi-ai luat inelul, de-acum sînt a ta!

— Spune-mi, pasăre măiastră, unde sînt fraţii mei?

— Cei doi mesteceni de lîngă tine, aceştia sînt fraţii tăi!

— Spune-mi, pasăre măiastră, cine sînt ceilalţi mesteceni?

— Ceilalţi mesteceni sînt tot oameni.

— Spune-mi, pasăre măiastră, ce pot să fac ca aceşti mesteceni să fie iarăşi oameni?

— Du-te ceva mai încolo în crîngul de mesteceni, uită-te bine şi o să vezi o grămadă de nisip. Dacă pe fiecare mesteacăn o să presari cîte trei mîini din acel nisip, toţi mesteceni o să se prefacă în oameni.

Fratele cel mic făcu întocmai. Mai întîi îi învie pe fraţii săi, iar ei îl ajutară să-i învie şi pe alţii. Dar nici în trei nu se descurcau, şi alţi oameni începură să-i ajute să aducă nisipul. Mestecenii începură să dispară unul după altul, pînă cînd întregul crîng şi grădina toată se umplură de forfota mulţimii de oameni. Toţi se înghesuiau în jurul fratelui celui mic şi nu ştiau ce să mai facă de atîta bucurie. Fratele cel mic se gîndi să-i înveselească pe cei salvaţi. Întrebă pasărea măiastră dacă poate să mai cînte

cum a cîntat ieri. Și pasărea măiastră își începu cîntatul. Ce viers, ce minunăție!

Peste trei zile s-au despărțit : frații au luat-o într-o parte, ceilalți în altă parte. Pe la amiază, cei trei feciori de rege au ajuns pe malul unei mări. Frații cei mari voiau să pornească mai departe, dar cel mic obosise. Se culcă și adormi pe loc. Cînd văzură asta, cei doi se hotărîră să-i fure pasărea măiastră, iar pe el, izbăvitorul lor, să-l arunce în valurile mării. Cum hotărîră, așa și făcură. Pasărea măiastră intră în stăpînirea lor, dar ei uitaseră de inel, care rămăsese pe degetul fratelui cel mic. Frații cei mari se întoarseră acasă la tatăl lor și începură să se laude cum au prins ei pasărea măiastră și cum s-au istovit căutînd-o, iar ce s-a întîmplat cu fratele cel mic nici pomeneală să știe ceva. Cei doi frați trăgeau nădejde că pasărea măiastră o să înfăptuiască pentru ei tot felul de minuni, însă, fără inel, pasărea nu asculta de nici o poruncă, stătea nepăsătoare, înfoindu-și penele.

Frații cei mari trăiau acasă la tatăl lor și nu știau de nici o grijă, dar bătrînul tată cum își aducea aminte de mezinul său, cum începea să plîngă. Dar oricît ai jeli, pe fiu nu-l mai poți întoarce. Se văita degeaba bătrînul pentru că feciorul său iubit nu se înecase în adîncurile mării. L-au prins rusalcele în mîinile lor mîngîietoare și l-au dus în minunatul palat de cleștar al împărătesei mărilor. Împărătesei i-a plăcut de tînărul frumos și s-a măritat cu el. Trăiau fericiți unul lîngă altul cînd, odată, rusalcele au povestit cum au auzit ele bocetul bătrînului rege. Fiului i se făcu milă de bătrîn și hotărî să părăsească pentru

scurt timp palatul de cleștar ca să aline durerea tatălui său. Și fratele cel mic frecă inelul păsării măiestre.

Într-o clipă inelul se prefăcu într-un pod de aur, ce se întindea de la palatul de cleștar pînă la castelul regelui.

Cînd tatăl își văzu fiul întreg și nevătămat nu știu ce să mai facă de bucurie. Atunci începu să cînte și pasărea măiastră, povestind regelui ce au făcut fiii mai mari celui mic. Aceștia căzură în genunchi și se rugară să fie iertați. Fratele cel mic era bun la suflet, îi iertă pe frații săi și-l convinse pe rege să nu se mînie pe ei.

Trei zile fratele cel mic a rămas în palatul tatălui său, trei zile a povestit de fericirea sa, iar în a patra zi, numai ce a răsărit soarele, a luat pasărea măiastră și s-a întors în palatul de cleștar. Îndată ce s-au deschis porțile palatului, podul de aur s-a prefăcut iarăși în inel.

În românește de NIC. ILIESCU

Cei doi fraţi şi pasărea de aur

TRĂIAU ODATĂ pe lume doi fraţi : unul bogat şi lacom, altul sărac şi cinstit. Cel bogat se credea mai deştept ca fratele său şi nu-l scotea din nătărău. Săracul avea doi fii, bogatul n-avea nici unul. Într-o zi săracul se duse la vînătoare şi dădu peste o pasăre de aur. Îi fu milă s-o ucidă şi-o lăsă să zboare. Dar puţin mai încolo, într-un brad, zări cuibul păsării şi hotărî s-o prindă vie. Dădu fuga acasă după o plasă. Se întoarse şi se urcă uşurel în brad, aruncă plasa peste cuib şi aşa prinse pasărea. Săracul nu mai putea de bucurie şi o arăta la toată lumea.

Bogatul veni şi el în fuga mare să privească şi el minunăţia. Cînd văzu pasărea de aur, ochii i se aprinseră. Pasămite, băgase de seamă că sub aripa dreaptă a păsării stătea scris : „Cel care mă va mînca va găsi în fiecare noapte sub căpătîi galbeni de aur". Iar sub aripa stîngă scria : „Cel care mă va mînca, va deveni rege !" Nu suflă o vorbă despre cele văzute, iar de atunci nu se mai dezlipi de frate-său, se ţinea scai de el să-i vîndă pasărea.

— Unde-o să ţii tu, săracule, asemnea minune ? zice bogatul lui frate-său. Nu fi nătărău, vinde-mi mie pasărea ! Eu sînt bogat, o să-ţi plătesc că am de unde. Altfel o să te

rîdă lumea : n-ai ce mînca și nu vrei să vinzi pasărea.
— Lasă-o să rîdă, frate. Ce, o să mă iau după ce spun toți ? Eu am prins-o, eu îi sînt stăpînul !
— Ești un nătărău, un mare nătărău. Uite ce, dă-mi pasărea și ia-ți banii !
— Nu vînd eu pasărea, iar ție n-o să-ți ajungă banii s-o cumperi.
— N-o să-mi ajungă ? Și cît face, mă rog, pasărea ta ?
— Un pud de aur !
— Bine ! Uite aurul și dă-mi pasărea !
Săracul se pierdu cu firea. De cînd era, nu văzuse atîția bani, nici măcar în vis. „N-are decît s-o ia !“ își zise el și-i dădu pasărea. Din ziua aceea săracul a scăpat de griji. Și-a făcut o casă nouă, a cumpărat vite și într-un an a ajuns la fel de bogat ca și frate-său. Dacă la început ai un pud de aur, treburile-ți merg strună.
Dar fratele cel bogat n-o mai ducea așa de bine.
După un an nu mai avea nici aur, iar pasărea nu i-a adus noroc. Cam așa stăteau lucrurile.
După ce a cumpărat pasărea, bogatul a dus-o acasă și despre taina ce-o aflase n-a spus nimănui, nici măcar nevestei. Cînd s-a făcut noapte, toți s-au culcat, dar lui nu-i ardea de somn : se apucă să jumule singur pasărea ca să nu vadă nimeni ce are scris pe aripi și de bucurie tremura tot. Dimineața, de cum se crăpă de ziuă, porunci nevestei să frigă pasărea, iar el se culcă puțin, căci nu dormise toată noaptea. Între timp, veniră băieții fratelui sărac, îi trimisese maică-sa să ceară ceva. „Trebuie să-mi tratez cu ceva nepoții“, își zise nevasta. Și rupse aripile fripte ale păsării de aur, le dădu copiilor să le mănînce.

Copii înfulecară cu plăcere aripioarele și plecară.
Îndată se trezi și stăpînul și se duse numaidecît la nevastă-sa :
— Unde-i pasărea ?
— Aici, bărbățele, e gata de mult !
— Unde-i sînt aripile ?
— Au venit pe-aici nepoții tăi și le-am dat lor să le mănînce.
— Dar nu ești zdravănă ! strigă bogatul și, de necaz, era gata să-și omoare nevasta. Iar ea, săraca, mai mult moartă decît vie. „Bărbatu-meu și-a pierdut mințile în somn, își zise ea. S-aștept pînă o să-și vină în fire.“ Dar bogatul, deși făcea spume la gură de furie, nu-și pierduse nici mintea, nici viclenia. Dă fuga la frate-său și-i spune :
— Azi am de gînd să mă duc după lemne. Lasă copiii să meargă cu mine, să-mi ajute.
— Să meargă, se învoi săracul. Cînd ajunseră în pădure, bogatul tăbărî asupra copiilor, luîndu-i la bătaie. Copiii dacă văzură cum stau lucrurile, o luară la sănătoasa, cît îi ținură picioarele. Se ascunseră în desișul pădurii, iar bogatul îi căută pînă seara tîrziu, dar fără să-i mai afle. Noaptea copiii vrură să se întoarcă acasă, dar se rătăciră. Zile întregi colindară prin pădure plîngînd. Spre norocul lor, într-o zi, veni să vîneze pe acolo un vînător iscusit. Cînd îi văzu pe cei doi flăcăiași înfometați plîngînd sub un copac, îi întrebă :
— De ce plîngeți ?
Și i-au povestit copiii ce li s-a întîmplat.
— Vreți să deveniți vînători iscusiți ?
— Vrem, vrem ! se bucurară băieții.

— Atunci haideți cu mine ! N-o să vă pară rău.
Băieții se ridicară de pe iarbă, și în locul unde dormise unul dintre ei vînătorul văzu o grămăjoară de galbeni. Se miră nespus, iar băieții îi povestiră că în fiecare dimineață unul dintre ei se trezește cu o grămăjoară de galbeni sub cap.
— Asta i bine, spuse vînătorul. Ascunde galbenii. O să vină vremea cînd o să-ți prindă bine.
Și s-au dus băieții cu vînătorul. Acesta a făcut din ei niște vînători tot așa de dibaci ca și el. Într-o zi le porunci să-i arate de ce sînt în stare. Tocmai atunci pe deasupra treceau niște gîște sălbatice. Unul din frați duse pușca la ochi trase și nimeri capul unei gîște.
— Ții foarte bine ! îi spuse bătrînul vînător.
Nu trecu mult și pe deasupra zbură un cîrd de rațe sălbatice. Celălalt frate ochi și nimeri ciocul unei rațe.
— Și tu ții foarte bine ! De acum puteți merge la vînătoare fără mine. Eu sînt bătrîn, mi-e greu să mai hoinăresc prin păduri, așa că voi o să aveți grijă de mine !
Frații se gătiră și pentru întîiași dată porniră singuri la vînătoare.
Merg ei ce merg și deodată le sare în cale un iepure. Băieții duseră pușca la ochi, dar iepurele îi roagă :
— Nu mă omorîți, că o să vă dau doi iepurași !
Vînătorii se învoiră. Merg ei mai departe și dau peste o vulpe. Duseră pușca la ochi, dar vulpea îi rugă :
— Nu mă omorîți, că o să vă dau doi pui de vulpe ! Vînătorii se învoiră. Merg mai departe și dau peste un lup. Duseră pușca la ochi, dar lupul îi rugă :

— Nu mă omorîți, că o să vă dau doi pui de lup ! Vînătorii se învoiră. Merg și mai departe și dau peste un urs. Duseră pușca la ochi, dar ursul îi rugă :

— Nu mă omorîți, că o să vă dau doi ursuleți. Luă fiecare cîte un iepuraș, cîte un pui de vulpe, cîte un pui de lup și cîte un ursuleț și hotărîră : unul va merge să vîneze într-o parte, iar celălalt — în alta. Apoi își înfipseră cuțitele într-un pin și se înțeleseră că cel ce se va întoarce primul să se uite la cuțitul fratelui. Dacă cuțitul strălucește înseamnă că îi merge bine, dacă s-a ruginit — i s-a întîmplat o nenorocire și are nevoie de ajutor. Curînd fratele care se trezea cu galbenii sub cap își încărcă tolbele cu atîta vînat, că abia îl mai putea duce. Cînd ajunse la pin se uită și văzu cuțitul fratelui strălucind : „Foarte bine, se gîndi el, lasă-l să mai vîneze ! Mie mi-ajunge!“

Cînd ajunse acasă cu sălbăticiunile sale, bătrînul vînător îl întîmpină cu fiica sa și îi arătă un palat de aur.

— În timp ce voi erați la vînătoare, din galbenii adunați noapte de noapte, am construit acest palat. Și am chibzuit așa : care din voi se va întoarce primul se va însura cu fata mea. Fiindcă tu ai venit primul ia-o și să trăiți fericiți în palatul vostru.

Dar fratele celălalt, în timpul vînătorii s-a rătăcit. Multă vreme a colindat prin pădure cu cele patru sălbăticiuni ale sale. În sfîrșit, tot rătăcind, dădu peste un oraș. În acea zi tot orașul era în doliu. Se miră tînărul vînător și întrebă :

— Ce nenorocire s-a abătut pe capul vostru ? De ce e atîta jale ?

— Pesemne că nu ești de pe-aici, dacă nu știi nimic de nenorocirea noastră!

— De unde să știu? Abia acum am picat în orașul vostru.

— Atunci ascultă: în fiecare an sîntem nevoiți să dăm cîte un om, ca să-l mănînce balaurul care trăiește colo, la munte. Anul acesta a venit rîndul fiicei regelui. E drept că regele a făgăduit s-o dea pe fiica sa voinicului care-o va scăpa de balaur, dar unde crezi că poți găsi asemenea viteaz?

Vînătorul n-a mai zis nimic. În ziua cînd fata regelui trebuia să meargă la balaur, își chemă animalele și o porni spre muntele balaurului. Cînd ajunse, căută un loc unde să se ascundă. Dădu peste o peșteră. În ea locuia balaurul. Cum n-avea alt loc ca să se ascundă, flăcăul, fie ce-o fi, se strecură în peșteră. El înainte și fiarele după el. Cînd se uită mai bine, văzu că peștera adăpostea nenumărate grămezi de aur. Merg ei mai departe, dar acolo, în fundul peșterii dădură peste două butoaie. Deasupra lor se afla paloșul balaurului. Sabia era atît de grea, că nici n-o putu clinti din loc. Vînătorul se apucă să cerceteze butoaiele și — tiii, ce noroc — băgă de seamă că pe unul scria: „Cine va bea din acest butoi o să-i sporească puterile de nouă ori". Iar pe cel de al doilea iată ce stătea scris: „Cine va bea din acest butoi o să-i slăbească puterile de nouă ori".

Flăcăul nu stătu mult pe gînduri și bău din butoiul cu putere. Pe urmă dădu să bea și celor patru animale. Băură pînă dădură de fundul butoiului. Iar puterea le creștea văzînd cu ochii. Vînătorul puse mîna pe paloșul balaurului, îl luă din cui și parcă era un fulg, atît i se păru de ușor.

Animalele începură să-şi zburlească blana, ochii le scăpărau scîntei, încît şi lui i se făcu frică.

Numai ce sfîrşiseră de băut din butoiul cu putere că peştera începu numaidecît să se cutremure. Vînătorul simţi cine se apropie de peşteră, apucă paloşul, îşi chemă sălbăticiunile, ieşi afară şi se repezi asupra balaurului. Balaurul vărsa văpăi de foc pe gură şi pe nări, că blănile animalelor începură să miroasă a pîrlit. Dar vînătorul cum lovi cu paloşul cel greu, cum spintecă pielea balaurului! Balaurul se năpusti în peşteră spre butoiul cu putere, dar butoiul — blestemat să fie! era gol. Atunci ţîşni afară din peşteră şi aci îşi află sfîrşitul: vînătorul se ascunsese la intrare şi cît ai clipi străpunse cu paloşul pe duşman. Îl ţintui pe balaur de stîncă — vîrful paloşului se înfipse în stîncă, iar mînerul se afla în mîna flăcăului. Balaurul se zbătea şi se zvîrcolea, dar cu cît se frămînta mai tare, cu atît mai mult paloşul îi spinteca trupul. Dar nici cele patru ajutoare nu dormeau. Ursul se aruncă în spinarea balaurului; lupul îl apucase dintr-o parte, vulpea îl trăgea de coadă, iar iepurele îi îmbărbăta pe toţi. Şi aşa sfîrşiră treaba cu dihania.

Numai ce balaurul îşi dăduse duhul, fata regelui ajunse şi ea la peşteră. Venea sărmana singură şi plîngea: servitorul care o adusese de frică o zbughise în tufişuri şi nici o forţă nu l-ar mai fi scos de acolo.

Vînătorul iese în întîmpinarea fetei şi-i spune uite-aşa, aşa, balaurul e mort, iar ea e salvată. Atunci prinţesa se aruncă de gîtul salvatorului ei. Apoi îi dete inelul său şi se jură să nu se despartă de el niciodată. Vînătorul îşi puse inelul pe deget şi făgădui că a doua zi va veni la

curtea regelui. Prințesa îl chemă să meargă cu ea, dar vînătorul îi răspunse :

— Nu vezi, sînt plin de sînge tot ! Cum pot să apar așa în fața regelui ? Aș vrea să mă și odihnesc. După o astfel de luptă mă dor toate oasele.

Bine. Vînătorul se culcă pe muntele balaurului să doarmă puțin și porunci ursului să stea de pază. Dar și ursul era istovit, ar fi vrut să ațipească un pic ; să păzească lupul ! Dar și lupul voia să doarmă ; să păzească vulpea ! Și vulpea ar fi tras un pui de somn, așa că să păzească iepurele ! Se ținu iepurele cît se ținu, dar îl răzbi somnul și adormi.

Servitorul, care o adusese pe prințesă, cînd văzu că toți dorm, sări iute dintre tufișuri, îl omorî pe vînător și o luă la goană după fata regelui. O ajunse lîngă poarta orașului.

Prințesa nu știa ce să creadă, încotro se grăbește, oare, servitorul ? Iar el, gîfîind îi zise :

— Să spui regelui că eu te-am scăpat de balaur. De nu, te omor !

Prințesa se sperie și făgădui să spună tatălui său că servitorul i-a salvat viața. Cum zise, așa și făcu. Regele îi dădu crezare și porunci să înceapă pregătirile de nuntă.

Dar adevăratul salvator zăcea mort lîngă peștera din munte. Venise seara. Primul se trezi ursul. Cînd se uită, își văzu stăpînul zăcînd însîngerat.

— Lupule, lupule, ce s-a-ntîmplat aici cît timp eu am dormit ?

Lupul sări în sus, frecîndu-se la ochi.

— Eu nu știu, zice, vulpea a făgăduit că stă de pază.
O treziră pe vulpe, numai că nici ea nu știa, iepurele o asigurase că păzește el. Îl treziră și pe iepure, dar nici el nu putu spune nimic. Atunci ursul își dădu seama : iepurele să alerge după rădăcina vieții. Iepurele o zbughi ca vîntul. În urma lui se ridicau nori de praf. Cît ai clipi se întoarse cu rădăcina vieții. Ursul luă rădăcina și începu să descînte cu ea deasupra mortului. Se căzni el multă vreme și iată minune : stăpînul începu să se miște. Atunci și celelalte animale se apucară să-i ajute ursului. Și după un timp, vînătorul se sculă întreg și nevătămat. Ce bucurie pe toți ! Toată noaptea n-au mai dormit, vorbind întruna cum și-au scăpat stăpînul de la moarte și ce bine le pare acum.
A treia zi vînătorul apucă drumul spre palatul regelui. Cînd ajunse în oraș, băgă de seamă că toate străzile erau împodobite, casele luminate și poporul se veselea. Vînătorul nu-și putea stăpîni mirarea : ce fel de sărbătoare o fi asta ? Începu să-ntrebe oamenii. Și ce află sărmanul ? Prințesa, pasămite, se mărita cu salvatorul ei.
— Asta-i bună ! se minună vînătorul. De unde-a mai ieșit și salvatorul ăsta ? Și hotărî să meargă la palat. Pe urmă se gîndi că-i mai bine să trimită iepurele să afle dacă nu cumva l-aștepta pe el. Iepurele se întoarse cu vestea că, adevărat, prințesa se mărită, dar cu altul. Vînătorul se mînie pe prințesă. Nu știa ce să facă.
Dar ursul îl sfătuiește :
— Pînă nu le afli toate, nu te supăra ! Dă-mi inelul prințesei, mă duc eu să aflu ce și cum. Dacă te-a uitat, mă întorc fără inel, dacă te ține minte, mă-ntorc cu el.

Se duse ursul la palat și, în taină, o întrebă pe prințesă ce și cum. Ea îi povesti ursului totul, cum s-a întîmplat, îi înapoie inelul și îi dădu poruncă să spună vînătorului să vină degrabă la palat pînă n-o vor cununa cu servitorul.

Vînătorul sosi la palat cu animale cu tot. Oaspeții invitați la nuntă se luară de mirare : oare și pe ăștia i-au invitat ? Între timp, prințesa povestise totul tatălui său. Regele se mînie foarte, porunci să-l prindă pe înșelător, să-l lege de patru cai negri ca pana corbului ca să-l rupă în bucăți, iar pe vînător să-l cunune degrabă cu fiică-sa. Și se porni apoi un ospăț cum nu s-a mai pomenit.

După nuntă, regele vesti tuturor hotărîrea sa : el, fiind bătrîn, lasă toată puterea ginerelui său.

A trecut multă vreme și, într-o zi, tînărului rege îi veni poftă să meargă la vînătoare. Își chemă cele patru animale sălbatice și porniră împreună la pădure. În mijlocul pădurii, regele dădu peste o căprioară albă. Se pregăti să țintească dar, deodată, în pădure se făcu întuneric ca noaptea. Mult se mai miră regele, dar ce putea să facă. Porunci animalelor să aducă vreascuri și să facă focul. Flăcările țîșniră în sus și regele băgă de seamă că sus, într-un copac se mișcă cineva. Își înălță capul și văzu că pe o creangă a unui copac înalt stătea un om.

— Cine ești tu ? întrebă regele.

— Mi-e frig ! Vai, cum am înghețat ! Ce bine-ar fi dacă m-ar încălzi cineva.

— Dă-te jos și încălzește-te la foc !

— Mi-e teamă de animalele tale. Ia nuiaua asta și lovește-le cu ea : atunci nu se vor atinge de mine.

Regele, care nu bănuia nimic rău, luă nuiaua și lovi cu ea animalele, dar, fără să vrea, se lovi și el de vîrful nuielii : cît ai clipi, toți căzură morți.

Tînăra regină, văzînd că nu-i mai vine soțul, se prăpădea de durere, dar degeaba ! Putea să-l aștepte mult și bine.

Fratele regelui, ginerele bătrînului vînător, cel ce trăia în palatul de aur, se duse într-o zi să se uite la cuțite. Cînd se apropie de copac văzu cuțitul fratelui acoperit de rugină. Ce să facă ? Își adună animalele sale și porniră să-l caute. Căutară mult, toată pădurea o răscoliră. Deodată fratele regelui văzu o căprioară albă, dar nu putu s-o ucidă : cît ai clipi, în pădure se lăsă întunericul. N-avea ce face, trebuia să ațîțe focul. Apoi văzu că sus, printre crengile unui copac înalt stătea cineva și ofta.

— Mi-e frig, vai, cum am înghețat !

— Dă-te jos și încălzește-te la foc !

— Mi-e frică de animalele tale. Uite nuiaua asta, lovește-le cu ea : apoi mă dau jos să mă încălzesc.

— Nu, răspunde vînătorul, eu nu-mi bat animalele. Ele îmi sînt mai dragi decît tine acolo sus.

Cînd văzu cel din copac că vînătorul nu-l ascultă de bună voie, începu să-l amenințe :

— Lovește-le, îți spun cu binele, altfel va fi rău de tine.

Auzind acestea, vînătorul porunci ursului :

— Ia adu-l încoace pe lăudărosul ăsta.

Ursul se cățără în copac și-l aruncă jos pe omul acela. Lupul, vulpea și iepurele atîta așteptau : vînătorul nici

n-apucă să clipească o dată, că ei îl și ronțăiseră pe străin.

Numaidecît înviară și regele, și animalele sale care zăceau de partea cealaltă a potecii. Cei doi frați se îmbrățișară, își povestiră tot ce li se întîmplase, își mîngîiară animalele și se îndreptară spre palatul regelui.

A doua zi, durară frații un drum lung și drept prin pădure, de la palatul tînărului rege pînă la palatul de aur al vînătorului. Pe acest drum în fiecare săptămînă, frații mergeau în ospeție unul la altul.

În românește de NIC. ILIESCU

Oglinda fermecată

TRĂIA ODATĂ pe lume un flăcău, care a moștenit de la părinți o avere mare. Dar bogăția nu i-a ajuns pentru multă vreme : curînd a risipit totul și i-a mai rămas doar paloșul lui taică-său, la brîu, puțină sare pe masă și un motan isteț sub masă. Ce poți să mai faci în această situație ? Luă sabia, sarea și motanul și porni să-și caute o nouă fericire. Merse el, merse, dar încotro nici el nu știa, nici motanul nu-i spunea. Așa au nimerit într-o pădure. Acolo, în pădure, se stîrnise o larmă nemaipomenită. Se duseră să vadă ce-i cu larma asta, și — fir-ar să fie ! — ce le văd ochii ? Un leu se lupta cu un drac ! Ce să facă ? Flăcăul vru s-o șteargă, dar leul îi strigă : — Stai ! Tu ai paloș ! Ajută-mi să-l învîng pe dracul ăsta ! Dacă mă ajuți, n-o să fie pe degeaba, o să ai și tu un folos.

Flăcăul îl ascultă și, împreună, biruiră repede dracul. Leul, în culmea fericirii, îi zise flăcăului :

— Iată ce-ți spun : pentru că m-ai ajutat, o să te răsplătesc și eu cu un bine. Dincolo de pădurea asta se află un oraș, în el trăiește un rege și acel rege se luptă cu un drac la fel ca ăsta, pe care-l dădurăm gata. Dar el, săracu' nu prea are noroc : oricîtă oaste ar aduna peste noapte, dracu

îl vine de hac a doua zi. Şi tare mă tem că, în curînd, şi regele o să cadă în ghearele dracului. Trebuie să mergem şi împreună să-l izbăvim pe rege. Dacă am reuşit să-l învingem pe acesta, de acela nu trebuie să ne mai temem, iar tu vei deveni cunoscut în toată lumea. Am auzit că regele are o oglindă fermecată, cu patru şuruburi mici. Cînd învîrţi vreunul din ele, îndată apar nişte spiriduşi care o să-ţi împlinească toate dorinţele. De îndată ce biruim leul, regele o să te întrebe ce răsplată vrei. Tu să-i răspunzi că doreşti oglinda cu patru şuruburi. Regele ţi-o va da, iar tu o să-ţi vezi de drum. Ei, ce zici, nu ţi-e frică de drac ?

— Aş, da' de unde ! Să mergem, fie ce-o fi ! Curînd ajunseră la rege, care fu nespus de bucuros de-un asemenea ajutor. Numai că nu prea credea el că un singur om o să poată să facă ceea ce o mie n-au fost în stare.

Dar flăcăul îi răspunse :

— De puterea mea să nu te îndoieşti ! Doar ştiu ce mă aşteaptă.

— Bine, fiule, fie ca tine ! De-l vei birui pe drac, să-mi ceri orice, pentru tine n-o să-mi pară rău de nimic.

Flăcăul şi leul se apucară de treabă. Nu le fu prea uşor, că doar nu era glumă să vii de hac unui asemenea drac. E drept că ei îl biruiră mai degrabă prin şiretenie decît prin forţă. Îndată ce dracul îşi făcu apariţia, leul se strecură dinapoia lui, îl apucă de ceafă şi-l răsturnă pe spate, iar flăcăul sări şi începu să-l lovească cu paloşul. Se părea că va termina repede, mai ales că dracul era strîns ţinut de leu. Dar nu era aşa de simplu : dracul vărsa flăcări pe gură, cît pe aci să-i pîrlească. Totuşi îl biruiră. Flăcăul se

duse la rege și-i ceru drept răsplată oglinda fermecată cu patru șuruburi. Regele se posomorî. N-ar fi vrut să-i dea tocmai oglinda, dar cuvîntul dat e mai scump decît orice. Flăcăul porni mai departe în drumul său, cu oglinda în mînă și paloșul la brîu. Leul se ținea de-o parte, iar motanul de cealaltă. Merg ei, merg și, deodată, pe-un deal, între pîraie, zăresc un crîng.

— Stați ! exclamă flăcăul. Ce loc fermecător ! Aici ne vom opri !

După lungile lor rătăciri toți trei erau tare înfometați. Dar nu aveau nici o coajă de pîine. Ce-i de făcut ?

— Vai, ce uituc ! zise leul. Are lingura în mînă și-ntreabă de lingură ! De ce ai oglinda fermecată ? Ca să te-ngrijești singur de merinde ? Învîrte primul șurub ! Flăcăul învîrti șurubul : îndată apăru primul spiriduș, în chip de om, și întrebă :

— Ce poruncești ?

— Mîncare pentru trei inși ! Da' să fie bună ! Asta-i tot ! Spiridușul se făcu nevăzut și, cît ai clipi din ochi, în fața lor se iviră cele mai gustoase bucate. Mîncară pe săturate. A doua zi, flăcăul se plictisea, nu știa ce să facă.

— Ah, uitucule ! zise iarăși leul. Pentru ce ai oglinda fermecată ? Îngrijește-te să avem un adăpost. Unde o să locuim ? Învîrte cel de al doilea șurub ! Flăcăul învîrti cel de-al doilea șurub, și cel de al doilea spiriduș, tot în chip de om, își făcu apariția.

— Ce poruncești ?

— Să înalți un palat pentru noi trei. Și să fie cît mai frumos ! Asta-i tot.

Spiridușul se făcu nevăzut. Cît ai clipi, în văzduh apăru plutind un palat de diamant care se așeză pe deal, între cele două pîraie. Flăcăul intră îndată în palat să se odihnească. Leul rămase la poartă, de strajă, iar motanul sări pe cuptor, să păzească odaia. Totul era minunat.

Dimineața, flăcăul iar își bătea capul : ce să mai facă ?

— Ce să faci ? zice leul. Dar pentru ce ai oglinda fermecată ? Îngrijește-te ca în jurul palatului să fie o grădină frumoasă !

Flăcăul învîrti cel de al treilea șurub și cel de al treilea spiriduș, în chip de om, își făcu apariția :

— Ce poruncești ?

— Vreau ca în jurul palatului să fie o grădină !

Spiridușul se făcu nevăzut.

Cît ai clipi din ochi, prin văzduh se iviră fel de fel de copaci. Fiecare copac se lăsa pe pămînt, înfigîndu-și rădăcinile. În urma copacilor, în grădină, apărură felurite păsări cîntătoare și-o mulțime de animale de pădure. Dintr-o dată totul în jur deveni nespus de vesel : păsările cîntau, animalele se hîrjoneau, copacii înfloreau — nu te mai săturai ascultînd și privind.

A doua zi, flăcăul se gîndi din nou, ce-ar putea să mai facă ?

— Ce să mai faci ? îi zice leul. Știu eu ce trebuie să mai faci. Trebuie să te însori. Ce viață e aceea fără nevastă ! Pentru ce ai oglinda fermecată ? ! Poruncește să-ți aducă o nevastă. Acolo, unde rîul se varsă în mare, trăiește un rege care are o fată așa de frumoasă că la soare te poți uita, dar la dînsa ba. Iată o nevastă care ți s-ar potrivi. Poruncește să ți-o aducă !

Flăcăul învîrti cel de al patrulea șurub și numaidecît apăru cel de al patrulea spiriduș, tot în chip de om :
— Ce poruncești ?
— Acolo, unde rîul se varsă în mare, trăiește un rege, care are o fată frumoasă cum nu s-a mai văzut pe lume. Ad-o aici, vreau să mă însor cu ea !
Spiridușul se făcu nevăzut.
Flăcăul n-apucă să clipească o dată, că prințesa era lîngă el. Se însură cu ea.
Dar bătrînului rege îi era tare dor de fiica lui. Echipă corăbiile și le trimise pe toate mările, trimise curieri, pe uscat, s-o caute pe prințesă. Dar nici corăbiile, nici curierii n-o găsiră. Ce să facă oare ?
Hotărî să ceară sfatul vrăjitoarei. Vrăjitoarea vrăji și îi spuse că prințesa trăiește cu bărbatul ei în palatul de diamant, pe vîrful dealului. Apoi adăugă :
— Dă-mi o corabie și oameni, și mă voi duce pe rîu, în sus, să încerc s-o ademenesc pe fiica-ta să se întoarcă.
Dar regele îi răspunse :
— Ce-o să faci tu singură, babo ? Mai bine să trimit soldații să distrugă palatul !
Vrăjitoarea îl lămurește :
— În palatul de diamant trăiește un leu care păzește poarta. El singur îți va birui întreaga oaste. Mai bine nu te încăpățîna și lasă-mă s-o iau prin viclenie, va fi mai sigur.
— Bine ! Fie ca tine, răspunse regele, și-i dădu corabia și oamenii.
Vrăjitoarea porni pe rîu în sus, pînă în apropierea palatului. Porunci corăbierilor să ancoreze, se îmbrăcă în haine

de cerșetoare și porni spre palatul de diamant pe jos. În timp ce vrăjitoarea mergea pe malul rîului spre palat, prințesa căzu deodată bolnavă. Iar flăcăul, leul și motanul nu erau în acea zi acasă, plecaseră la vînătoare. Astfel, vrăjitoarea se strecură cu ușurință în palat, la bolnavă. Bolnava geme, plînge, iar vrăjitoarea o mîngîie cu blîndețe și o întreabă unde o doare.

— Mă apasă ceva, răspunse prințesa, nu mai am puteri!

— Ei, asta nu-i mare nenorocire! Cîți bolnavi n-am pus eu pe picioare! Uite, eu o să te mîngîi și o să te faci sănătoasă.

Într-adevăr: vrăjitoarea o mîngîie și prințesa se înzdrăveni. Apoi îi zise vrăjitoarei:

— Cu siguranță că chiar Dumnezeu te-a trimis. Rămîi să înnoptezi la mine, nu pleca acum, cînd se lasă noaptea. Se va întoarce și bărbatul meu și pentru fapta ta cea bună te va umple de galbeni.

Vrăjitoarea asta aștepta, s-o lase în palat peste noapte. De aceea i-a trimis prințesei boala și apoi a vindecat-o, ca s-o lase să rămînă la palat. Iată că se întoarse și bărbatul, iar nevastă-sa îl întîmpină zicîndu-i:

— Vai, bărbățele, cît timp ai fost plecat, era să mor. Norocul meu că pe lîngă palat a trecut o cerșetoare, parcă mi-a luat boala cu mîna. Să rămînă la noi!

— Bine, să rămînă. Eu sînt totdeauna bucuros de oameni buni.

Așa a rămas vrăjitoarea în palatul de diamant.

A doua zi, bărbatul plecă iarăși la vînătoare. Vrăjitoarea toată ziua colindă prin palat, minunîndu-se și iscodind întruna. În sfîrșit, întrebă, așa, ca din întîmplare:

— Dar cum a putut el să construiască asemenea palat? Eu am văzut fel de fel de palate, dar ăsta — să nu mă mișc de aici — nu e făcut de mînă de om! Nu ți-a povestit nimic? Tu doar ești nevasta lui!

— Nu, nu mi-a spus nimic! O să-l întreb deseară, ce-i rău în asta?

Seara, cînd bărbatul se întoarse, nevasta îl întîmpină zicîndu-i:

— Vezi, bărbățele, cum ești? De cînd trăim noi împreună și tu nu mi-ai spus măcar cine ți-a construit palatul. Bătrîna cerșetoare zice că o fi căzut din cer. Oare se poate așa ceva?

— Am o oglindă fermecată, cu patru șuruburi. Învîrți șuruburile și numaidecît apar niște spiriduși și-ți îndeplinesc orice dorești. Ei mi-au adus palatul.

— Tiii, ce minune! se miră nevasta și nu-l mai întrebă nimic. Dar vrăjitoarea aflase tot ce-i trebuia. În ziua următoare bărbatul plecă din nou la vînătoare. Îndată ce ieși din palat vrăjitoarea alergă la oglinda fermecată, învîrti primul șurub, al doilea, al treilea — toți spiridușii își făcură apariția:

— Ce poruncești?

— Duceți acest palat acolo unde rîul se varsă în mare și așezați-l peste drum de palatul regelui.

Într-o clipă, palatul de diamant se înălță în văzduh și împreună cu prințesa și vrăjitoarea se mută peste drum de palatul regal.

Bărbatul, care vîna prin pădure, înălță capul și văzu că palatul său plutește în văzduh. Se sperie și se întristă, dar leul zise:

— Acestea sînt năzbîtiile bătrînei cerșetoare ! De ce-i fi lăsat-o să rămînă la palat ? Ei, ce-a fost a fost. Trebuie să ne gîndim ce vom face de acum încolo. Schimbă-ți veșmintele, să nu te recunoască nimeni și ia-o pe rîu în jos pînă ajungi la socru-tău : cu siguranță, palatul tău se află acolo. Eu rămîn aici, să păzesc grădina. Aștept pînă te vei întoarce cu palatul și nevasta.

Bărbatul prințesei își schimbă înfățișarea, să nu-l recunoască nimeni, luă motanul cu el și porni pe rîu în jos. Merse puțin pe mal și, cînd se sfîrși pădurea, zări o corabie cu oameni. Oamenii îl întrebară :

— N-ai văzut cumva o bătrînă cerșetoare ? A făgăduit că se întoarce și, uite, n-o mai putem aștepta.

— Dar cine sînteți voi și de ce întrebați de ea ?

— Sîntem oamenii regelui care trăiește pe țărmul mării.

— Minunat ! Tocmai la acest rege aveam eu treabă. Sînt cel mai vestit bucătar din lume. Am auzit că în țara voastră nimeni nu știe să gătească gustos. Am hotărît să mă angajez bucătar la rege, iar voi o să mă duceți la el. Cerșetoarea pe care o așteptați a ajuns de mult acasă.

— Așa o fi, dar dacă ești un bucătar atît de vestit, pregătește-ne prînzul, altfel nu te credem.

Bine. Bărbatul prințesei le pregăti prînzul. El aflase că în țara socrului său nu auziseră de sare, așa că adăugă puțină sare la mîncare. Sarea o avea în buzunar încă de cînd plecase din casa părintească. Corăbierii gustară mîncarea și le plăcu nespus de mult. Dar bărbatul prințesei îi grăbi :

— Întoarceți corabia spre casă, o să mîncați pe drum, nu pierdeți timpul de pomană. Doar v-am spus că sînt bucătar vestit! Acum mă credeți?

— Te credem, te credem! strigară ei, întorcînd corabia și pornind spre casă.

Noul bucătar sosi la rege și văzu palatul de diamant în fața palatului regal, iar nevasta lui sta în pridvor și plîngea amarnic. Bărbatul se temu că nevastă-sa îl va recunoaște și-l va striga (dacă oamenii ar fi băgat asta de seamă, totul era pierdut). Se gîndi ce să facă. Se așeză pe malul rîului și porunci motanului să-i spună nevestei tot ce avea el de gînd să facă și s-o întrebe unde-i oglinda fermecată. Motanul alergă să îndeplinească porunca și, curînd, se întoarse cu vestea: vrăjitoarea ține oglinda la ea acasă și o păzește cu strășnicie. Regele e supărat pe el și nici să nu se gîndească a-i vorbi deschis, cu nevasta poate să se întîlnească în palatul de diamant, cînd toți se vor culca. În timp ce bărbatul prințesei stătea pe malul rîului, corăbierii povestiră regelui despre vestitul bucătar pe care-l aduseseră cu ei. Regele îl chemă la palat și-i porunci să gătească ceva. Bucătarul găti o mîncare cum știa el — cu sare și cu sos — și-i dădu regelui să guste. Regele gustă: ei, da! așa bucătar mai zic și eu! E păcat să scapi asemenea ocazie. Dar regele nu se bucură multă vreme: chiar în a doua săptămînă oamenii observară că noul bucătar merge noapte de noapte în palatul de diamant, la prințesă, iar motanul păzește la poartă. Cînd află despre asta, regele vru ca bucătarul să fie omorît pe loc. Dar curtenii intervenire:

— Oare îl lași să scape cu o moarte ușoară ? Poruncește mai bine să fie aruncat, împreună cu motanul, în groapa șoarecilor și șobolanilor, să se chinuie îndelung.

Regele făcu întocmai. În țara aceea nimeni nu auzise de pisici și, pentru șoareci și șobolani făceau gropi speciale. Acolo aruncau tot felul de resturi, ca șoarecii și șobolanii să nu iasă din găurile lor și să facă rău oamenilor.

Îndată ce bărbatul prințesei și motanul fură aruncați în groapă, o mulțime de șobolani și șoareci se strînseră să-i sfîșie pe loc, dar motanul se linse pe mustăți :

— Ei, acum la treabă !

Și se năpusti ca o vijelie asupra șoarecilor și șobolanilor. Ucidea la ei cu miile. Cînd văzură asta, șoarecii și șobolanii își ziseră că e de rău și alergară la regele lor șobolănesc să se plîngă că a intrat dracul în groapă și îi ucide supușii. Regele șobolanilor ieși din palatul lui și-l întrebă pe bărbatul prințesei :

— Ce fel de drac ai adus aici, multă vreme o să-mi mai omoare supușii ?

— Asta-i cel mai al dracului drac, și-i va ucide pe supușii tăi, iar pe tine o să te strîngă de gît. Aveți o singură scăpare : șoarecii și șobolanii tăi să aducă din casa vrăjitoarei oglinda fermecată. Atunci dracul n-o să se mai atingă de voi !

Regele șobolanilor se bucură — asta-i posibil. În noaptea următoare, mulțime de șobolani și șoareci se strecurară în casa vrăjitoarei și se răfuiră cu ea : în timp ce dormea, șobolanii și șoarecii o sfîșiară în bucăți, aduseră oglinda fermecată și o dădură bărbatului prințesei. Acesta se bucură nespus, învîrti șuruburile și porunci spiridușilor să-l

scoată din groapă și să-l ducă în palatul de diamant la nevastă. Apoi mai învîrti o dată șuruburile și le porunci să ducă palatul de diamant pe locul vechi, unde leul păzea grădina. Într-o clipă totul era făcut. De atunci, bărbatul cu nevasta lui, prințesa, cu leul și motanul au trăit fericiți.

În românește de NIC. ILIESCU

Darurile naşilor

ERA ODATĂ PE lume un rege foarte sărac. Tot ce mai avea erau unsprezece ostaşi, în rest, numai datorii. Mai avea şi un fecior. Regele n-o ducea prea bine. Abia izbutea, cu chiu cu vai, s-o scoată la capăt. Ştia bine că n-o să mai fie niciodată bogat şi moartea nu era prea departe. Mai toată vremea umbla îngîndurat şi trist, pînă ce, într-o zi, s-a îmbolnăvit grav. Cînd şi-a dat seama că i-a sunat ceasul, a poruncit să fie chemat fiul său. Băiatul, plin de jale, veni la căpătîiul tatălui. Tatăl îi zise :

— Nu fi amărît. Cînd voi muri, să mă îngropi cu toată cinstea, iar pe urmă să dai poruncă ostaşilor să sape la colţul castelului. O să dea peste o hrubă. În hrubă se află un cufăr, iar în cufăr — trei daruri de la naşul tău. Ia-le de acolo. În cufăr vei mai găsi şi un hrisov în care spune ce să faci cu darurile şi la ce sînt bune.

Spunînd aceste vorbe, regele îşi dădu sufletul.

Prinţul îl îngropă pe tatăl său cu toată cinstea. Pe urmă căzu pe gînduri : oare, cum o să trăiască el pe lumea asta ? Se gîndi ce se gîndi, dar degeaba, nu găsi nici un răspuns. Deodată îşi aduse aminte de ce-i spusese tatăl său înainte de moarte. Chemă îndată pe cei unsprezece ostaşi ai săi şi vru să meargă cu ei să sape la colţul castelului. Dar era

așa de sărac, că n-avea nici măcar lopeți pentru toți ostașii. Răscoli toate vechiturile de prin toate ungherele castelului și cu greu găsi unsprezece lopeți. Atunci porunci ostașilor să sape.

Soldații săpară în prima zi, săpară pînă nu mai putură, dar nu găsiră nimic. Prințul se întristă. „Cu siguranță, acolo nu se află nimic !“ se gîndi el. Dar nu mai avea ce face. A doua zi, porunci să se sape mai departe. Săpară ostașii, săpară, se trudiră sărmanii pînă se lăsă întunericul, dar tot nu găsiră nimic. Prințul cel sărac era amărît peste măsură. Dar hotărî așa : „Mai săpăm o zi, iar pe urmă vom vedea“. A treia zi, ostașii săpară cît îi ținură puterile și, spre seară, dădură peste hrubă. Prințul cel sărac se coborî degrabă în hrubă și găsi acolo cufărul de care-i vorbise taică-său. Era un cufăr mare și greu, că prințul abia putu să-i ridice capacul. Îl ridică și, de mirare, nu știa ce să mai facă : cufărul era aproape gol ! Iar el nădăjduia să găsească în el bijuterii și bani ! În cufăr se aflau doar trei vechituri : un chimir ponosit, un corn de vînătoare și o pungă goală. Prințul și-aduse aminte că taică-său îi vorbise de trei daruri de la nașii săi. Cînd le văzu, se înfurie cumplit : ce să facă, oare, cu ele, nu e plin castelul de atîtea alte vechituri ? !

Dar pe urmă prințul și-aminti că tatăl său, înainte de moarte, i-a vorbit și de un hrisov, în care trebuie să scrie ce trebuie făcut cu darurile. Se apucă să caute prin cufăr și, într-adevăr, dădu peste un hrisov străvechi. Începu de îndată să descifreze hrisovul ca să afle ce-ar putea face cu asemenea daruri. În hrisov scria că chimirul e fermecat. Dacă te încingi cu el și spui unde vrei să mergi, într-o

clipă te și trezești în acel loc. Vechiul corn de vînătoare era și el un lucru folositor : cînd suni din el, într-o clipă, se adună o oaste uriașă. Punga cea veche era și ea bună la ceva. Deși e goală, cine o va purta va avea mereu bani. Trebuie doar să dai cu ea de pămînt și apoi s-o ridici, că îndată se și umple cu galbeni.

Cînd prințul cel sărac citi acestea se bucură așa de mult, de parcă găsise cea mai mare comoară din lume. Luă din cufăr chimirul, cornul de vînătoare și punga, iar odată cu ele și hrisovul, și le duse în castel. Porunci apoi ostașilor să astupe groapa ce-o săpaseră : de-acum n-au ce mai căuta în ea.

Ajuns în camera sa, prințul aruncă punga de pămînt, iar punga, într-o clipă, se umplu cu galbeni strălucitori. Și atunci se puse pe treabă : goli punga, apoi o aruncă iar de pămînt. Și așa mereu. Avea acum atîția galbeni, cît dracu cenușe.

Prințul se duse pe la toți cei cărora le era dator și le plăti toate datoriile, pînă la ultima centimă, în aur, iar oamenii se mirau : oare de unde are prințul cel sărac atîția bani ? După ce termină cu datoriile, prințul își cumpără straie scumpe și tot felul de lucruri prețioase. Pe cei unsprezece ostași îi îmbracă în uniforme noi și puse de se repară și se împodobi castelul, care, acum, strălucea de frumusețe. Cînd avu de toate din plin, prințul își aduse aminte că regele vecin are o fată nespus de frumoasă. Iar lui îi venise vremea să se însoare. Și, cum devenise bogat ca și alți regi, hotărî să meargă în petit la prințesa cea frumoasă. Se încinse cu chimirul cel ponosit și dori să ajungă la palatul

regelui vecin, lîngă prințesa cea frumoasă. Și, în aceeași clipă, se și află în fața ei.

Prințesa se miră nespus și-l întrebă :

— De unde-ai apărut aici, de parcă ai căzut din cer ?

El îi răspunse :

— Am un chimir care mă duce într-o clipă oriunde doresc. Îndată ce m-am încins cu el și mă gîndesc la locul unde vreau să ajung, într-o clipă mă și trezesc acolo.

— Arată-mi și mie acest chimir ! zise prințesa. În viața mea n-am mai văzut un asemenea chimir neobișnuit.

Prințul, de bună credință, își desfăcu chimirul și i-l dădu să-l privească. Ea îl privi minunîndu-se, apoi zise :

— Lasă-mă să-i arăt și tatălui meu chimirul, să-l vadă și el.

— Bine, arată-i-l, se învoi prințul.

Prințesa alergă în grabă la taică-său și-i povesti ce fel de chimir e ăsta.

Regele luă chimirul fermecat și-l ascunse într-un cufăr, iar fiică-si îi dădu unul din chimirele sale care era la fel cu cel fermecat. Prințesa se întoarse și-i înapoie prințului chimirul ce i-l dăduse regele, spunîndu-i :

— Regelui i-a plăcut foarte mult chimirul tău fermecat ! Apoi, prințesa se apucă să-l descoasă cum a făcut el, un prinț sărac, de s-a îmbogățit așa, deodată ? Ia te uită ce straie și ce încălțări scumpe are ! Prințul nu se putu abține, se gîndi să se fălească în fața frumoasei prințese. Și se apucă să-i povestească.

— Acum sînt atît de bogat, că într-un veac n-am să-mi pot cheltui toți banii. În această pungă veche și goală sînt atî-

ția bani cîți nimeni n-a visat vreodată. Trebuie doar s-o arunci de pămînt și într-o clipă se umple cu galbeni.
Și prințesa cea frumoasă dori să vadă punga cea veche. Prințul, de bună credință, i-o dădu. Ea o privi din toate părțile minunîndu-se, apoi zise :
— Permite-mi s-o arăt și tatălui meu. Nici el n-a văzut în viața lui asemenea minunăție.
— Bine, arată-i-o ! se învoi prințul.
Prințesa alergă la taică-său și-i povesti de noua minune, dacă arunci această pungă de pămînt se umple numai-decît cu galbeni. Regele ascunse repede punga în cufărul în care se afla și chimirul prințului. Apoi îi dădu prințesei o pungă aidoma cu cea fermecată, ca s-o dea prințului în locul celei adevărate.
Prințesa luă punga și alergă înapoi. Mergea și nu mai putea de bucurie că izbutise să-l păcălească pe acest prostănac. Se apropie de el, blîndă și prietenoasă, spunîndu-i că bătrînul ei tată tare s-a mai minunat deoarece de cînd este el pe lume n-a mai văzut o pungă fermecată.
Purtarea aceasta îl făcu să-și piardă capul și uită să-i mai povestească prințesei despre cornul de vînătoare fermecat pe care-l avea în buzunar. Își luă dar rămas-bun de la prințesă și vru să plece acasă. Se încinse cu chimirul și dori să se trezească la castelul său. Ei, dar ce-i asta ?! Nici măcar nu se mișcă din loc. Mai dori încă o dată să ajungă acasă. Dar din nou rămase unde era. Nu pricepea ce se întîmplă. Atunci, luă punga cea goală și o aruncă de pămînt. Se aplecă s-o ridice și ce să vezi ? Punga era goală ca și mai-nainte.

Prințul își dădu seama că fusese înșelat. Fără a sta mult pe gînduri, scoase din buzunar cornul de vînătoare și sună din el. De la primele sunete, porniră să se-adune ostași cîtă frunză, cîtă iarbă, din toate părțile, de nici nu-i puteai cuprinde cu privirea. Totul în jur strălucea luminat de luciul armelor lor. Ostașii întrebară care-i porunca regelui ?

Cînd văzură ce se pregătește, prințesa cea frumoasă și tatăl ei tare se mai înspăimîntară. Regele vru să înapoieze numaidecît prințului lucrurile furate, dar prințesa nu se învoi.

— Pe prostul ăsta o să-l duc și acum de nas !

Regele își ascultă fiica cea deșteaptă și vicleană și nu înapoie lucrurile furate. Prințesa cea frumoasă ieși în întîmpinarea prințului și armatei sale, zîmbi prietenoasă, de parcă nimic nu se întîmplase și întrebă :

— De ce ți-ai adunat această oaste ? Sau nu înțelegi de glumă ? Am vrut doar să-ți trag o păcăleală ! Trimite-ți oastea de aici și-ți vei primi chimirul și punga. Am vrut doar să văd ce vei face cînd îți vei da seama că ai fost înșelat.

Prințul o crezu și își slobozi oastea.

— De unde ai această oaste numeroasă, îl întrebă prințesa uimită.

Prințul uită că fusese înșelat, și-i spuse :

— Am un corn de vînătoare. Trebuie doar să suni din el și, într-o clipă, din toate părțile se adună atîția ostași, cîți ai nevoie.

— Arată-mi și mie acest corn neobișnuit ! îl rugă prințesa.

Prințul nu prea vrea să i-l arate, dar prințesa se ținea scai :

— Da' n-o să i-l duc lui tata, o să-l văd doar eu.

— Dacă-i așa, bine ! Și prințul îi arătă cornul.

— Dă-mi-l puțin, îl rugă prințesa, vreau să-l privesc mai bine !

Prințul, de bună credință, îi dădu cornul. Prințesa apucă cornul și sună din el. Numaidecît se înfățișă o oaste numeroasă. Ostașii o întreabă pe prințesă care-i porunca. Prințul cel sărac pricepu că iarăși a fost înșelat și că de data aceasta lucrurile nu se vor termina cu bine. Dar nu mai era nimic de făcut. Nici măcar nu putea fugi. Prințesa porunci ostașilor să-l înhațe pe prinț și să-l ducă într-o pădure de nepătruns. Soldații îl tîrîră în pădure, iar prințesa cea vicleană porni mulțumită spre palat, să-i ducă regelui cornul fermecat. Cînd află toate acestea, regele fu foarte bucuros și sărută fruntea înțeleptei lui fiice.

De-acum încolo ei trăiră ca-n povești. Bani aveau, de nici nu le mai știau numărul. N-aveau decît să arunce punga de pămînt și galbenii se adunau cu grămada. Iar armata lor era așa de mare, că nici în vis așa ceva regii nu văzuseră. Numai ce sunau din corn, îndată năvăleau atîția ostași că puteau birui pe toți regii la un loc. Iar chimirul, într-o clipă, îi ducea unde voiau. O viață mai bună nici nu-și doreau !

Prințul cel sărac fu aruncat în pădurea de nepătruns singur-singurel, și nici drumul spre casă nu-l știa. De trei zile rătăcea prin pădure. În cea de-a treia zi dădu peste un măr, cu niște mere așa de frumoase cum nu mai văzuse

vreodată ! Prințul luă un măr și-l încercă. Era grozav de gustos! Începu să mănînce mere, căci de trei zile nu pusese nimic în gură. După ce se sătură, i se făcu sete, apoi somn. Se duse să-și potolească setea la pîrîul ce susura în apropiere. Dar în timp ce mergea, îl cuprinse un somn de mai să-l doboare din picioare. Încercă să se tîrască pînă la pîrîu, pentru că i se făcuse tare sete. Dar, chiar la marginea apei, adormi fără să mai bea.

Cînd prințul se trezi, mare-i fu mirarea observînd că în timpul somnului îi crescuse un nas cît toate zilele de mare. Îl trecură toți fiorii de spaimă. Și încă îi era sete. Bine că era aproape de pîrîu și putea lua apa cu mîna, altfel ar fi murit de sete : cu ditamai năsoiul nici nu se putea mișca din loc ! Prințul luă apă cu mîna și bău. Și cu cît lua mai mult, cu atît nasul devenea mai mic. Bău întruna, pînă seara tîrziu și, în sfîrșit, nasul se făcu mic, ca la toți oamenii.

Atunci se gîndi prințul cum s-o pedepsească pe prințesă pentru înșelătorie. Își umplu buzunarele cu mere și ieși din pădure. Apoi se duse pe la casele oamenilor să vîndă merele. Și le vîndu foarte scump, pentru că așa mere gustoase nimeni nu mai văzuse. Cu banii cîștigați își cumpără straie noi și un coș. Își îmbrăcă straiele cele frumoase, luă coșul și porni spre mărul cu mere fermecate. Umplu coșul cu mere și se duse la palatul prințesei celei frumoase. În straiele cele noi, prințul nu putea fi recunoscut, așa că mergea fără teamă. Cînd trecea pe lîngă palat, văzu la intrare alaiul curtenilor. Prințul se apropie de cîțiva slujitori și îi îmbie să cumpere mere. Slujitorii cumpărară mere, lăudîndu-le.

Cîteva slujitoare povestiră prințesei că cineva vinde niște mere neobișnuit de frumoase. Numaidecît prințesa trimise după mere, deși costau foarte scump. Cum îi plăceau lucrurile bune, mîncă dintr-o dată foarte multe mere. Iar omul care vindea merele își văzu de drum.

Ei, și să vezi ce larmă se iscă la palat după aceste mere! Tuturor celor ce le mîncaseră, le crescură niște nasuri uriașe, cît toate zilele de mari. Din cauza lor, la palat era o așa de mare înghesuială, că nici nu te puteai mișca. Dar cel mai mare era nasul prințesei celei frumoase: ea mîncase cele mai multe mere. Era mare jale la palat, dar n-aveau ce face, toți așteptau să vadă ce se va mai întîmpla.

Între timp, prințul cel sărac se îmbrăcă în straie de vraci, se duse la pîriul din care băuse apă, pînă-i reveni nasul la loc și umplu multe sticle cu apă. Dar într-o sticlă luă apă obișnuită, dintr-o fîntînă, și porni spre palat.

Cînd ajunse la palat făcu înștiințare că el e un vraci vestit, care vindecă orice boală. Curtenii se bucurară nespus: poate, acest vraci îi va scăpa de nasurile lor îngrozitoare.

Prințul cel sărac se învoi, pentru bani grei, să le facă nasurile ca mai înainte. Dădu fiecăruia cîte o sticluță cu apă din pîriu și le porunci să bea cîte o picătură. Prințesei îi dădu sticla cu apă obișnuită. Tuturor li se micșorară nasurile, dar nasul prințesei rămase cum a fost! Prințesa nu-și mai găsea locul de necaz. Făgădui vraciului orice, numai să facă ceva ca să aibă iarăși nasul de mai-nainte.

— Nu-i așa de simplu, zise vraciul. Se vede că te-ai făcut vinovată de ceva, dacă nasul nu ți se micșorează. Spune-mi ce rău ai făcut ; poate oi izbuti să te ajut.

Și prințesa îi povesti :

— Am furat de la un prinț sărac un chimir fermecat, o pungă fermecată și un corn fermecat, și am poruncit soldaților să-l arunce într-o pădure adîncă. Știu, am făcut un mare rău, dar cum aș putea să-mi îndrept vina ? Ce-o să poruncești, aceea voi face !

— Dă-mi, zise vraciul, chimirul, punga și cornul, o să le dau eu prințului. Cînd le va primi, cu siguranță nasul tău se va micșora.

Prințesa îi spuse unde se află chimirul, punga și cornul.

— Ia-le singur de-acolo, din cauza nasului, eu nici nu mă pot mișca.

Cînd prințul luă înapoi chimirul, punga și cornul, îi dădu prințesei să bea apă din pîrîu. Și cum bău din apă, nasul începu să se facă din ce în ce mai mic. Cînd nasul era încă de un arșin și jumătate, prințul nu-i mai dădu apă și prințesa cea frumoasă rămase slută, cu nasul de un arșin și jumătate. Și a rămas așa, monstru, pînă la sfîrșitul zilelor.

Iar prințul cel sărac a devenit iar bogat și fericit. Și-a găsit o fată săracă, dar frumoasă și cinstită, și s-a-nsurat cu ea. Au trăit fericiți și, poate, mai trăiesc și azi.

În românește de NIC. ILIESCU

Și comoara e bună la ceva

ÎN MALURILE LUTOASE ale rîpei lui Ghem, Moș Noe își săpase, nimeni din sat nu-și mai amintea cînd, casă care aducea mai mult a vizuină decît a locuință omenească.

Jumătate din casa lui moș Noe era vîrită în malul galben și clisos al rîpei, iar cealaltă jumătate, un fel de gîrlici, stătea ca un cozoroc în afară, acoperită cu un fel de bucăți de tablă colorată, puse unele peste altele.

Bătătura, înaintea casei, nu întrecea cu mult întinderea unei odăi. Cîteva bețișoare uscate închipuiau zăplazul gospodăriei. Portiță nu avea, nici măcar o vraniță cît de simplă, făcută din nuiele împletite.

Un burlan de tablă ruginită, ridicat cu cîteva palme mai sus de creasta gîrliciului, arăta că pe acolo își dă afară fumul soba lui moș Noe. Un fănar cu o găzălniță în care ardea naft în nopțile întunecoase, atîrna de un băț deasupra intrării în gîrlici.

Alte acareturi împrejurul acestei locuințe cu o înfățișare străveche nu mai erau ; doar decît o coteneață lipită de ea, dormitorul a cîtorva găini nadolene roșii și alte cîteva albe boghete.

Între ele se învîrtea toată ziua un cocoș țanțoș și mîndru ca un dragon de altădată, împintenat și cu casca acoperită de un panaș înflăcărat ca focul.

Fiind un gălăgios dimineața, și noaptea de cîteva ori, adesea baba lui moș Noe îi striga :

— Și mai lasă-ne în pace, răutăciosule, că nu ți-i fi închipuind că fără tine nu ne sculăm sau nu se face ziuă ? !

În fața căsoaiei, mai era o buturugă cu o toporișcă înfiptă în ea, cu care moșul își dehoca lemnele pentru sobă.

De unde o fi venit acest Noe și cu baba lui pe locurile acelea și cînd venise, nimeni nu știa și nici el nu mărturisea nimănui.

Moș Noe era un om pașnic, blajin. N-a fumat în viața lui, nu a respirat niciodată aburul coclit al cîrciumelor, nu s-a îmbătat niciodată că, spunea el, la beție omul devine din om, mai întîi maimuță, apoi cîine arțăgos și la urmă porc. Nu s-a certat cu nimeni, n-a clevetit contra nimănui. S-a rușinat de minciună, de călcarea prieteniei, de defăimare că, vorba înțeleptului pe care o spune adesea : „Mărirea ca și necinstea stau în cuvînt și în limba omului".

Și cu boierul megieș, pe a cărui moșie zicea că e bezmănar, dimpreună cu tot satul, o ducea bine. Se descoperea înaintea vechilului, un om îmbelșugat în răutăți, dar nu-i zicea sărut mîna, ca alții. Ieșea apoi regulat, în fiecare an, la prășit și la secerat, cînd omul boierului dădea gură în sat, strigînd de pe un medean : „Miine, măăăă ! La prășit la Poampă, la boier ! O dupcă de mîncare pe zi !

(O dupcă însemna o piesă mică de argint, de 50 de bani, iar „poampa" era o pompă stricată și părăsită, cu care boierul încercase să înlocuiască cu ea cumpăna unei fîntîni.)

Cînd n-avea de lucru, asculta, cu multă plăcere și mare răcoreală în inimă, cîntecul unui plop de munte, care îi acoperea locuința ca o umbrelă uriașă.

Frunzele lui aproape rotunde, cu peţiolul lung și în veșnică mișcare, apăreau în soare ca o puzderie de cioburi de oglindă strălucitoare ; iar coroana, luată în totalitatea frunzelor ei, cu susurul adormitor al lor, părea o orchestră fantastică, cu neputință de a fi plăsmuită de o minte omenească.

Și așa au trecut mulți ani peste capul lui moș Noe Ortodoxu. Cîți ? Nimeni nu ar fi putut spune. Nici chiar cel mai bătrîn om din sat.

Moș Noe și cu baba lui și cu casa lui păreau a fi de cînd lumea în rîpa lui Ghem, tot așa de firesc cum stau munții și dealurile și stîncile și apele din veleatul veleaturilor, la locurile lor.

Primăvară după primăvară albăstrelele cu tulpinele albburii și petalele ca cerul senin îi dezmerdau ochii și-i înseninau sufletul.

Vară după vară căuta ca un urs și mînca mure albastrebrumării și zmeură și fragi aromați, de care era plină văioaga.

Măceșii cu globurelele lor roșii toamna și mărăcinii cu porumbelele negre și gust acrișor, împrăștiați pe coastele de chinoros ale rîpei, îi păreau în dimineţele cu brumă groasă, adevărați pomi împodobiți de Crăciun.

În asemenea ceasuri, nu se îndoia că simte de la mare depărtare, din fundul zăvoiului, mirosul sălcioarei cu frunzele acoperite de solzi stelați argintii și flori galbene, sau că prinde în școicile urechilor șoaptele loziilor, a mlajei cu tulpinele purpurii adunate în pîlcuri, ca la un mare sfat obștesc.

Și mult îi mai plăcea atunci lui moș Noe Ortodoxu, să-și aprindă candelă umplută cu mireasmă de mare omenie, să simtă lîngă inima lui cum bate inima celor ce asudă și-și bătăturesc palmele pentru fericirea altora.

Și iată că, într-o zi, se lăsă în ripa lui Ghem și pe întinderile acelea o iarnă grea.

Viscolul scormonea și spulbera zăpada de pe cîmp trojenind-o în adăposturi și în fundul văilor.

Crivățul se năpustea cu urgie peste oameni și locuri, ducînd pe aripele lui suflul ghețurilor de la miazănoapte.

Talazuri mari de omăt se goneau unul după altul pe dealurile încremenite de ger și spaimă.

Șipotul din vale înghețase tun. De-abia un firicel subțire de apă, ca o beteală de argint, se strecura cu mare greutate de sub blocul de gheață ce se formase la gura rîmnicului, strălucitor ca o bucată de cleștar.

Pămîntul se întărise ca fierul și copacii și șarampoii de telefon din șosea trosneau și sîrmele lor țipau a deznădejde și durere.

Plopul se învolbura, se smucea și răcnea în viscol, ca un om înnebunit, furios că nu-și poate rupe lanțurile cu care e legat.

— Nu degeaba, îi spunea în gînd, plopului, moș Noe, te socotesc oamenii arborele vrăjitorilor, și al morților nespovediți și cu lemn bun numai de chibrituri.

Și, într-o noapte de un astfel de infern, muri și baba lui moș Noe Ortodoxu. A închis ochii fără să zică nimic; numai două lacrimi mari alunecară încet, prin șănțulețele întortocheate ale zbîrcitei ei fețe.

Moș Noe i le șterse cu podul palmei pe care, ducînd-o apoi la ochi, le amestecă cu lacrimile lui.

Puse după aceea un șervețel curat peste fața jumătății lui de viață, care îl părăsea pentru totdeauna, aprinse liniștit candela din peretele de la răsărit, buchisi un cărbune într-o cățuie peste care aruncă niște boabe de tămîie aromitoare și, trăgînd apoi un scaun, se așeză la o masă cu capul pe mîini.

Noaptea aceea fu îngrozitoare. Afară urlau furiile deslănțuite ale naturii, bleahurile de pe casă zăngăneau sinistru și în sufletul lui era o învălmășeală nebună de suferință și durere neputincioasă.

Dinspre ziuă, cînd cocoșul anunța zorile, totul se liniști, în natură și în sufletul lui.

Ieși afară. Cerul era albastru ca un baldachin uriaș de safir și luna călătoare vărsa peste întinderi pulberea ei de argint.

După ce s-a luminat bine, Noe își puse pe el cea mai groasă buleandră și, cu un băț în mînă, luă drumul satului.

Nu avea nici un ban și bătrîna trebuia înmormîntată. Mergea, orbiș, fără nici o țintă, fără a se gîndi la vreun

om anumit, la care să se ducă. Voia să ajungă în sat și atîta tot.

Satul, în mintea lui, părea o vatră caldă unde trebuia să vină în ceasuri grele nenorociți ca el, un cuptor cu pîini proaspete care să astîmpere foamea celor flămînzi, ceva care să umple cu pitaci pungile săracilor, o fîntînă cu apă vie care să dea puteri nevolnicilor, o cascadă de bunătăți, o comunitate plină de milă pentru cei în necazuri.

Mergea cu capul în piept, ca un om doborît de suferință, cu lacrimile înghețate pe obraz ca niște bobițe de sticlă, înfruntînd cu greutate potrivnicia troienelor de zăpadă. Intrase bine în sat cînd, o voce îl trezi din amarele lui visări, strigîndu-i de după un gard :

— Încotro, moș Noe ?

— Nu știu.

— Ce ți s-a întîmplat ? mai întrebă vocea de după zăplazul de scînduri.

Și moș Noe îi povesti repede, cu glasul întretăiat de suspine, răul ce-l aducea în sat.

Tot printre șipcele gardului și în hămăitul unui zăvod cît un vițel, se încheie discuția :

— Apoi, moș Noe, nu pot să te ajut cu nici un ban.

— Am să-ți lucrez.

— Ce să-mi lucrezi ? Cu treaba care mi-ai face-o, nu-ți scoți nici mîncarea. Du-te cu Dumnezeu !

Și moș Noe plecă mai departe.

Cînd ajunse în dreptul unei case, gospodarul de acolo, un om sărac, dar ceva mai bogat decît el pentru că avea un cal, tocmai ieșea cu vita de căpăstru, s-o ducă la apă.

După cîteva minute de întrebări și răspunsuri, convorbirea se încheie :

— Nu înham eu calul, pe iadul ăsta. Și mai ales, pe degeaba. Ai bani ? Merg. Nu ai ? N-am ce-ți face. Hi ! gloabă ! țipă omul la cal, împungîndu-l cu codiriștea biciului.

Și iar plecă mai departe necăjitul moș Noe Ortodoxu, nedumerit dacă i-au fost adresate calului, sau lui, ultimele cuvinte.

După ce se mai desmetici puțin din bobîrnacele ce le primise de la cei doi semeni ai săi, care îl amețise de-a binelea, se gîndi să meargă la preotul satului. Bătu la poartă. O femeie, servitoarea popii, îi deschise. În cerdac, cu un dolman îmblănit pe umeri, cu o căciulă mițoasă în cap și încălțat cu șoșoni groși de pîslă călduroasă, îl aștepta preotul, care-l văzuse din casă, pe fereastră, cum bătea în poartă.

Cele ce au vorbit, încheiară și aici, așa :

— N-am ce-ți face, frate. Dacă nu ai cu ce mă plăti, nu merg la cimitir. Descurcă-te cum ai putea.

Și plecă mai departe, să se descurce cum o putea. În sufletul lui începu însă să bată o viforniță tot așa de cumplită ca și cea de astă-noapte. Tot ce gîndise el despre sat și despre oameni se năruia și se vestejea acum ca o grădină plină de flori, peste care ar da năvală valuri de zăpadă și aer înghețat. „Adică, se gîndea el, după vorba popii, în adevăr că-s încurcat. Îs bătrîn, slab și cu buzunarele pline de vînt, n-am nici un prieten, îs încurcat în nevoi, ca o muscă în pînza unui păianjen. A ! dacă aș fi un bondar, repede aș trece prin pînză. Ce-mi trebuie însă,

ca să fiu un bondar ?“ Și, cu o mulțime de astfel de semne de întrebare, bătrînul se îndreptă către cel mai nevoiaș om din sat. „Oamenii săraci îs mai miloși și mai simțitori“, se gîndea el.

Omul nevoiaș tocmai stătea, cînd ajunse moș Noe la locuința lui, pe un scaun de lemn, mic, rotund, și aținea focul din sobă, cu hlujanii pe care-i scotea dintr-un snop așezat alături de el. Își perpelea mîinile și tălpile picioarelor la dogoarea flăcărilor din cuptor.

— Cu dragă inimă aș merge, moș Noe, dacă aș fi sănătos. Dar, cum vezi, nu pot. Să sap o groapă adîncă cît omul, într-un pămînt înghețat, pe o vreme ca asta, mi-i peste putință. Poate mîine, sau poimîine, dacă mă voi simți mai bine.

— Apoi, îți doresc, dar, multă sănătate.

Inimi goale, se gîndi moșul, după ce ieși afară și luă drumul înapoi către ripa lui Ghem. Suflete reci la toți. Măcar ăsta nu mi-a pomenit nimic de bani. O să vie, o să facă. Făgăduielele lui un fel de flori de hîrtie. Da, mai știi, e un om sărac. S-ar fi putut să mă ajute, dacă nu era bolnav. Sărăcia e o suferință și în dosul ei, mai întotdeauna se găsește cîte o inimă duioasă și gata de a sări în ajutorul celor ce sînt în necaz și durere. Și, după prînz, moș Noe, care știa că întristarea inimii încovoaie puterile și înțelepciunea se dobîndește cu zăbavă, cum scrie la carte, luă un tîrnăcop și o lopată și începu să sape o groapă sub ramurile bătrînului tei tremurător, chiar sub dîmb, în lutăria înghețată.

Lucrul mergea greu. Pămîntul era ca de cremene. De sub tîrnăcop săreau scîntei, ca niște steluțe și bulgări tari ca de criță îi loveau țîrloaiele.

Noaptea începuse să-și întindă valurile întunecate peste volbura de omăt, orizontul către asfințit să se tigheleze cu o ușoară șuviță purpurie de cărbune aprins și bătrînul moș Noe, deși muncise din răsputeri, nu săpase, nici pînă la genunchi măcar, groapa în care avea să se odihnească în veac aceea cu care împărțise o viață întreagă zilele bune ca și cele rele. Plîngea, sufla în mîini ca să și le dezghețe și iar lovea cu tîrnăcopul în pămîntul care i se punea dimpotrivă cu atîta vrăjmășie.

„Și acum, o ultimă lovitură. Mîine o să duc mai departe lucrul", își spuse în gînd bătrînul, repezind tîrnăcopul în pămînt.

Ultima lovitură, însă, zăngăni ca o căldare de aramă. Încă o lovitură ; dar și aceea zurnui la fel. Cu toată lipsa lui de vlagă, moșul începu să-și întețească loviturile împrejurul obiectului sunător, reușind, în cele din urmă, cu mare greutate, să-i scoată capacul.

Obiectul cu răsunet de acioaie era un ceaun plin cu galbeni, o comoară ascunsă sub teiul tremurător, simbolul vrăjitorilor și al morților nespovediți.

Vîrî mîinile în bănet și-l vîntură de cîteva ori. Avu atunci părerea că, din căldarea plină de aur, se ridică un cal sălbatic înșeuat, cu coama răsfirată în vînt, cu potcoave galbene ca pucioasa, din caielele cărora ieșeau limbi de foc mici și repezite ca limbile de șarpe.

Îndată ieși și un călăreț cu o mare torță aprinsă într-o mînă care, dintr-o săritură, se aruncă în șaua calului. Calul și călărețul erau ca jăraticul înflăcărat.

Inima lui moș Noe începu să-i tremure ca frunza plopului de deasupra capului său. Cerul se învineți se de tot și văzduhul se încrîncenase ca sub amenințarea unei primejdii înspăimîntătoare.

Ce se va întîmpla, oare ? Călărețul stătea gata să-și înfigă pintenii în coastele calului. Torța din mîinile lui se înroșise ca sîngele. Era flamura și semnul metalului strălucitor, a aurului cu care nelegiuiții pot incendia lumea, metal care poate aprinde în inima unora cohorta patimilor cu mistuitoarele lor distrugeri trupești și sufletești.

Deodată, vedenia dispăru și moșul se văzu iar singur lîngă bordeiul lui, cu tîrnăcopul în mînă, alături de groapa în care zăceau nemăsurate gînduri deșarte și pofte spurcate.

— Darul și binecuvîntarea să fie peste acești bani ! zise bătrînul, trecîndu-și mîna peste ochi, ca și cum ar goni din fața sa icoana nălucirii ce-o avusese mai înainte.

Băgă apoi mîna iarăși în galbeni și, luînd un pumn bun de monede, le dădu drumul zuruind în buzunar. După aceea puse capacul deasupra ceaunului și acoperi groapa cu pămînt și zăpadă, ca să nu se cunoască nimic.

A doua zi merse la omul cu cei mai buni cai din sat.

— Îmi dai sania pînă la tîrg ?

— Ai bani ?

— Am.
— Cinci lei.
— Bine. După ce plec eu de-aici, o să vină cineva și o să-ți dea și mai mult. Trimite-mi sania acasă. Și moș Noe, ieșind din casă, plecă spre bordeiul lui, lăsînd însă, fără a fi văzut, un ban de aur pe masa omului cu cei mai buni cai din sat.

Nu trecu nici un ceas și o sanie trasă de doi telegari frumoși zbura către tîrgul din apropiere.

La întoarcere era plină de colaci, de pîini, de covrigi, de lumînări, smirnă, tămîie, smochine, făină, zahăr, carne, șipuri de rachiu, basmale și tot ce trebuie la o pomană și la o înmormîntare.

Argatul omului cu cei mai buni cai din sat căpătă și el bofturi de iuft moale și unsuros, căciulă bună, un cojoc și un suman după gustul lui.

În aceeași zi, tot pe ascuns, așa cum făcuse cu omul cu cei mai buni cai, dădu ceea ce li se cuvenea, după spusele lor și, mai mult chiar, decît ceea ce li se cuvenea și popei, și dascălului, și slujbașilor de la primărie, ca să-și lase hierul pe buletinul de moarte, și celor ce trebuia să sape groapa la țintirim, și bocitoarelor, bani de aur, bani bătuți de austrieci, francuzi și turci.

Și, chiar din aceeași zi, după ce-și înmormîntă bătrînica, moș Noe deveni legendar. Tot satul vorbea de el. Doi oameni însă, care să spună același lucru despre dînsul, nu s-ar fi găsit. Viața lui moș Noe devenise un fel de caleidoscop, în care tot omul vedea altceva și altceva, fel de fel de închipuiri, fiecare în felul lui.

— De ce-mi dau, oare, oamenii atîta considerație, acum? se gîndea moș Noe. Toți mă bagă în seamă, pare că chiar mai mult încă decît pe boierul megieș. Înainte, nu se uita nimeni la mine. Ce am acum, de le par tuturor un alt om? Banii, banii, banii! Aștia sînt care mă ridică acum în ochii semenilor mei și care, înainte, pentru că nu-i aveam, îmi legau pietre grele de picioare, de nu mă puteam mișca în viață.

Oare nu cu ei am deschis mai bine decît cu orice cheie toate ușile pe care am vrut? Pînă a nu găsi comoara, eu, Noe săracul, nu aveam de la nimeni mîngîiere și ajutor. Și văd acum că în fața banului inima nu are nici o trecere. În punga oamenilor cuminți, gîndea mai departe moș Noe, el poate fi un servitor credincios și plecat, după cum în mîinile celor fără cap și inimă, care nu știu, sau nu vor a pune pază puterii lui, banul ajunge, sigur, din servitor, cel mai crud și mai nelegiuit stăpîn al lor. Și unul din cei cărora banul le pusese mai strașnic decît tuturor genunchiul pe grumaz era preotul satului. Nimeni nu dorea mai mult ca el să știe de unde are moș Noe bani, cîți are și cum ar putea să pună mîna pe ei.

Așa că, stînd acesta într-o seară, de vorbă cu preoteasa, au chibzuit ei cum ar putea afla secretul lui moș Noe.

— Am să-l chem mai întîi la spovedanie, zise popa preotesei. Am să-i spun că-i bătrîn, că nu se știu zilele omului, că nu știe nimeni cînd e scrisă, în zapisul vieții, întoarcerea lui în pulberea din care s-a născut. O să-l afurisesc și o să-l înspăimînt cu ceasul cînd va trebui să

se înfățișeze înaintea Domnului cu sufletul încărcat că poate a ucis pe cineva ca să-l jefuiască, poate că a tîlhărit sau a găsit bani străini pe care acum îi tăgăduiește. O să-i arăt sfintele icoane, ca să vadă cum sînt chinuiți și cum se perpelesc pe lumea cealaltă, deasupra cărbunilor aprinși, în frigare, ca niște berbeci puși la fript, toți cei ce nu se spovedesc nouă, preoților, aici pe pămînt. În sfîrșit, o să văd eu ce am să fac cu el.

A doua zi, l-a și chemat pe moș Noe. Ca să-i zguduie puțin inima și simțurile, l-a dus să stea de vorbă cu el în biserică. Era un frig acolo, de i-ar fi înghețat și limba în gură lui moș Noe. Icoanele acelea însă, cu diavoli care împingeau cu furcile pe oameni în foc, asupra cărora popa îi atrăgea mereu atenția, în loc să-l înspăimînte, îi încălzeau chiar parcă plăcut, ca o sobă, bunda din spate. Așa că putea sta de vorbă cu popa și o zi întreagă, în ghețăria din biserică.

În cele din urmă, după ce popa l-a întors și l-a sucit pe toate fețele, au ieșit din biserică. În viforița de afară, preotul abia auzi ultimele cuvinte ale lui moș Noe.

— Nu, părinte, n-am omorît pe nimeni ; n-am furat punga nimănui ; nu am cu nimic cugetul încărcat. Și, dacă e să socotești în credință, părinte, de ce te-ai întreba de unde am bani de aur ? Nu se cinstește de biserică pilda milostivului Erarh Nicolae, care împărțea pungi de cîte trei sute de galbeni împovăraților de greutăți ? Unul asemenea marelui Erarh Nicolae poate m-a ajutat și pe mine.

— N-am putut afla nimic de la el, preoteaso, spuse popa, înciudat, soției lui. Trebuie să încercăm altceva. Și făcură alt plan. Chiar în seara acelei zile, popa își puse pe el blana unui țap pe care-l tăiase de curînd, pe față o mască cu gura roșie ca focul și ochi înspăimîntători de bufniță, iar preoteasa îi fixă, cu clei, coarnele țapului, cetluindu-i-le de tidvă și în sbanțuri de fier.

Și, așa gătit, popa ciocăni cu bățul în ușa lui moș Noe, așa cum ar bate țapul cu copitele în ea și împunse de cîteva ori și cu coarnele în ochiul de geam de lîngă ușă.

Moș Noe se sculă, aprinse un chibrit și, văzînd la lumina lui, în fereastră, bazaconia aceea care îi tulbura liniștea nopții, trase zăvorul și, mai aprinzînd încă un chibrit, întrebă :

— Ce vrea Întunecimea Sa de la mine? adică diavolul.

Întunecimea Sa îi răspunse :

— Am venit să-mi iau partea mea de comoară.

Auzind moș Noe că iar e vorba de bani și de comoară, își dete cu presupusul cam cine îi stătea în față și, în loc de orice răspuns, îl stupi în ochi.

La urmă dădu drumul și cîinelui, pe care îl ținea iarna în casă, de-i făcu popii mantia ferfeniță și-l goni, pînă în vîrf de sat, cu lătrături furioase, ca pe o dihanie sălbatecă.

Și nici a doua zi și nici a treia zi nu mai văzu nimeni pe popă ieșind din casă. Tuturor preoteasa le spunea că părintele e bolnav. După un timp, neavînd încotro, fu nevoit să iasă între poporenii lui, pentru diferitele slujbe religioase ce trebuia să le facă : botezuri, cununii, pomeni, îngropări, sfeștanii.

Cînd l-au văzut prima dată, oamenii își făcură cruce, iar unele femei se abătură înfricoșate din calea lui. De sub șalul aruncat peste căciulă, ieșeau cele două coarne de țap, pe care preoteasa, orice făcu, nu mai putu să i le mai dea jos de pe cap.

Dar încet, încet oamenii se obișnuiră cu ideea că au un popă cu două coarne de țap, de o parte și de alta a potcapului, în dreptul urechilor.

Ochi lacomi, însă, pe galbenii lui moș Noe, mai pusese și starostele satului și pisarii primăriei și ceilalți slujbași și oameni, zișI de vază, ai obștei. Așa că nu se minună deloc moș Noe cînd, într-o zi, oameni înarmați, cu fireturi albe pe umăr și petlițe albastre la guler, bătură cu patul puștilor în pereții și pămîntul bordeiului lui, scotociră cu ochii și cu mîinile acoperișul, tavanul și singurul sipet pe care-l avea din tinerețe, de la întovărășirea lui cu bătrînica ce-l părăsise.

Tuturor moșul le răspundea la întrebare, după capul și înțelegerea lui.

— Ai găsit o comoară, moșule ! Trebuie s-o dai !

— Știu eu ce să vă spun ? răspundea moșul. Și dacă aș fi găsit și aș fi găsit-o în pămîntul meu, tot trebuie să v-o dau ?

— Da, moșule. Și încă fără multă vorbă.
Și atunci află moș Noe, de la oamenii stăpînirii, că palma de pămînt, pe care era așezat bordeiul lui nu-i aparține decît la suprafață, o pojghiță. Mai departe și tot ce se află mai la fund sînt bunuri naturale și aparțin comunității, nu cum credea el că dreptul lui merge pînă în inima pămîntului, ca o țăncușă făcută în pepenele pe care vrei să vezi dacă e copt.
— Cu toate acestea, le spunea și moșul lor, eu am văzut pe unde am umblat, oameni ghiftuiți de bani, bani pe care nu mai știau cum să-i cheltuiască, bani scoși din naftul, fierul, cărbunii, arama, sarea și aurul și alte asemenea bogății ce se găseau sub pămînturile lor. Cum le era îngăduit acestora să rumege, ca niște tauri la iesle atîtea bunuri care nu erau ale lor, ci ale tuturor oamenilor și mai ales ale acelora care le scoteau pentru ei, din fundul pămîntului, cu sudoare și multă obidă ?
Comoara mea, se gîndea apoi în sine moș Noe, nu-i nici cum un bun natural. Cineva, un om a ascuns-o acolo unde am găsit-o. E a lui ? Dar ? Nu-i nici a lui. Cum putea să adune un singur om, prin munca sa, atîta bănet ? Comoara e a altora. Alții au muncit, alții au nădușit și au chinuit ca s-o adune. Acelora trebuie să li se dea, că e a lor. Și, fiindcă s-a găsit sub plopul meu, înseamnă că banii au fost adunați de pămîntenii din partea locului, fie că sînt încă în viață, fie că îs moși și strămoși de-ai celor de astăzi. Lor li se cuvine, dar, comoara.
Și moșul începu, după ce se mai limpeziră apele, cu însuflețirea unui apostol, să încerce a șterge cît s-o putea

mai bine nedreptatea pe care o socotea că se găsește în căldarea cu galbeni, de sub plopul cu frunzele într-o veșnică mișcare, mii și mii și sute de mii de mici ventilatoare, care răcoreau așa de plăcut zăduful și primeneau vara, fără încetare, aerul de deasupra bordeiului său.

În mintea sa, se aranjau mai bine decît în cel mai bun catastif, toate nevoile ce le aveau oamenii dimprejurul lui. Urechile lui auzeau și inima lui prindea orice suspin, orice durere, orice nevoie.

În sufletul său înflorise un trandafir fermecător, din care se răspîndea, în valuri, aroma celei mai curate omenii; din toată ființa lui izvora un șipot, un rîmnic neînchipuit de bogat de simpatie umană, din care să bea să se răcorească și drepții, și nedrepții, și fericiții, și nefericiții.

Și, pînă să-și dea duhul, moș Noe n-a încetat a stinge necazurile oamenilor și a striga împotriva celor ce-și întrebuințează banul ca să-și sporească stricăciunea în pofida celor mulți, care aveau mare nevoie de el.

Zi de zi și noapte de noapte, moș Noe se strecura în curțile celor ce aveau nevoie de ajutor, lăsîndu-le bani strălucitori în pragul caselor sau pe pervazurile ferestrelor.

Cîinii nu-l lătrau. Nici o vietate nu-l simțea. Unii, care bănuiau că el ar fi binefăcătorul, ziceau că o vrăjitoare i-ar fi dat un bețișor care-l făcea nevăzut, iar alții că i-ar fi dat o tichie fermecată.

Așa o fi fost sau n-o fi fost, n-aș putea spune. Ceea ce

pot adeveri, însă, este că, de multe ori, moș Noe era văzut prin mezelăriile tîrgului încărcate cu bunătăți a căror aromă ar fi tentat la părăsirea postului de gardă și pe vestitul Cerber, cîinele cu trei capete, paznicul sever și incoruptibil al infernului.

Și, cînd în cele din urmă, adormi întru cele veșnice și Moș Noe, norodul îngenunchia în colbul drumului pe unde trecea patașca legănată în sunetul trist al clopotului din țintirim.

În urma lui, se împrăștia pînă departe un puternic miros de ambră și de parfum dulce de roze.

Natura făcu și ea praznic mare în ziua aceea. Văioaga se umplu de flori de tot felul, unele — cărora le trecuse vremea, altele — care trebuiau să vină mai tîrziu și încă altele care nici nu se mai văzuseră prin locurile acelea.

Iar cînd noaptea își întinse vălul întunecat peste întinderi, luna, mai strălucitoare decît oricînd, urmată de un cortegiu de stele sclipitoare, se opri din mersul ei deasupra rîpei lui Ghem și, ca un mare și minunat candelabru, o lumină ca ziua, pînă ce ornicul arătă crucea nopții și începutul altei zile. Și, în fiecare an, se repetă, după aceea, aidoma, marele și minunatul praznic al ceasului cînd moș Noe trecuse întru veșnică odihnă și rîpa lui Ghem, din an în an, se prefăcea într-o poiană din ce în ce mai fermecătoare, pe care omul de-abia și-ar putea-o închipui în basme și făuritorii de versuri în magica lor fantezie poetică.

Și tot în fiecare an după aceea, o pereche de porumbei

albi sfîșia draperiile nopții în revărsatul zorilor și, zburînd din orizontul împurpurat, ca dintr-o colivie cu ușile deschise, venea fîlfîind din răsărit, să petreacă într-o liniște și sfială sfîntă, toată ziua în plopul cu frunzele tremurătoare de deasupra bordeiului lui moș Noe și în loziile sîngerii din rîpa lui Ghem.

Făt-Frumos Ursu

DEMULT, DEMULT, s-a născut la casa unui om, ceea ce nu se mai văzuse de cînd lumea, un fecior care în unele privinţe aducea mai mult a urs decît a om. Părinţii lui i-au dat numele de Ion, iar oamenii i-au zis unii Ion Ursu, iar alţii, pentru că avea un cap minunat de frumos şi o faţă luminoasă ca luceafărul, i-au zis Făt-Frumos Ursu şi aşa i-a rămas numele toată viaţa.

Şi acest Făt-Frumos era o mare minune, căci mereu nesătul ca flămînzilă, mînca cîte două cuptoare de pîine pe zi şi tot nu se sătura.

Tatăl său nu era un om chiar sărac, dar cu pofta de mîncare a lui Făt-Frumos Ursu nu erau multe speranţe că va putea rezista pînă la urmă şi că nu va ajunge, în sfîrşit, la sapă de lemn.

Văzînd el că n-o s-o scoată la capăt cu acest mîncăcios, se gîndi să-l dea de la casa lui, să-l vîre la stăpîn şi să-i facă, cum s-ar zice, un pic de bine cuiva.

Dar cine să-l ia? Că de-ar fi muncit numai pentru mîncare şi tot nu l-ar fi primit nimeni, da încă să-i mai dea şi simbrie.

Se gîndi el, se gîndi mult, pînă ce într-o bună zi, îi zise lui Ion :

— Fiule, vezi, să nu-ți fie de deochi, ești sănătos, ești mai voinic decît un urs și ai, slavă domnului, o poftă de mîncare zdravănă, numai că asta nu poate ține pînă la sfîrșitul lumii.

Noi, după cum știi, nu mai avem bani, ne suflă vîntul în pungă. Comori de asemenea nu avem. Tot ce se mai găsește pe lîngă casa noastră se topește ca gheața, în fiecare zi. Gîndește-te și tu să te apuci de vreun lucru, de vreo treabă, că doar ești cogeamite flăcău frumos, voinic, bun și plin de duh.

De unde și pînă unde, se gîndi Ion Ursu, îi venise așa deodată lui tată-său în cap, să-l laude. Dar, pentru că era în adevăr un băiat bun și cu o inimă dreaptă, fără ascunzișuri viclene, îi răspunse :

— Tată, e adevărat. Ce, eu nu văd ? Bogat nu ești și cred că n-ai fost niciodată. Am să fac cum ai zis.

— De, fiule, cîndva am avut și eu o stare mult mai bună ca astăzi. Acum am numai ce mi-a mai rămas, ce mi-au mai lăsat niște căpcăuni, care mi-au luat-o, cînd au trecut odată pe aici.

Asta era o minciună, pe care bunul părinte al lui Făt-Frumos i-o spunea acestuia, ca să-l facă să se ducă de pe capul lui, după ce i se furase avutul și, cu ocazia asta, poate că nu s-o mai întoarce și o rămîne pe acolo.

Atît i-a trebuit lui Ion Ursu. Fățarnicul părinte, cu minciuna lui, lovise bine la țintă.

— Spune, întrebă el pe tatăl său, ce erau, cine erau acei căpcăuni ?

Și tatăl său îi spuse că erau niște oameni sălbatici, niște nelegiuiți, care, el nici nu era născut pe atunci, călcaseră locurile acestea, tăiară, vătămară și băgară lumea în sperieți, jefuind-o de tot ce aveau.

Auzind asemenea lucruri, Ion Ursu, căruia îi venise mustarul la nas, sări în sus turbat de furie.

— Tată, zise el, vreau să-i caut pe acești căpcăuni și să-mi măsor puterile cu ei. Mai întîi însă, să-mi cauți un drug de fier gros cam cît brațul și să-mi dai și cincizeci de catîri voinici, pe care să încarc averile ce am de gînd să le aduc.

Tată-său atît aștepta. Cît ai fuma o lulea bună, îi și aduce cincizeci de catîri și o rangă de fier așa cum a cerut el, pe care luînd-o în mînă, Ion Ursu o îndoi și o rupse ca pe o nimica. Atunci tată-său îi aduse un drug gros cam cît pulpa piciorului. Dar și pe acesta, Făt-Frumos Ursu îl frînse în două, ca pe o surcică. Alergînd încoace și încolo, căutînd și întrebînd pe unul și pe altul, în sfîrșit, tatăl, care nu știa ce să mai facă, ca să scape de fiu-său, găsi și-i aduse un alt drug, lung și gros, așa cam ca o tînjală, pe care Ion Ursu nu-l mai putu rupe.

Luîndu-și apoi rămas-bun de la tatăl său, căruia îi rîdeau ochii de bucurie că scapă în sfîrșît de o povară, încălecă pe cel mai voinic catîr și, cu groaznica lui armă pe umăr, plecă în lume, urmat de caravana de catîri, să caute pe căpcăuni. În drumul lui, se abătu și zăbovi puțin la un fierar, pe care îl cunoștea și care îi auzise încă de departe

tălăngile catîrilor ca un vuiet, ca un fel de freamăt de pădure cînd o bate furtuna.

— Încotro, Ioane ? îl întrebă fierarul.

— Merg să-i găsesc și să pun mîna pe căpcăunii care l-au prădat pe tatăl meu.

— Într-un ceas bun, Ioane ! Treaba însă îi cam grea. Uite, dacă ai să poți să ridici fierul ăsta, să știi că ai să reușești în ceea ce ți-ai pus în minte. Și fierarul îi arătă o grindă groasă de fier, care stătea de cîțiva ani în curtea lui și pe care zadarnic încercaseră atîția să o miște măcar din loc.

Ion Ursu se aplecă și numai cu o mînă o ridică ca pe un bețișor. O duse apoi în fierăria omului și cu amîndouă mîinile o rupse bucățică cu bucățică, ca s-o poată lucra meșterul.

Fierarul holbase ochii cît pumnul. Nu-i venea să creadă ceea ce vedea. Era oare posibil așa ceva ? Nu cumva era vreo vrăjitorie la mijloc ? Se clătina pe picioare ca un om beat. Un asemenea ajutor la lucru i-ar fi trebuit lui. Vru să-l oprească la el. Ion Ursu însă avea alte scopuri.

După ce plecă de acolo, ajunse la o bătrînă.

— Încotro, Ioane ? îl întrebă bătrîna.

— Departe, bunico, departe. La căpcăuni.

— Ce să faci acolo ?

— Vreau să le iau averea ce-au furat-o de la tatăl meu.

— Întoarce-te acasă, fiule. Nu te pune cu căpcăunii, că ți-ai pierde viața. Că mulți regi și împărați, cu oaste cîtă frunză și iarbă și feți-frumoși s-au dus la ei și înapoi nu

s-au mai întors. Acolo și-au lăsat oasele. Și dacă n-au putut face ei nimic, cum ai să faci tu, singur cum ești?

— Om vedea, bunico. Și Ursu își urmă calea mai departe.

Curînd, curînd, dădu de un brutar.

— Dacă ai să mănînci șase cuptoare de pîine și ai să bei șase buți de vin, ai să-ți împlinești dorința, îi zise brutarul.

Vorbele brutarului căzură taman bine lui Ion Ursu, care chiar nici nu mai mîncase nimic de cînd plecase de-acasă. Și Făt-Frumos Ursu, flămînd ca un ciine fără stăpîn, fără a mai aștepta a doua îmbiere, începu să hăpăiască pîine după pîine și să dea gîlgîind pe gît vinul, butoi după butoi, pînă la cea din urmă picătură. Iar brutarul stătea năucit și se uita prostit la treaba ce-o făcea Ion Ursu.

— Halal de mama lui! zicea el, după fiecare poloboc de vin și fiecare cuptor de pîine pe care le dădea gata Făt-Frumos. Asta știu că e om! E o adevărată comoară la casa lui tată-său. Să-i trăiască! Și cînd zise și ultimul, al șaselea „Să-i trăiască!" auzi pe Ion Ursu strigînd la el:

— Hei, brutarule, ce stai? Ce te zgiiești așa la mine? Mai ai grîu, mai ai făină, mai ai pîine? Alt vin mai ai?

— Ești voinic, Ioane! Du-te în drumul tău, că numai tu le poți veni de hac căpcăunilor! îi zise brutarul, lăsînd brațele în jos, ca un om învins, care se predă.

Și iar plecă mai departe Ion Ursu, scotocind lumea în

toate cotloanele ei, pînă în cele din urmă ajunse la palatul căpcăunilor.

Aceştia cum îl văzură şi prinseră a sări şi a juca într-un picior, că le vine chiar la masă un mezelic aşa de bun, care să le deschidă pofta de mîncare. Şi se repeziră spre el, să-l bea de viu, nu altceva.

— Înapoi, ciinilor, că vă fac bucăţele ! strigă Ion Ursu.

Căpcăunii veneau însă ca vîntul, înspre el. Dacă văzu aşa, descălecă şi începu a le căra cu drugul, de-i culcă pe toţi la pămînt. Nu scăpă din încăierarea asta nici picior de căpcăun. După aceea, Ion Ursu intră în palatul căpcăunilor, unde nu se mai găseau decît bătrîni, femei şi copii. De ei nu mai avea frică, că-i lungea pe toţi la pămînt numai cu o palmă. Luă apoi cheile palatului, deschise odăile şi cămările lui şi, încărcînd pe cei cincizeci de catîri toate bogăţiile din el, plecă înapoi spre casă.

Cînd ajunse acasă şi cînd văzu tatăl său îşi făcu cruce. Nu se aştepta să-l mai vadă vreodată. Dînd însă ochii cu caravana de catîri încărcată de covoare, de lăzi cu bani, de saci cu bijuterii şi cu fel de fel de alte bogăţii, îi venea să sară şi să joace de bucurie. Şi veneau acum o mulţime şi o mulţime să-l vadă pe Făt-Frumos Ursu, că acesta tuturor celor ce veneau să-l vadă, le dădea cîte un pumn de galbeni. Şi, din om în om, vestea se duse pînă la împăratul acelui loc. Trimise atunci împăratul ca să-l cheme, ca să-l poftească la palatul lui. Dar cum Ion Ursu era puţin cam încăpăţînat şi nu prea dispus să dea ascultare

repede ordinelor și nu numai ordinelor, ci chiar și rugăminților și unui împărat, zise trimișilor acestuia :
— Mergeți și spuneți multe închinăciuni stăpînului vostru și că, dacă dorește să mă vadă, să poftească aici : casa mea e deschisă și celor buni și celor răi.
Neavînd încotro, împăratul se coborî din înălțimea tronului său și veni să stea de vorbă cu Ion Ursu, la casa acestuia. Din vorbă în vorbă, încet, încet se împrieteniră repede amîndoi.
— Un asemenea om de seamă ca tine se cade a veni la domnia mea și cît voi trăi, să-mi fie de ajutor în conducerea împărăției, îi zise împăratul lui Ion Ursu. Iar acesta, care se lăsa cam greu, dacă văzu că împăratul stăruise atît de mult, zise și el la rîndul lui :
— Să vedem ce-o spune și tatăl meu. Și cum o spune el, așa o fac.
Tatăl său nu zise „nu".
Nici nu ajunseră bine la palat, Ion Ursu și cu împăratul, că și veni vestea că împăratul Laiu a intrat cu oștile sale în împărăție. Și vorbi Ion Ursu către împăratul, prietenul său :
— Nu te speria, împărate ! Lasă treaba asta pe socoteala mea. Și îndată Ion Ursu trimise vorbă prin olăcari repezi, lui Laiu împăratul, să se întoarcă din drum, să se tragă înapoi din țară, că altfel n-o să scape de el chiar de s-ar ascunde și în gaură de șarpe. Dar împăratul Laiu rîse cu oamenii lui de Ion Ursu. Atunci, Ion Ursu îi trimise încă o dată vorbă să renunțe la planurile sale, că altfel va avea

de-a face cu el, și nici cel cu un picior n-o să-l poată scoate din mîinile lui.

Împăratul Laiu nici nu vru să audă de așa ceva și continuă a petrece și a chefui fără grijă în țara în care intrase.

Văzînd asta, Ion Ursu își ieși din fire și se supără așa de rău, că părul pe el îi stătea zburlit ca niște țepi de arici. Porni ca o vijelie, cu drugul de fier pe umeri, fără nici un alt ajutor. Neavînd timp de pierdut, nu stătu să-l aștepte, a-și găti oastea de luptă, nici pe împăratul lui. Laiu împăratul, cînd îl văzu venind singur ca să se bată cu el, nu-și mai putea ține rîsul.

— Un prăpădit ca ăsta să mi se împotrivească mie, să stea împotriva oștirii mele ? S-a mai auzit așa ceva vreodată ?

Dar îndată îi pieri rîsul, cînd Ion Ursu se repezi ca o vijelie în oamenii lui și începu a-i culca la pămînt, ca iarba sub tăișul coasei. Nu trecu nici un ceas și din toată oastea împăratului năvălitor nu mai rămăsese nici un om în picioare.

După aceea, dîndu-și cu părerea că împăratul lui n-o să mai aibă treabă cu el, plecă înapoi spre casă. Drumul la întoarcere trecea printr-o pădure. Acolo dădu peste un om, care în loc să taie lemnele, rupea cu mîinile copacii, din picioare.

— Voinic ești, măi frate, îi zise Ion Ursu.

— Voinic ? Asta îi voinicie ? Voinic, dacă ai auzit de el, e Ion Ursu, care s-a luptat cu căpcăunii și le-a luat toate bogățiile ce le-a găsit în palatul lor.

— Apoi, eu sînt acela.

— Tu ? Atunci, ia-mă cu tine. Mă cheamă Strîmbă Lemne. Poate o să-ți fiu de folos.

— Te iau. Și-l luă cu el.

Mai încolo, dete peste un alt om, care se juca cu pietre, cum se joacă copiii mici, cu niște pietroaie de o sută de ocale unul. Le arunca în sus, de nu se mai vedeau din nori și apoi le prindea în mînă, ca pe niște pietricele.

Cum îl văzu, Ion Ursu îi zise :

— Să nu-ți fie de deochi, da voinic om mai ești !

— Voinic ? Eu voinic ? Să-l vezi întîi pe Ion Ursu ș-apoi să zici.

— Păi, eu sînt acela.

— Da ? Nu vrei să mă iei cu tine ?

— Te iau. Cum te cheamă ?

— Mă cheamă Sfarmă Piatră.

Și plecară mai departe cîteșitrei. Mai către seară, nu ieșise încă din pădure, prinseră o căprioară, o tăiară și o puseră la fript, într-o frigare. Părîndu-li-se că le-ar fi puțin o căprioară pentru masă, Ion Ursu și cu Strîmbă Lemne plecară prin pădure, prin împrejurime, să mai găsească ceva de vînat, lăsînd friptul căprioarei în grija lui Sfarmă Piatră.

Nici nu se fripsese bine căprioara și iată că vine „cel cu coarne“ și hap ! hap ! mănîncă toată carnea, de nu lasă nici o bucățică măcar în frigare. După care făcu o tumbă prin aer și se făcu nevăzut.

Ce să facă Sfarmă Piatră ? El văzuse totul, dar de frică nici nu strigase şi nici nu îndrăznise să-l gonească. Ce să pună, se gîndea el, în frigarea pe care Cel cu Coarne, nu numai că nu mai lăsase nimic, dar o şi linsese de strălucea ca oglinda ? Temîndu-se să nu fie certat şi de Ion Ursu, dădu fuga în pădure. Tot căutînd să vîneze ceva, dete peste un cerb bolnav, pe care îl tăie şi-l vîrî în frigare, în locul căprioarei pe care o mîncase diavolul.

După puţin timp veniră şi ceilalţi doi tovarăşi de la vînătoare. Scoaseră cerbul din frigare, întinseră masa pe iarbă verde şi se apucară să mănînce. Deşi mîncau cu pofta unor lupi flămînzi, totuşi ziceau, din cînd în cînd, ba că friptura are un miros urît, ba că o să le cadă greu la stomac, ba că-i crudă.

În ziua următoare, din vînatul adus în ajun, rămase să pregătească masa Strîmbă Lemne. Dar şi acesta o păţi la fel ca Sfarmă Piatră. Şi tot ca şi el, căutînd în pădure să vîneze ceva, găsi un măgar mort pe care, aducîndu-l la coliba lor, îl puse în frigare, pe foc. La masă, pe care o întinse pe iarbă ca de obicei, mîncară, dar ca şi în ziua trecută, numai cu noduri în gît şi cu scîrbă. Zi-i carne de măgar şi pace ! ba încă de măgar mort.

În ziua a treia, rămase la colibă Ion Ursu. Ceilalţi doi plecară la vînat.

Cînd era gata-gata friptura, hop, răsare şi Scaraoschi şi, repede, după ce făcu o tumbă, se şi repede la frigare, cum era învăţat. Ion Ursu însă nu-i dădu răgaz nici să miroasă frigarea. Ridică drugul în sus şi cînd îl plesni, îl culcă la pămînt, mai mult mort decît viu.

— Unde te afli tu, afurisitule, îi strigă Ion Ursu, de te repezi așa la frigare ?

Și, înhățîndu-l de chică, îl ridică în sus, începînd a-l întoarce și a-l răsuci și a-l trînti de pămînt, de să-i crape fierea în el.

Împeliţatul începu să plîngă.

— Lasă-mă, se rugă el de Ion Ursu, iartă-mă, că o să-ți arăt unde se găsesc două zîne frumoase cum nu se află altele în lume.

— Bine, îi zise Ion Ursu, vorbim noi mai tîrziu. Pînă atunci, ia vino încoace ! Și, luîndu-l pe Aghiuță, îl legă zdravăn de un buștean, acoperindu-l apoi cu o pătură groasă de păr de capră.

Și iată că, după întîmplarea asta, veniră și cei doi tovarăși de la vînat și mîncară și se săturară și lăudară cu cele mai bune cuvinte pe Ion Ursu, spunîndu-i că e cel mai iscusit în ale cuhniei, că a gătit o friptură așa de gustoasă, cum n-au mîncat în viața lor.

Ion Ursu nu grăi nimic, ci rîdea încetișor numai pe sub mustață.

— Nu știu cum se face, le zise el mai tîrziu, că m-a apucat un frig, așa dintr-o dată. Mergeți, vă rog, și aduceți-mi pătura aceea, de pe bușteanul de colo.

Ei se duseră. Cînd traseră însă pătura și dădură cu ochii de tartorul legat de buștean, începură să urle și să tremure de frică ca frunzele de plop.

— Nu mai țipați ! îi ocărî Ion Ursu. Unde e curajul vostru, voinicoșilor ? Dacă aș fi fost și eu ca voi, n-ați mai fi mîncat friptura pe care ați lăudat-o atîta.

Luă apoi pe Scaraoschi de urechi și, împreună cu ceilalți doi, merse cu el să-i arate unde se găsesc zînele. Și dracul îi duse la un puț.

— Aici, zise el, în fundul acestei fîntîni.

Atunci Ion Ursu, Sfarmă Piatră și Strîmbă Lemne traseră la sorț ca să vadă cui' o să-i cadă a intra întîi în fîntînă. Sorții căzură pe Ion Ursu.

Agățat de un odgon gros, acesta se coborî încet-încet pînă în fundul puțului, în fundul pămîntului. Acolo, ce să-i vadă ochii ? !

Oriunde se întorcea numai palate și palate cu pereții de aur bătuți cu fluturi de onix, cu scări de fildeș și acoperișuri în fel de fel de culori.

Intră în unul din cele mai frumoase palate, unde din întîmplare dădu chiar peste cele două zîne. Cum îl văzură, ele îl și întrebară :

— Cum ai îndrăznit, Făt-Frumosule, să te joci cu moartea, venind aici ? Nu știi că aici domnește mai marele diavolilor, cel care ne-a răpit și pe noi ?

— N-am nici o frică de el, fetelor. Eu sînt Ion Ursu, și-s mai drac decît toți dracii. Pregătiți-vă să ieșiți în lume.

Fetele auzeau și nu le venea să creadă. De mult pierduseră orice nădejde că o să ajungă să mai vadă vreodată lumea. De aceea nu așteptară să le mai zică a doua oară. Luară cu ele ce aveau mai de valoare și, una cîte una, fură trase afară de Sfarmă Piatră și Strîmbă Lemne.

Cînd îi veni rîndul și lui Ion Ursu să fie scos din fîntînă, cei doi nu mai lăsară funia în jos, ca să rămînă astfel în fundul puțului și să se prăpădească.

Săracul Ion Ursu nu știa ce să mai creadă. De ce nu venea, oare, funia în jos ?

Alergă într-o odaie, alergă în alta, și în alta, și tot așa, căutînd o ieșire din fundul puțului. În sfîrșit, ridicînd chepengul de la o pivniță văzu stînd acolo, pe cîte o sofa, ca niște pașale, doi berbeci : unul alb și altul negru.

Stă atunci Ion Ursu și se gîndește : să coboare sau să nu coboare ? Hotărî în cele din urmă să coboare. Berbecii erau în slujba mai marelui diavolilor. Cînd acesta voia să coboare în lumea cealaltă, încăleca pe berbecul negru ; iar cînd voia să se ridice în sus, în lumea pămînteană, încăleca pe berbecul alb. De unde să știe acest lucru Ion Ursu ? Cum se văzu în salonul pașalelor, se și aruncă pe berbecul negru. De îndată însă, simți cum îi fuge pămîntul de sub picioare și se trezi într-o clipă în lumea de dincolo, în lumea de jos, chiar pe casa unei bătrîne. Bătrîna, speriată, începu să urle și să strige la el în gura mare, că-i dărîmă casa.

Cînd îl văzu însă că-i om din altă lume, îl întrebă :

— Ce cauți aici, fiule ?

— O să-ți povestesc îndată, mătușo. Mai întîi însă, dă-mi măcar o picătură de apă, că nu mai pot de sete.

Și bătrîna îi aduse un pahar de apă tulbure, de parcă dracul și-ar fi spălat cămașa în ea.

— Altă apă nu ai, mătușo ?

— De, măi fiule, aici o ducem cam greu cu apa. În fiecare zi mînăm cîte un om la balaur, la zmeu, ca să slobozească apele. Dar asta nu ține mult. Apa nu curge decît

numai atît cît îi trebuie zmeului ca să mănînce omul, apoi o oprește.

Iată, astăzi vine rîndul fiicei împăratului să meargă la balaur. Mai mare mila îți este de frumusețea și de tinerețea ei. Trebuie să meargă. Nu se poate altfel. Altminteri, ar muri lumea de sete. Bietul împărat, care nu mai are pe nimeni, nici fată, nici fecior care să-i poarte numele ! Ce-o fi astăzi în inima lui ? !

Fără a-și pierde vremea, grăbit, după ce spuse bătrînei cum a ajuns în lumea de jos, Ion Ursu porni de îndată către văgăuna zmeului. Ceva mai încoace de intrarea văgăunii, găsi șezînd pe o buturugă de lemn pe fata împăratului. Dar ce frumoasă ! Părul îi era ca aurul. Văluri vaporoase îi acopereau trupul. Avea briliante în păr și în urechile delicate ca doi trandafiri. Sub vălurile de purpură i se vedea inima cum licărește și luminează ca steaua dimineții. Aștepta, plîngînd și jelind, clipa înspăimîntătoare cînd trebuia să vină balaurul. De mila ei plîngeau și pietrele.

— Nu mai plînge, grăi Ion Ursu către ea. Nu mai plînge.

Și-l podidiră și pe el lacrimile.

— Cum să nu plîng, voinicule, și să nu țip și să nu mă bocesc, cînd știu ce bine mă așteaptă ?

— Nu te teme, fată frumoasă, că n-ai să pățești nimic. Cunosc nenorocirea voastră, a oamenilor de pe aici. Fă-ți inimă bună, că balaurul o să aibă de-a face cu mine. Și fetei îi veni inima la loc.

Stînd ei acolo și fiind și cam obosit de prin cîte trecuse, Ion Ursu se așeză la picioarele domniței și-și puse capul

încetinel pe genunchii ei, rugînd-o ca, dacă o adormi, să-l înțepe cu un ac, cînd o vedea că vine zmeul.

Și nu trecu mult și iată că-l zări pe balaur venind cu un vuiet de furtună, cu o gură cît o șură și cu balele curgîndu-i șuvoi în urma lui. Îngrozită peste măsură, fata uită să-l mai înțepe cu acul pe Ion Ursu. O înăbuși însă plînsul ca o ploaie vijelioasă de vară. Din torentul de lacrimi, una fierbinte ca focul îi căzu pe fruntea lui Făt-Frumos Ursu. Picătura îl făcu să deschidă ochii.

Și atunci, nu departe de el, văzu balaurul frecîndu-și labele de bucurie, că i se trimisese doi oameni în loc de unul.

Dar cînd fiara se apropie cu gura căscată ca să-l înghită, Ion Ursu ridică drugul de fier în sus și cînd îl lăsă în jos, cît ai clipi din ochi, zmeul zăcea la pămînt, zdrobit și zvîrcolindu-se ca un șarpe.

— Dă încă o dată ! grăi spurcătura către Ion Ursu.

— De două ori nu mă face mumă-mea ! îi răspunse acesta. Căci dacă l-ar mai fi lovit o dată, balaurul s-ar fi ridicat cu puteri înzecite și Ion Ursu nu era așa de prost să nu știe lucrul acesta.

— Am eu altceva mai bun de făcut ! Și, trăgînd cuțitul din cingătoare, tăie limba dihaniei, și laba dreaptă, pe care le bagă în traistă, ca să se afle acolo, cînd i-o trebui la ceva.

Apoi se despărți de fata împăratului de acolo, fiecare văzîndu-și de drumul lui : el înspre sat și fata către curtea împărătească.

Era fericit. În calea lui alergau oamenii în toate părțile, cu fel de fel de vase, ca să le umple cît mai repede cu apă. Ei încă nu aflaseră că apa nu se va mai opri niciodată și că va curge mereu.

În aceeași zi, ajunse și fata împăratului acasă. Străjile palatului sunară din buciume de corn, vestind sosirea ei. Împăratul o primi, însă, cu mustrări, în loc de vorbe bune.

— Ai fugit! îi spunea el. Ai călcat legea și înțelegerea cu poporul meu! Ce-o să se facă atîta lume fără apă? E drept, oare, să moară tot norodul, ca să trăiești tu?

— Nu mă mai certa, tată! grăi fata. Ai să vezi că nu-i nimic. Balaurul nu mai trăiește. Și fata îi povesti tatălui său cum un Făt-Frumos, cu care se întîlnise, ucisese balaurul mai ușor decît s-ar reteza, cu cel mai ascuțit hanger, un firișor de iarbă.

— Să mulțumim atunci cerului, fata mea, zise împăratul ridicînd mîinile în sus, ca o implorare și în viitor a puterii care făcuse minunea aceasta. Luă apoi capul fetei, îl aplecă pe pieptul lui și sărutînd-o cu dragoste, îi udă cu lacrimi părul ei ca aurul roșu.

— Să se bată tobele! strigă către oamenii care îl slujeau. Să se cînte din țimbale, să se aprindă luminile palatului, să se pună cărbuni aprinși în cățui și să se arunce deasupra uleiuri de smirnă și cuișoare, să se întindă ghirlande de flori și lampioane colorate, să se veselească cu noi toată împărăția, nu numai că a scăpat de moarte fata mea, ci și pentru că tot norodul, de azi încolo, nu va mai pieri de sete și nu va mai hrăni șacalii și balaurii din

hrubele pămîntului. Să se deschidă coliviile porumbeilor, ca să vestească lumea de pacea care s-a coborît în inima și în împărăția noastră.

Își chemă apoi sfetnicii la sfat și dădu zvon în cele patru colțuri ale pămîntului să se afle și să se aducă la el acel Făt-Frumos care ucisese balaurul, ca să-l facă ginerele său.

De astă dorință împărătească auzi și o namilă de om, o mătăhală ușurel de minte și urît de mama focului. Și hăbăucul și măscăriciul acesta, căruia îi tremura și carnea pe el de gras ce era, se gîndi să se facă, nici mai mult, nici mai puțin, decît ginerele împăratului.

Dete dar fuga unde se găsea balaurul mort, îl jupui și, punîndu-i pielea pe un băț și capul într-un sac, se înfățișă înaintea împăratului și-i zise :

— Eu am ucis zmeul, împărate. Uite-i pielea și capul.

— Dacă tu ești acela, te fac ginere ! îi zise împăratul.

Fata, ca fata care nu îndrăznește să iasă din cuvîntul părinților, tăcea și nu spunea nimic. Dar plîngea de rușine, cînd se gîndea să stea alături de bivolul acela grosolan.

De atîta suferință și plînset se înnegrise aproape ca un corb.

Cînd Ion Ursu ajunse iar acasă, la bătrîna de la care plecase, îi ceru ca și de rîndul trecut, să-i dea măcar o picătură de apă, ca să-și potolească setea.

— Nu am, maică, nu am, doar știi povestea cu apa noastră, răspunse bătrîna cu un ton necăjit.

Atunci Ion Ursu îi zise :

— Nu te amărî atîta, tușico. Mergi la șipot și ia-ți apă cît îți dorește inima, că de azi înainte, și mîine, și poimîine, și cît ține veleatul, apele sînt dezlegate.

Bătrînii nu-i venea să creadă într-o asemenea minune. Își închipuia că voinicul glumește, că vrea să-și rîdă de ea. Cum omul la nevoie, cînd e să se înece, se agață și de un pai, așa și bătrîna, deși aproape nu credea nimic, plecă totuși numai cu un ulcior, după apă. Și ce văzu, o făcu să-și treacă mîna de mai multe ori peste ochi. Să fie adevărat sau e vreo nălucire? Apele curgeau fără oprire, iar oamenii jucau împrejurul lor, mai ceva ca la nuntă. Intrată în iureșul acela de veselie omenească, începu și bătrîna să joace, cu toată greutatea anilor ce-i ducea în spate.

Cînd se mai potoli, în sfîrșit, tăria primei izbucniri de fericire, bătrîna își umplu ulciorul cu apă. Avu și destul timp ca să mai tragă cu urechea și la oamenii care vorbeau și-și împărtășeau părerile și să afle și de zvonul ce-l dăduse împăratul, ca să fie adus la el acel Făt-Frumos ce ucisese monstrul, pentru a-i da fata de soție; ba că acel voinic se și dusese la împărat și că pregătirile de nuntă și începuseră.

Vine bătrîna acasă și-i spune lui Ion Ursu ce se vorbește prin lume.

— Bine, bunico, spune Ion Ursu, cum, în țara asta se află vreun Făt-Frumos? Ai auzit de așa ceva?

— De, dragul meu, știu și eu? Parcă le poți ști pe toate? Dar, dacă balaurul a fost ucis de cineva, se vede treaba că o fi.

— Nu se poate, bunico. Doar eu am ucis balaurul.
— Nu rîde, fiule, de mine. Dacă tu l-ai omorît, de ce stai și nu te duci să spui împăratului, ca să te facă pe tine ginere ?
— Lucrurile nu prea miros a bine, bunico. Trebuie să fie aici ceva nelalocul lui.
Și, fără a mai spune ceva, își trecu traista cu băierile de după gît și, cu mare grabă, plecă și el spre palatul împăratului.
Cînd ajunse la porțile palatului, străjile își sunau lăncile de caldarîmul de pietre din fața lor.
— Nu-i voie, îi strigară lui Ion Ursu și încrucișară spăngile înaintea lui, cînd acesta vru să intre înăuntru.
— Nu-i voie ? Și, mai mult rîzînd decît în serios, Ion Ursu îi luă de ceafă și-i repezi de nu se mai văzură unul pe altul.
Curtea palatului era plină de oameni de rînd, de ostași, de demnitari și de alți invitați. Miresme de flori umpleau văzduhul și lampioane de hîrtie colorată se legănau în adierea vîntului, deasupra acestei mulțimi, ca aripile unor fluturi.
Se pregătea nunta prințesei.
În fața palatului, Ion Ursu se opri. Zidurile lui erau de alabastru, ușile de aramă roșie ca focul în care se bătea cu ciocane de abanos, clanțele de ivoriu alb și scările erau de marmoră și acoperișul de argint strălucitor.

Bătu la ușă și intră în palat. Împăratul și cu sfetnicii lui stăteau pe covoare de mătasă. Fata cea blondă și frumoasă a împăratului părea un văl de abur, nu ființă omenească. Stătea și ea cu alte fete mai încolo.

Cînd îl văzu pe Ion Ursu dete un țipăt de bucurie și l-ar fi întîmpinat cu brațele deschise, dacă nu i-ar fi fost rușine de atîta lume. Că lumea pe atunci era, cum zic unii, mai proastă, se rușina de bătrîni, de părinții lor, de rudele lor.

Într-un tron, pe piei de leopard, cu ghearele vîrîte în teci de argint și de aur, stătea ca un bivol, cu un ciubuc mare în gură, șarlatanul care voia să se facă ginerele împăratului.

Ion Ursu se apropie de împărat și-i zise :

— Împărate, nu acest om a ucis balaurul, ci eu.

— Cum îndrăznești să spui așa ceva ? răcni namila de pe tron. Ești un mincinos. Nu vezi colo capul și pielea balaurului ?

— Capul ? Da, îl văd. N-ai vrea însă să-mi arăți și limba balaurului ?

Îndată săriră cîțiva oameni și despicară capul fiarei. În gură, nimic. Limba lipsea.

— N-o fi avut, strigă haimanaua. Da' pielea o vezi ? mai stărui cu obrăznicie șarlatanul.

— Pielea ? Da, o văd. Dar n-ai vrea să-mi arăți și laba dreaptă a balaurului ? Și iar săriră cîțiva oameni și întinseră pielea balaurului pe podea. Laba dreaptă lipsea.

— Iată sînt la mine și limba și laba, zise Ion Ursu, scoțîndu-le din tolbă.

În fața acestor dovezi că el e mincinosul, bivolul de pe tron rămase cu gura căscată, și buimăcit, se rostogoli pe jos, ca un buștean.

Bucuria schimbării ce se făcuse în treburile palatului și ale împărăției n-avea margini. Se bucură împăratul, se bucurară sfetnicii, se bucură norodul dinăuntru și din afara palatului și se bucură, mai mult decît toți, fata împăratului.

— Noi vrem să stai la noi, în lumea noastră, să te veselești și să trăiești fericit, ca domn și ginere al împăratului, că binele ce ne-ai făcu nu se cumpără și nici nu se poate plăti vreodată, cu nimic în lume.

— Nu, le răspundea tuturor Ion Ursu. Nu pot. Eu nu sînt din lumea voastră. Trebuie să mă întorc la ai mei. Și cînd zicea „la ai mei", se gîndea și la cele două fete, pe care le trimisese sus, din fundul pămîntului. Și-i mai venise și pofta să-și facă socotelile cu cei doi frați, tovarăși ai lui, Sfarmă Piatră și Strîmbă Lemne, care se dovediseră a fi din belșug împodobiți cu inimi viclene, limbi mincinoase și mîini ucigașe. Nu s-ar fi putut împăca niciodată cu gîndul să nu le dea să guste puțin din dulceața buzduganului său și acestor doi trădători, care se purtaseră atît de vrăjmășește cu el.

Își luă rămas-bun și plecă iar în lumea mare. Ajunse într-un loc, lîngă o sihlă deasă ca peria, tocmai cînd din înaltul cerului se cobora un vultan cu un pui în cioc. După el veniră îndată și alți vultani și vulturoaice, tot cu pui în cioc, care povestiră lui Ion Ursu că sînt nevoiți

să-și poarte puii cu ei din cauza unei vulpi îngrozitoare care-i mănîncă și pe care n-o pot simți cu nici un chip cînd vine la cuiburile lor.

— Ce putem face pentru tine, Făt-Frumos, dacă ne scapi de nenorocirea asta? îl întrebară vulturii.

— Să mă duceți în lumea cealaltă de sus, le răspunse Ion Ursu.

— Greu lucru ne ceri, dar o să încercăm.

În cîteva clipe săpă o groapă adîncă în care intră el și cu toți puii. Pe vulturi și pe vulturoaice îi înșiră ca un lanț pe cîmp și prin copaci, de unde să pîndească toate mișcările vulpii.

De-abia făcuse rînduiala asta și iată că apăru și vulpea pe cîmp, mirosind în toate părțile și scormonind toate mușuroaiele, tufele, rîpele și văgăunile ce le întîlnea în calea ei. Luase urma vulturilor și acum le căuta ascunzătorile.

Cînd ajunse la gura groapei se opri. Dădu din coadă și-și linse buzele. Pradă bună. Apoi, parcă ar fi alunecat pe o funie de aer, își dădu drumul în fundul groapei. Acolo, căzu în brațele lui Ion Ursu.

— Bine ai venit, cumătro! zise el apucînd-o de coadă. Pînă aici ți-a fost. Ce cojocel o să-mi torn din blana ta! Și vîrî mîna în cingătoare, după cuțit. Vulpea începu să scheaune și să se zbată în mîinile lui Ion Ursu.

— Lasă-mă o clipă, numai o clipă! se ruga ea. Și Ion Ursu o slăbi puțin, atît cît vulpea putu face o tumbă peste cap. Înaintea lui, apăru deodată un drac cu coarne, cu coadă, cu ochii roșii și limba ca para focului.

— Nu mă omorî, Făt-Frumos. Iartă-mă, cum m-ai mai iertat o dată pe pămînt.
— Tu eşti, Sarsailă ? Ia să te văd puţin, la lumină. Şi Ion Ursu îl luă de perciuni şi-l ridică în sus. Îmi pare rău, dar de data asta cred că n-o să te mai pot cruţa. Eşti burdusit de răutăţi şi de toate ispitele. Trebuie să ieşi din danţul vieţii.
— Iartă-mă, iartă-mă ! se văicărea dracul. Nu mă mai ating de puii vulturilor, las pe toată lumea în pace, iar ţie o să-ţi arăt o comoară, cum nu mai e alta la fel cu ea.
Şi a chemat Ion Ursu poporul vulturesc să-şi ia puii şi să trăiască în veci liniştit, iar el plecă cu Sarsailă pînă la ruinele unei mănăstiri, ruine pustii şi înspăimîntător de triste. Cine ar fi putut bănui ce era înăuntru ! ?
— Iată uşa, spuse diavolul. Nimeni n-o poate deschide. Soarele e sus. Du-te într-o parte ! Eu o să-mi trec umbra peste uşă, ea se va deschide şi tu vei intra şi te vei face stăpînul bogăţiilor dinăuntru.
Şi s-au întîmplat toate, aşa cum a zis diavolul. Şi erau într-o încăpere numai rafturi şi măsuţe de lemn mirositor de mahon şi pe ele înşirate numai tăvi de chihlimbar şi cupe de cleştar pline cu pietre nestimate, care străluceau ca nişte sfărîmături de stele, iar în jurul lor plutea o lumină orbitoare, ca o pulbere de soare. Şi era acolo şi un arc nestrunit, pictat şi bătut cu pietre nestimate. Lîngă el cîteva săgeţi de aur, în vîrful cărora sclipeau, ca nişte scîntei puternice, cîte un diamant ascuţit.
După ce-şi umplu tolba cu perle, rubine, safire, mărgăritare, cu cercei scumpi, cu brăţări şi inele, cu paftale şi

alte giuvaeruri, la coapsă cu arcu și cîteva săgeți de aur, merse la mai marele vultanilor și-i spuse :

— Să mă duceți acum, în lumea cealaltă, așa cum ne-am înțeles.

Și vultanii îi făcură, pentru a-l duce în lumea de deasupra, un fel de coș de nuiele, în care îl așeză cu toată averea lui, pe perne făcute din puf de vulturoaice. După ce umplu și un al doilea coș cu de-ale mîncării și cu multă apă, ca să le ajungă pe drum, se înhămară la ele un stol de vultani tineri, sub conducerea unuia mai bătrîn și, după șase zile de zbor neîncetat, îl puseră pe pămînt sănătos și nevătămat, ba și bine odihnit.

— Sănătate și mulțămim, le zise vultanilor.

— Sănătate și voie bună și foarte vă mulțămim și noi, răspunseră vultanii.

Întors pe pămînt, o luă la picior, ușor ca un fulg. Jos, aerul era mai greu, așa de rar și fără împotriveală, că i se părea că zboară, nu merge.

Din arcanul gîndurilor sale, Ion Ursu slobozea mereu idei înainte, înapoi, într-o parte și alta, căutînd să deslușească vreo cale, care să-l ducă la găsirea lui Sfarmă Piatră și Strîmbă Lemne.

Numai ce se întîlni, cît colo, cu un bătrîn.

— Unde te duci, fiule ?

— Unde m-or duce ochii, răspunse Făt-Frumos.

— Și de ce mergi, fiule, unde te-or duce ochii ? Mai bine încearcă să scapi două zîne închise, frumoase cum nu se mai află altele pe lume.

Ion Ursu stătu puțin și se gîndi. Apoi zise :
— Și unde sînt, bătrînule, zînele de care îmi vorbești ?
— Uite, colo, în zare, în cetatea care se vede în pădurea de pe vîrful dealului. Niște oameni hapsîni au luat-o cu hapca, zburătuind în lume pe cei ce se aflau în ea. Mulți au vrut să le scape, dar n-au știut cum.
Porțile cetății și ușile palatului au închizători făcute cu mare meșteșug și nemaiînchipuită viclenie. Zeci și sute de discuri zmălțuite împodobesc în multe culori fața palatului. Și numai unele din ele ascund secretul încuietorilor. Cine le nimerește, deschide ca la bîlci, în barăcile în care se trage la semn, una din porțile cetății, că sînt nouă la număr, ori una din numeroasele uși ale palatului. Dar lucrul acesta nu e așa de ușor de împlinit, numai din trei săgeți cît e îngăduit să se tragă. Tu însă cred că ai să reușești, că parcă n-ai fi săgetător din lumea noastră.
— Mulțumesc, moșule, omule necăjit. Pentru ce mi-ai spus, ține-ți răsplata. Și Ion Ursu îi aruncă în căciulă cîțiva pumni de galbeni, de pietre scumpe și giuvaeruri. Mergi sănătos și înveselește inima ta și alor tăi și dureză-ți acareturi frumoase, și saivane, și grajduri cu vaci cu clopote grele de acioaie, și cîini voinici, și cai frumoși, și catîri, și cămile domoale ca niște cucoane.
Și bătrînul plecă spre casa lui, cu fața zîmbitoare ca o floare care-și desfăcea petalele în faptul dimineții, iar Ion Ursu către cetate, călcînd îngîndurat pămîntul cu pasul greu ca apăsarea unui munte.
Pînă să ajungă la marginea cerului, unde o vedea ridicîndu-se trufașă și plină de întuneric și umbre tainice

deasupra pădurii, îl apucă noaptea. Se hotărî să aştepte zorile. Culcat în iarbă, într-un cot, chitea cum ar face să nimerească talgerile care i-ar deschide porţile cetăţii şi uşile palatului.

Toată noaptea observă cu multă grijă licărirea lor, asemenea sclipirilor a sute de ochi ai unei fiinţe fantomatice. De la o vreme, observă că din puzderia de licăriri, cîteva îi dădeau ciudate înfiorări, ori de cîte ori apăreau. Le notă cu multă atenţie în minte şi, ca să fie sigur că le găseşte fără îndoială a doua zi, le fixă poziţia cu crăcane de mesteacăn alb.

În sfîrşit, trecu noaptea şi se apropia ziua. O lumină dulce apăru la orizont înaintea dimineţii. În curînd răsări şi soarele, mîngîind frunzele strălucitoare ale copacilor şi gonind umbrele pădurii.

Ion Ursu îşi ocupă un loc bun de ochit. Învăluit în raze de lumină, stătea înaintea lui un palat zidit numai din chihlimbar. Păsări roşii şi albastre se roteau deasupra lui. Sirene tinere şi delicate dormeau încă sub umbreluţe multicolore, pe marginea bazinelor cu apă sinilie. Încolo, cetatea era pustie.

După ce mai controlă o dată, prin crăcanele de mesteacăn, poziţia discurilor, Ion Ursu alese pe unul dintre ele. Scoase din tolbă o săgeată cu vîrful de diamant şi încordîndu-şi arcul, a cărui coardă zbîrnîi ca vuietul a mii de bondari, trase. Din discul ochit izbucni o flacără roşie şi un nor de scîntei în mii şi mii de culori. Îndată porţile cele mari şi grele ale cetăţii, scrîşnind cu zgomot, se traseră larg într-o parte. Lovise bine.

Trase a doua oară, în alt disc. De data asta se deschise una din ușile palatului. Din ea se repeziră afară zînele. Le văzu alergînd prin iarba bogată a parcului către porțile deschise. Îmbrăcate în rochii țesute din fir fin de aur și argint, cu părul fîlfîind în vînt ca două caiere de beteală galbenă, cu buzele roșii ca macul, cu brățările de la glezne ce sunau ca niște minunați zurgălăi, alergau, alergau. Cu ochii strălucitori de lacrime, se lipiră de Ion Ursu.

— Nu vă mai fie teamă, le zise el. Îndată mă răfuiesc și cu oamenii mei. Și, cînd trase în al treilea disc, săgeata se întoarse înapoi și-i căzu la picioare, cu cei doi ticăloși legați de ea în lanțuri de oțel. Și, luîndu-i Ion Ursu de cîte un picior, îi zvîrli în văzduh, împrăștiindu-le trupul în mii fărîme.

După aceea, Făt-Frumos Ursu chemă înapoi poporul cetății ce pribegea în toate părțile, ca să trăiască cu el împreună, în pace și fericire.

Se însură cu una din cele două zîne, care erau surori. Iar cînd fiul împăratului care se războise cu împăratul Laiu luă în căsătorie pe cealaltă zînă ajunse și cumnatul acestuia.

Și cred că n-a fost norod mai fericit decît acela care a trăit sub paza lui Făt-Frumos Ursu și nici cetate mai vestită în care să fi domnit în mod mai desăvîrșit dragostea, adevărul și dreptatea, decît cetatea lui Ion Ursu.

Mîneca cea galbenă

APOI, DRAGI ASCULTĂTORI, aceștia despre care este vorba în povestea noastră erau un rege și o regină din Castilia. Și nu aveau ei decît o fată care era o comoară de copilă.

Cînd împlini cincisprezece ani, regina îi spuse regelui că ar trebui să-și mai plimbe puțin copila prin lume, așa că să se pregătească de o călătorie prin regatele vecine; la care regele mai întîi se împotrivi zicînd că regatul lor era destul de bogat și fiica lor îndeajuns de cunoscută din cîte portrete i se făcuseră și răspîndiseră pretutindeni și nu credea că e nevoie să se mai ostenească într-o călătorie.

— Uiți, adăugă regina, că tot într-o călătorie, deși regatul tatălui meu era puternic, m-ai cunoscut tu pe mine. Și, cum vorba proverbului: „Cînd femeia își pune ceva în cap nu poți să i-o mai scoți", plecară în călătorie.

S-au plimbat ei prin multe țări. În una din ele întîlniră un prinț care se îndrăgosti nebunește de prințesă. Prințul era dintr-un regat foarte bogat și rămăsese înțeles cu regele că-i va cere în căsătorie fata cînd aceasta va împlini douăzeci și șapte de ani.

Tot atunci, regele și regina se împrieteniseră cu două femei, mamă și fiică, ce nefiind de viță nobilă voiau să se creadă că sînt : văzînd că aceștia erau regi, îi însoțeau pretutindeni.

Într-o bună zi, pe cînd regele își continua voiajul, regina părăsi această lume. Regele și prințesa căzură în neagră tristeță, dar femeia aceea, care-i însoțea mereu, îi mîngîia întruna și atît de bine o scoase la capăt, încît, întorcîndu-se cu regele în Castilia, acesta le invită la palat pentru cîteva zile. Însă ea își dădu toată osteneala și rămase pentru totdeauna, fiindcă se căsători cu regele. Din acea clipă toată dragostea și toate darurile începură să se reverse asupra fetei sale, pe care o prezenta în toate părțile, în timp ce biata prințesă rămînea tristă și părăsită în cîte o încăpere a palatului.

Văzînd-o mereu abătută, regele o întrebă pe noua regină *ce avea copila lui de se află mereu în starea asta* ?

— Ce să aibă, zicea regina, se gîndește la logodnic. Fetele de măritat își petrec vremea gîndindu-se mereu la ursitul lor. Da, e firesc, gîndea și regele. Cum iubitul ei este prințul și, de vreme ce se va căsători cu acesta, e firesc să se gîndească tot timpul la el. Dar fata cea vitregă mereu îi spunea mamei sale :

— Vai, mamă ! Aș vrea ca atunci cînd tu nu vei mai fi să fiu eu regină. Dacă m-aș putea căsători eu cu prințul...

Regina cea vitregă căuta să-și liniștească odrasla, spunîndu-i că s-a gîndit ea mai dinainte la toate acestea și că

totul se va aranja cum va fi mai bine. Cînd mai erau doar cîteva luni pînă cînd prințesa cea adevărată împlinea vîrsta la care se înțeleseseră să o căsătorească, logodnicul scrise că va sosi în curînd spre ai cere mîna.

Regele își dădea osteneala să o înduplece pe regină să meargă împreună prin tîrgurile învecinate, ca să aleagă lucrurile trebuincioase de nuntă. Dar regina spunea de fiecare dată că era obosită, că nu suporta drumul și-l îndemna pe rege să plece singur.

Din clipa în care regele părăsi palatul, regina, care era mai rea decît deochiul, încît toți îi știau de frică, chemă la ea pe scutierul cel mai bătrîn din palat, căruia îi era teamă cel mai mult de regină. Așa că, venind acesta, îi zise vitrega regină :

— Chiar acum vei lua pe pocitania asta de prințesă și o vei duce la cîmp. Acolo o vei omorî, îi vei scoate ochii și mi-i vei da mie.

Și fata cea vitregă zise și ea :

— Iar mie îmi vei aduce inima ei.

Bietul om, care nu avea cum să scape de mînia reginei dacă nu-i îndeplinea pe loc poruncile, mai mult mort decît viu, o luă pe biata prințesă și o duse cu sine afară în cîmp, departe de palat.

Pe drum, prințesa îl întreba mereu unde-o duce, fiindcă sărmanul scutier plîngea tot timpul.

— Vai, cum să ți-o spun ?

— Spune-mi adevărul, fiindcă știu că ceva rău ele ți-au poruncit să faci cu mine.

Și atunci, îi zise scutierul :

— Apoi, mi-au poruncit să te omor și, vezi, eu care te cunosc, fata mea, de cînd ai venit pe lume, nu pot s-o fac.

Și, deși prințesa îl îndemna întruna să dea ascultare poruncilor reginei că de nu îl va omorî și pe el, scutierul se jelui întruna, zicînd că n-o va putea face.

Și numai ce apăru un mielușel în fața lor. Atunci omul se lumină la față și zise :

— Iată, acum totul s-a aranjat. Trebuia să omor o ființă nevinovată dar, în locul ei, voi omorî mielul acesta și nimeni nu va ști nimic. Îi scot ochii și inima și le duc reginei, iar pe tine te las aici. Îl rog pe Dumnezeu să te aibă în paza lui, iar tu roagă-te multrăposatei regine, căci mamele din cer văd totul și veghează mult asupra copiilor lor.

Se despărțiră, îmbrățișîndu-se și plîngînd, iar prințesa îi mai spuse :

— Ai grijă multă de sărmanul tata, căci această fiară urzește ceva rău și contra lui.

Scutierul se întoarse la palat, iar prințesa rămase în cîmp, hoinărind în sus și-n jos. Toată ziua, biata de ea, rătăci încolo și-ncoace, gîndindu-se cu mare teamă unde se va adăposti noaptea.

Și, în vreme ce se mai oprise puțin să se odihnească, numai ce văzu o bătrînică venind spre ea. Și, cum se uită fata, deodată bum ! căzu bătrînica jos. Fata, sări de la locul ei, alergă în ajutorul bătrînei și, în timp ce-o ridica întrebînd-o de nu s-a lovit cumva, femeia îi zise :

— Copilo, ce cauți tu, singură, pe aceste meleaguri ? Prințesa îi povesti tot ceea ce-i făcuse mama cea vitregă.

— Cît e de rea, cît e de rea ! murmură bătrîna și-o invită pe fată s-o însoțească la coliba ei. Fata primi bucuroasă. Ajunseră în fața unui soi de peșteră, unde aceasta își avea locuința.

— Privește, este căsuța mea. Aici nimeni nu te va supăra. Dar, cum eu ies de multe ori, tu vei fi nevoită să rămîi singură, căci nimeni nu te va deranja. Dacă totuși un nepoftit va îndrăzni, ține asta. Și-i dădu o vărguță. Căci bătrîna era o vrăjitoare, așa că dîndu-i vărguța îi spuse :

— Cînd vei dori ceva nu vei spune decît atît : „Vărguță a vîntului, înfățișează-mi asta". Și ea îți va aduce orice numaidecît.

De asemenea, cînd vei voi să vezi pe cineva sau orice alt lucru din palatul tău, să-i ceri, pentru că dorința ți se va îndeplini pe loc.

Dar niciodată să nu ceri ca ei să te vadă pe tine și nici să nu încerci să le vorbești. Iar prințesa, după ce-i mulțumi bătrînei, îi zise că de-aici încolo îi va spune bunicuțo, pentru că dînsa e atît de bătrînă, iar ea atît de tînără.

— Bine, răspunse bătrîna. Tu spune-mi cum vei vrea. Și-acum mă duc, dar mai înainte va trebui să te învăț multe lucruri pe care eu știu să le fac. Și-o învăță pe prințesă să facă dantele, să brodeze și multe alte treburi măiestrite.

— Eu cred, bunicuțo, că tot ceea ce a pus la cale mama cea vitregă este pentru că vrea s-o dea pe fata ei de soție logodnicului meu, prințul. Bătrînica însă îi zicea :
— Crezi tu asta ? Ce copilărie !...
Dar să le lăsăm pe bătrînică și pe copilă și să ne înapoiem la palat.
Cînd sosi scutierul la palat, regina îl întrebă dacă i-a îndeplinit poruncile și acesta îi dădu ceea ce adusese. Iar fata cea vitregă, fuga, scoase inima și-o zvîrli cîinelui.
În acest timp se întorsese și regele care întrebă de fata lui. Regina îl minți, zicîndu-i că în clipa cînd l-a văzut ieșind din palat, prințesa care stătea în pridvor cu un oarecare, a fugit, nu se știe unde și de-atunci nimeni nu a mai văzut-o.
Regele se întristă foarte. Voi să cheme toate slugile pentru a le da porunci în legătură cu prințesa.
— Omule, cauți scandal. Eu nu am spus nimic celor din casă pentru a ocoli orice ceartă.
Atunci, regele care credea toate înșelătoriile pe care i le făcea sau i le spunea regina, o crezu și p-asta.
Aceasta chemă din nou scutierul și-i zise :
— Ia aminte, regele a întrebat despre prințesă și e foarte lesne ca să te întrebe și pe tine. Eu i-am spus că a fugit cu un necunoscut care a venit să o caute la palat. Și, dacă vei destăinui o singură vorbă din cele ce ți-am poruncit să faci, voi pune să te frigă de viu. Așa că vezi cum vorbești.
Bietul om asigură că nu va spune nimic, dar mereu plîngea, fiindcă nu știa ce se alesese de sărmana prințesă.

Regele începu să se vaiete reginei că nu va putea spune prințului că fiica lui a fugit cu un altul, pentru că era ceva de necrezut. Atunci regina îi zise :

— Uite, prezint-o pe fiica mea în locul fetei tale. Degeaba căuta regele să-i spună că el nu putea rosti o astfel de minciună, căci regina îl îmboldea întruna.

— Vezi-ți de treabă, omule ! E o prostie ceea ce spui !

Și atîta-i zise, încît conveni și regele la aceasta.

Sosi și ora cînd prințul se prezentă și ceru să se pregătească rochia prințesei în vederea nunții.

Îi fu prezentată cealaltă prințesă, dar el căzu pe gînduri fiindcă nu o plăcea.

Regele îi spuse că fiica lui primise să-i fie soție atunci cînd îl văzuse. Cunoscuse între timp alt bărbat care-o iubea. Acum, dacă prințul va voi, cum aceea nu era fata lui bună, ci vitregă, i-o va da pe aceasta de soție.

Prințul răspunse că nu mai avea ce face acum, decît să se căsătorească întrucît în țara lui nu se putea să spui una și alta să faci. Așa că, acestea fiind zise, va trebui să facă nunta cu cea care nu era adevărată prințesă.

Se vesti în regat să se prezinte de îndată la palat : croitorese, lenjerese, dantelărese etc. Și zise vrăjitoarea prințesei :

— Mîine te vei duce la palat, pentru a lucra dantele.

— Dar bine, cum mă voi putea duce ? Mama mă va recunoaște și mă va omorî și pe mine și pe bietul scutier.

— N-ai grijă, răspunse bătrîna. Acolo vei avea de întîm-

pinat multe piedici, dar de cunoscut nu te va cunoaște nimeni.

Cînd se prezentă fata la palat, aducea cîteva modele de broderii și dantele. Văzură toți cîte știa să lucreze și rămaseră minunați de dibăcia fetei.

Regina și fata ei supravegheau lucrul fetelor. Prințul se afla și el în iatacul de lucru, fiindcă datoria cerea să stea mereu împreună cu prințesa. Prințului îi plăcea să stea de vorbă cu dantelăresele și de multe ori se adresa logodnicei, arătînd spre prințesa adevărată.

— Nu pare o lucrătoare de rînd : are un chip atît de fin și niște purtări atît de alese. Așa că, logodnica, văzîndu-l cît privea și mereu vorbindu-i, își zise că de asta va trebui să se descotorosească. Regele o privea și el și se gîndea că fata lui ar fi arătat aidoma acestei fete, dacă acum ar fi acolo, într-atît se asemănau la chip.

Și logodnica nu găsi alt mijloc de a o îndepărta decît să arunce degetarul peste balcon în apa rîului care trecea pe acolo, spunînd că i s-a furat degetarul. Începu să se vaiete și găsi că cea care l-a furat nu e alta decît brodeza, adică prințesa noastră.

Degeaba se dezvinovăți fata, că nu s-a atins de el, că avea degetarul ei și nu avea trebuință de altul, prințesa cea vitregă spunea sus și tare că ea l-a furat.

— Mîine, cînd vei sosi la palat, îi spuse acasă bătrîna, să te apleci peste balcon și vei vedea un rac ieșind din apă, căruia îi vei zice :

„Răcușor ce ieși din mare, prințesei i s-a furat degetarul și pentru asta mă vor pedepsi pe mine".

Iar racul îți va răspunde.

A doua zi întrebă logodnica pe prinț :

— A adus degetarul ?

— Cum să-l fi adus, dacă nici nu m-am atins de el, răspunse fata.

Atunci regina dădu dispoziții să i se dea zece lovituri, ca să spună unde l-a pus.

De față se aflau și regele și fetele care lucrau la trusoul prințesei.

Iese fata atunci în balcon și începe să spună racului ceea ce o învățase bătrînica. Iar racul :

„Nu s-a pierdut și nici nu s-a furat,
Ci stăpîna însăși l-a aruncat.
Aruncă o cutie cu ațișoară,
Că îndată eu o să-l scot afară".

Apucă fata o cutioară și-o aruncă în jos, în apa rîului. Atunci prințul și regele se aplecară să vadă : racul se scufundă și, după cîteva clipe, ieși cu degetarul în gură, aruncîndu-l în cutioară.

Mai trecură patru sau cinci zile, cînd iată că din nou regina începe să se vaiete că i-au dispărut niște voaluri și catifele.

Și, cum toate fetele care lucrau la palat erau foarte aranjate și gătite, iar prințesa era foarte modest îmbrăcată, logodnica spuse că pentru nuntă vor trebui să se îmbrace toate cît mai frumos, dar fiecare în altă rochie. Și, pentru

că se va căsători noaptea, fetele vor purta în mîini lumînări aprinse, iar flăcăii vor duce făclii.
Fiecare începu să spună cum se va îmbrăca.
Atunci, cum logodnica nu aștepta decît un prilej pentru a arunca din nou vina asupra ei, începu s-o învinovățească că a furat voalul și catifelele ei, pentru a-și face rochia de nuntă.
Degeaba repeta fata că nu și nu. Prințesa cea vitregă îi zise că de nu se va înfățișa a doua zi dis-de-dimineață cu gătelile furate, loviturile care nu-i fuseseră încă date o așteptau.
Se înapoie prințesa la peștera unde locuia cu bătrînica.
— Vai, bunicuță ! Nu știi cît pătimesc.
— Ce ți s-a mai întîmplat, fata mea ?
— S-a furat o catifea !
— Ei, nu fi prostuță, las' să se fure !
— Bine, dar regina spune că eu sînt cea care a furat-o și că mîine, de nu i-o voi aduce, mă va biciui.
— Nu te vor biciui. Mîine te vei întoarce acolo, încă o dată. Și, cînd vei fi în atelierul unde lucrezi, va intra un porumbel căruia îi vei spune :

„Porumbiță vestitoare,
Peste cîmpuri călătoare,
Voalul și catifeaua poți tu
Să-mi spui cin' le-a furat sau nu ?

Și ea îți va răspunde.
Cînd a doua zi, fata intră în atelierul de broderie, regina o întrebă dacă a adus cele furate. Prințesa se dezvinovăți

din nou și spuse că dacă nu se va afla acolo mai înainte de prînz cu lucrurile pe care le luase, va primi douăzeci și cinci de lovituri de bici.

Cum regele îi făcea pe voie de cînd o luase pe noua regină și n-o contrazicea la nimic, n-avu tăria să i se împotrivească nici de data aceasta.

Era ora douăsprezece și regina poruncise să fie chemați cei ce urmau s-o biciuiască pe prințesă, de față cu toți, iar prințul se căia că promisese să se căsătorească cu fata cea vitregă. Dar pentru că-și dăduse cuvîntul, nu avea decît să-l îndeplinească. În sinea lui își zicea : „cît de răi pot fi unii oameni !"

Dar deodată intră porumbița : o porumbiță albă care, rotindu-se lin prin atelier, îi zise fata cuvintele pe care o învățase bătrîna să le rostească.

La care răspunse porumbița că regina ține ascunsă în dulap catifeaua și voalul de care o învinuia pe prințesă.

Atunci regele zise :

— Să mergem să vedem dacă e adevărat ceea ce a spus porumbița.

Și plecară cu toții și găsiră catifeaua în camera reginei, ascunsă în dulap. Regina începu să se dezvinovățească. „Așa e, am pus-o acolo din nebăgare de seamă și tocmai aici nu am căutat-o."

Se răspîndiră toți care încotro. Fetele începură lucrul, iar cînd sosi noaptea, fata povesti din nou bunicuței ceea ce i se întîmplase.

Iar bătrîna îi zise că acum, curînd, curînd, va fi și nunta.

A doua zi, prințul spuse că el voiește să dăruiască fie-

căreia dintre lucrătoare cîte o rochie și fiecare să-și aleagă culoarea care-i place. Cînd ajunse la prințesă, logodnica îi alese culoarea galbenă. Le aduseră și mătăsurile și sulul pentru că fiecare avea garnitura din altă culoare. Fiecare își alese ce-i plăcea, numai prințesa spuse că ea nu are nici o preferință. Atunci prințul spuse că-i va alege el culoarea, și-i alese culoarea cerului. Logodnica se mînie foarte, dar nu putu să zică nimic, pentru a nu-l supăra pe prinț, tocmai acum cînd mai aveau cîteva ore pînă la nuntă. Totuși îndrăzni :

— Găsesc că voalul nu l-ai ales cu gust. Cred că era mai bine să fi ales mov sau o altă culoare.

— Nu, fiindcă mie îmi place aceasta, zise prințul, și pentru că astfel rochia aduce cu steagul țării mele, care este galben și albastru.

Cînd o auzi și p-asta, crescu și mai mult mînia și invidia logodnicei. Dar încerca s-o ascundă. Iar fetele începură să se pregătească de nuntă.

Sosi și ziua nunții. Și o sfătui vrăjitoarea pe fată :

— Bagă de seamă, tu caută și mergi cît mai aproape de tatăl tău, pentru că tatăl tău îi va da brațul logodnicei, iar logodnicul, mamei.

Și, cînd va fi să treacă mireasa pe sub torțele aprinse, tu ridică-ți lumînarea cît mai sus și caută să-ți cadă cîteva picături mai mari de ceară pe mîneca rochiei. Și astfel rochia să ți se păteze și cînd mirele îți va atrage atenția că-ți pătezi mîneca cea galbenă, tu să-i răspunzi : „prea bine, căci sînt fiica regelui Castiliei", dar s-o spui cît mai tare, ca tatăl tău să te audă.

Sosi ora nunții și au plecat cu toții la palat.
Cînd regele o văzu pe fată îi zise că seamănă leit cu fata lui, iar mirele nu-și putea dezlipi ochii de la ea, deși mergea cu soacra alături și căuta să meargă cît mai aproape de ea pentru a o putea vedea mai bine. Și, cînd fetele ridicară toate lumînările în sus spre a lăsa să treacă pe dedesubt mireasa, prințesa ridică lumînarea ei și mai sus, pentru ca ceara să-i cadă deasupra mînecii, și-i zise mirele :
— Ei, neroado, ți se pătează mîneca galbenă !
Iar ea :
— Și dacă mi-o pătez este fiindcă sînt fata regelui Castiliei.
Și toți rămaseră uluiți.
Regele o privi atunci și mai atent și o întrebă dacă ea este cu adevărat fiica lui, iar prințesa răspunse că da și că aceste femei vitrege i-au poruncit lui Filip, scutierul, s-o omoare.
Regele voi să-l pedepsească pe scutier, dar fata îi spuse că nu era vinovat, că fusese foarte bun cu dînsa și că suferise mult și avea mare frică de regină și de aceea nu putuse să facă altfel.
Și cu toată mîneca pătată de ceară, nunta se ținu, dar cu mireasa cea adevărată.
Atunci prințul zise : „Mulțumesc că am întîlnit comoara pe care o căutam !"
Și în ziua următoare se afla tot poporul adunat la poarta palatului, cerînd pedeapsa pentru regină și fiica ei.
Ieși regele în balcon și întrebă :
— Ce vreți ?

— Să fie pedepsită regina ! răspunseră toți, pentru că nimeni nu putea s-o vadă în ochi de rea ce era.

— Atunci să hotărască poporul soarta ei ! mai spuse regele.

— Iată acești doi cai : să fie legată de copitele lor și să fie tîrîtă și lăsată în voia lor.

Și așa făcură. Iar ceilalți rămaseră foarte fericiți.

In românește de ALEXANDRINA CARAPETRU

Veinte și regele

FAMILIA despre care este vorba în această poveste era aceea a unui croitor dintre cei care cos în palat haine pentru toată armata.

Avea croitorul nouăsprezece fete și făcu întîmplarea că femeia lui mai rămase grea o dată și mai născu o fată și cu aceasta se făcură douăzeci, adică Veinte, și chiar așa îi puse numele. Femeia muri și, cum se întîmplă, în astfel de cazuri, copiii crescuseră la întîmplare, așa că Veinte crescu foarte repede, ajungînd în scurt timp o fetișcană mai isteață decît toate surorile sale.

Iar tatăl, bietul de el, neștiind cum s-o scoată la capăt cu atîtea fete, pentru că la palat nu era de lucru pentru atîtea mîini, nefiind bogat, se gîndea cum va putea da de mîncare atîtor guri.

Într-o zi, el le spuse fetelor :

— Dacă-aș avea aici o femeie pe care m-aș putea bizui, apoi aș lăsat-o în casă și aș pleca departe, să văd doar oi putea cîștiga vreun ban mai mult, fiindcă la palat se cîștigă foarte greu.

Veinte îi zise atunci :

— Pare de necrezut, tată, ca în fața fetei tale Veinte să zici una ca asta. Poți să pleci liniștit, căci de va fi nevoie

de croitori în acest palat, noi nu vom lipsi de la ce va fi de făcut. Dumneata poți să încui toate ușile și să spui regelui să ne trimită în fiecare zi de mîncare, ca să nu mai ieșim. Te vei socoti cu regele și el ne va trimite mîncarea. Croitorul făcu întocmai. Iar regele îi spuse că va rămîne în grija lui să le trimită fetelor tot ceea ce aveau nevoie. Dar cum erau atîtea, tot ceea ce le trimitea regele de mîncare, tot puțin pentru ele se afla.

Tatăl nu le lăsase decît o fereastră foarte înaltă, care da în drum și de unde ele aruncau o sforicică pentru a-și urca mîncarea pe care de jos le-o trimitea regele. Mai aveau un balcon, care da spre palat, spre o grădină a regelui. Cam asta era totul. Într-o zi, Veinte ieși în balcon și văzu craca mare a unui păr ce se apleca în jos, gata să se frîngă de greutatea rodului și se gîndea că, dacă va găsi o scăriță, va pune-o în grădină sprijinind-o de balcon, va coborî și va culege pere într-un coșuleț.

Zis și făcut. Găsind scara, începu să coboare în fiecare zi după pere, pînă ce grădinarul observă că perele se împuținau din ce în ce, dar nu știa cine le culege.

Așa că se duse la rege. Îi dădu cheia grădinii, zicîndu-i că el nu mai e vrednic a fi grădinar, fiindcă va veni și ora cînd regele îi va cere un coș cu pere și el nu va avea cu ce să-l umple, pentru că perele se furau mereu.

— Nu pleca de la palatul meu, îi zise regele, căci eu voi sta la pîndă și voi vedea cine este acela care-mi fură perele.

A doua zi, se așeză sub peri. Simți mișcare în pom, privi în sus și o zări pe Veinte suită într-unul din peri și îi zise :

— Veinte, tu ești cea care îmi furi perele ?
— Păi, să vedeți, maiestatea voastră, să ne iertați, pentru că noi sîntem nouăsprezece surori și cu mine douăzeci și aici se prăpădesc perele de pomană și, fiindcă măria ta are grijă să ne sature atunci cînd ne trimite mîncarea, ne va lăsa de asemenea să ne săturăm și de pere.
Regele începu să-i vorbească despre alte lucruri.
Dar Veinte zise :
— Am aflat că are măria ta un porumbar, care e demn de privit, și eu aș vrea să-l văd.
— Atunci hai să-l vedem, îi zice el.
Pleacă ei, dar lipsea grădinarul ca să le deschidă poarta. O deschise regele și intră în porumbar. Ea rămase în ușă. Așteptă ca el să intre, trînti poarta și, lăsîndu-l înăuntru, luă coșul și la revedere.
Cînd sosi grădinarul pentru a da grăunțe porumbeilor, se miră că-l vede pe rege acolo.
— Majestatea voastră, aici, închis ?
Și-i spuse regele că, pe cînd privea la porumbei, un val de aer îi închisese poarta și nu mai putu să o deschidă.
Iar regele, ieșind de acolo gîndi în sinea lui : „Îmi vei plăti tu totul".
În ziua următoare, Veinte era cocoțată în păr, în timp ce regele se plimba prin grădină.
— Cum, Veinte, după tot ce mi-ai făcut ieri, mai ai curajul să stai acolo ?
— Vezi, măria ta, răspunse Veinte, noi sîntem nouăsprezece surori și cu mine douăzeci. Ieri o mare ceartă se auzea din casa noastră : „Veinte ! Veinte ! Veinte !" Am ieșit în fugă, poarta s-a trîntit și nu am mai avut ce face.

Regelui îi plăcură mult vorbele fetei.
— Mi-au spus că măria ta are o moară de apă pe care merită să o vezi și eu țin mult s-o văd.
— Atunci, haide chiar acum.
Și s-au dus împreună să vadă moara. Intrară și regele zise :
— Păcat că nu-i aici grădinarul ca să înhame măgarul la roată și să vezi cum vine apa. Totuși am să mă leg eu în locul lui. Tu ține-mi sfoara, iar eu voi da înconjur. Iar ea, cînd îl vede legat, ce face ? Îi prinde capătul sforii ce-l ținea în mînă de un pom, ieși, închise poarta și-l lăsă acolo.
Cînd sosi grădinarul ca să dea drumul la apă, se miră din nou de ceea ce văzu. Regele îi zise că bine că s-a prins de pom, căci de nu, cădea în apă.
Cealaltă zi, la fel. Veinte suită în păr, iar regele pe jos, așteptînd-o :
— *Pare de necrezut că te afli din nou aici, după tot ceea* ce ai făcut ieri cu mine.
— Maiestatea sa trebuie să mă ierte neapărat, zise din nou Veinte, căci sîntem nouăsprezece surori și cu mine douăzeci. Așa că dacă mare gălăgie a fost alaltăieri, și mai mare a fost cea de ieri :
„Veinte, Veinte, Veinte, Veinte, Veinte !“ Și eu, repede să ies, dar întîmplarea a făcut de am legat pe măria ta de pom căci de nu, ar fi căzut în apă.
Coborînd ea din pom, îi zise regele că dacă vrea, el va veni la noapte la ea. Veinte zise că vrea și întrebă la ce oră să-l aștepte. Rămaseră înțeleși ca să urce regele cam pe la nouă seara.

— Eu, noaptea asta nu mă culc cu voi, le spuse Veinte fetelor.

Și, cum camera lor de culcare era lungă și paturile se înșiruiau unul după altul pînă la al douăzecilea, regele știa locul lor și unde își avea Veinte patul. Așa că Veinte le spuse că, fiind foarte gălăgioase, ea se va culca în noaptea aceea singură, într-o altă cameră.

— Fă ce vrei, îi răspunseră surorile.

Atunci fata luă patul și-l aranjă în cealaltă încăpere. Acolo își potrivi scara la fereastră, se încuie pe dinăuntru și, cînd regele urcă, cum el știa unde dormea Veinte, începu să numere :

— Unu, doi, trei, patru... pînă la nouăsprezece, dar nu dădu de al douăzecilea pat. Cred că am greșit. Din nou începu să numere. „Unu, doi, trei, patru... pînă la nouăsprezece. Asta se repetă de trei ori și, de fiecare dată, ajungea numai la nouăsprezece. Și iar se supără regele.

În acest timp sosește din călătorie, obosit de atîta muncă, tatăl celor douăzeci de fete și le întreabă cum s-au simțit în lipsa lui. Ele spun că bine, că nu le-a lipsit mîncarea și că și-au făcut pe deplin datoria. Și se duse croitorul la palat spre a-l saluta pe rege, cum era natural. Și-i spuse regele că avea un costum pe care voia să i-l coasă el, dar să aibă grijă ca fiica lui, Veinte, să nu se atingă de costum pentru că el cunoaște croiala și cum cosea Veinte. Iar de nu, îl va costa viața.

Sărmanul se întoarse acasă și, cum era tare amărît, îl întrebă Veinte :

— Tată, ce aduci acolo ?

Iar croitorul o întrebă de nu a făcut cumva vreo festă prințului și-i spuse ca de acel costum să nu se atingă, fiindcă regele va cunoaște că a fost lucrat de ea.

— Că prost mai este, tată ! Ca și cum croiala și împunsătura mea ar spune : „Veinte l-a făcut !" Și pentru cînd îl vrea gata ?

— Pînă-n trei zile.

— Apoi, dă-mi-l mie, că am să-l fac eu.

— Fato, pentru dumnezeu, să vezi că mă omoară regele, zise bietul croitor.

— Nu, nu te va omorî, zise Veinte. Îi luă costumul, se încuie în camera ei și acolo croi nouăsprezece costumașe. Cînd după trei zile le scoase gata și le așeză în cutie, îi spuse că costumul prințului era gata. Cînd croitorul sosi la rege, acesta se mai afla încă în pat.

— Bine, lasă-l pe pat ! Imediat am să mă uit la el, zise, bănuind că era iar vreun șiretlic de-al lui Veinte. Croitorul plecă. Și cînd regele desfăcu cutia și începu să scoată cele nouăsprezece costume, dădu poruncă să fie chemat de îndată croitorul. Auzindu-se chemat, o întrebă tatăl pe Veinte de n-a făcut vreo drăcie costumului.

— Nu, tată ! Du-te liniștit, nu te îngriji, că n-o să te omoare.

Sosește bătrînul și-l întreabă pe rege ce dorește.

— Apoi, nimic mai mult decît că vreau să mă căsătoresc cu fiica dumitale, Veinte.

— Vreți să glumiți cu mine ?

— Nu, nu vreau să-mi bat joc de dumneata. Vreau ca nunta să aibă loc de acum în trei zile.

Ajunse bătrînul acasă foarte supărat :

— Ce mai aduci, tată ? întrebă fata.
— Mi-a spus regele că vrea să te ia de nevastă.
Iar Veinte :
— Chiar acum, tată, du-te la casa tîmplarului și spune-i să facă o păpușă de mărimea fetei tale Veinte, cu un resort care să spună „da" și altul „nu", și te vei duce și la măcelar și-mi vei aduce o burtă de vacă, puțin sînge și niște zahăr.
Sosi și ziua nunții.
Cînd veni ora să se culce, regele iese din cameră să vadă dacă Veinte n-a mai pus ceva la cale și ea, cum avea păpușa pregătită, o îmbracă cu cămașa ei de noapte, iar în burta de vacă toarnă zahăr și apoi o umple cu sînge și o așază pe gîtul păpușii, o culcă în pat și ea se bagă sub pat și așteaptă ca regele să intre.
Iar regele o întreabă.
— Te-ai și culcat ?
Păpușa cum avea un resort care zicea „da "și „nu", spuse că „da" :
Dar regele :
— Acum mi le vei plăti pe toate laolaltă. Îți amintești cînd îmi furai perele din grădină ?
— Da.
— Îți amintești cînd m-ai lăsat închis în porumbar ?
— Da !
— Ți-aduci aminte cînd m-ai lăsat legat la moară încît și grădinarul m-a crezut nebun ?
— Da.
— Dar cînd m-ai lăsat cu toate cele nouăsprezece surori ale tale și ai fugit ?

— Da !

— Şi cînd ţi-am trimis costumul şi i-am spus tatălui tău, fiindcă nu aveam încredere în tine, şi tu mi-ai croit nouăsprezece costume pentru a le arunca ?

— Da !

— Da ? Şi scoate pumnalul şi i-l pune în gît. Şi cum sîngele era dulce pentru că se făcuse sirop, îi cad cîţiva stropi în gură.

— Trădare, trădare ! Am omorît-o pe Veinte, care pînă şi sîngele îl avea dulce !

— Te-ai supărat de pomană, fiindcă eu am ştiut mai multe decît tine, zise Veinte, ieşind de sub pat.

Iar regele o îmbrăţişă şi-i zise :

— Atunci tu vei fi soţia mea şi nimeni alta.

Şi trăiră fericiţi la palat şi veniră să locuiască acolo şi croitorul cu cele nouăsprezece fete ale sale.

În româneşte de ALEXANDRINA CARAPETRU

Pasărea și inelul

ERA ODATĂ o familie foarte bogată. Și aveau doi slujitori tare de treabă și cumsecade. Trecură luni și ani și aceștia se îndrăgostiră unul de altul, fiindcă unul era bărbat, iar celălalt femeie. Atunci, stăpîna îl numi pe tînăr grădinar al casei pentru ca cei doi să nu mai stea tot timpul împreună. Slujnicuța se numea Maria, iar grădinarul nostru, Jose. Fu o vreme cînd fata cobora mereu în grădină să-l ajute pe Jose la curățatul pomilor, dîndu-i foarfecele sau alte scule trebuincioase.

— Maria, îi spunea grădinarul, îmi pare tare rău că tu te afli așa departe de mine și nu ne putem vedea tot timpul.

Trecură așa mai multe zile și Maria se prinse în cursă. Stăpîna însă nu știa că ei se iubeau.

Trecură luni și nu mai putu fi ascunsă față de nimeni nici dragostea lor și nici faptul că Maria, slujnicuța, avea să fie în curînd mamă. În sfîrșit, află despre acestea stăpîna și-i spuse lui Jose :

— Am să-ți spun ceva. Și-i spuse că, văzîndu-i cît se iubesc și că Maria va avea, în curînd, un copil, ea vrea să-i cunune.

Se căsătoriră. Jose rămase mai departe grădinarul casei. La puțin timp Maria născu o fetiță foarte frumoasă, pe care stăpîna o boteză tot Maria, nume pe care-l purta și ea.

Zburară zilele, săptămînile, lunile, anii. Fata grădinarului crescuse și se făcuse drăguță și cu mult vino-ncoace. Stăpîna avea de asemenea o fată de zece ani pe cînd Maria cea mică avea șase. Fata stăpînei o gelozea pe Maria, fiindcă ar fi vrut să fie ca mica fată din acea casă. Mereu îi spunea copilei să plece de la ei, că asta nu era casa lor și că mama ei era o neobrăzată. Copilița plîngea, venea și-i povestea totul mamei. Dar mamă-sa căuta s-o liniștească.

Sosi și vremea cînd fetele se făcură domnișoare. Într-o noapte, după ce stăpîna casei sosi de la un bal, își scoase bijuteriile printre care era și un inel și le puse în cutia unde-și ținea lucrurile de preț. Și, în timp ce Maria, fata slujnicuței, se afla în grădină cu tatăl ei să-i ajute la curățatul copacilor, o pasăre ce-și făcea cuib într-unul din pomii grădinei intră pe fereastră, apucă inelul în cioc și-l duse la cuib.

În dimineața următoare, stăpîna o chemă la ea pe Maria, fata grădinarului, și o întrebă despre inelul cu diamante care dispăruse. Fata spuse că nu știa nimic, că ea-l pusese în cutia cu bijuterii a stăpînei. Dar degeaba. Stăpîna nu crezu și o învinui pe biata Maria că-l furase.

— Doamnă, sînt mulți ani de cînd locuiesc aici. Părinții mei vă slujesc, de asemenea, de multă vreme, dar niciodată n-a dispărut nimic.

Atîta supărare fu în căsuța grădinarului, încît mama Mariei muri la puțin timp după aceea, iar Maria cu tatăl ei rămaseră singuri și tare necăjiți. Și le spuse stăpîna că, dacă pînă în opt zile inelul nu va apare, vor trebui să plece din casa aceea, unde or ști.

Grădinarul, de ce era trist, se întristă și mai mult.

— Spune-mi, fata mea, adevărul, îi zicea Mariei. Ai luat tu, cumva, inelul ?

— Nu, tată. Inelul a fost pus în cutia cu bijuterii și nu s-a mai văzut de atunci.

— Stăpîna ne bănuiește, pentru că aici nu mai locuiește altcineva în afară de noi. Are dreptate.

— Nu-mi mai vorbi despre asta, tată, eu vreau să mă duc unde e mama, să mă odihnesc împreună cu ea. Nu mai pot să trăiesc aici, zicea fata necăjită. În ziua următoare, stăpîna îi spuse lui Jose că inelul fiind de mare preț și că neputînd să-l plătească, nu-i mai poate îngădui în acea casă.

Și-au luat, Maria și grădinarul, puținele lucruri și banii care-i aveau și au plecat. Găsiră în drum o colibă, cam dărăpănată, unde se adăpostiră. Tatăl, de atîta supărare cîtă îndurase, căzu bolnav. Cu puținii bani care-i avea, sărmana fată plecă să-i cumpere de-ale gurii. Dar n-a fost de nici un ajutor. Tatăl muri. Copila rămase să locuiască singură în colibă. Îi mai rămăseseră doar puțini bani.

Dimineața, ea se scula devreme și pleca la cimitir, să se roage la mormîntul tatălui ei.

În acest timp, la casa stăpînei era nevoie de curățenie. Așa că-i spuse aceasta noului grădinar :

— Iacă, sînt opt luni de cînd grădina n-a mai fost curățată și nici casa scuturată, iar pomii sînt plini de pînze de păianjen. Vreau ca totul să fie curat și în ordine. Și se așeză în grădină, cu fiica ei, pentru a-l supraveghea pe grădinar dacă o curăță.

Și, în timp ce, suit pe scară, grădinarul curăța pomii, dintr-unul se desprinse ceva care căzu la picioarele stăpînei.

— Doamne, ce lovitură mi-a dat ! Bine că mi-a căzut la picioare.

Grădinarul se dezvinovăți că n-a aruncat el inelul, căci un inel căzuse lîngă stăpînă. În pom a fost un cuib de pasăre care căzuse jos, și, în mijlocul lui, se afla acest inel.

— Vai, ce e asta ? exclamă stăpîna.

Luă inelul de jos și simți că i se face rău. Rămase speriată cînd văzu chiar inelul ei căzut din acel cuib.

— Biata Maria ! Du-te după ea și adu-o, imediat, băiatul meu, zise stăpîna, care mai avea un fiu. Vreau s-o iert și să mă ierte, căci este nevinovată. Dar nu știu ce drum v-a fi apucat, împreună cu tatăl ei. Nu știa că grădinarul murise.

Artur, căci așa se numea băiatul, încălecă și plecă în căutarea fetei.

În timp ce mergea el, vede că, dintr-o colibă ce se afla la marginea șoselei, iese o tînără care semăna mult cu Maria. Dar nu îndrăznea s-o oprească și s-o întrebe. Își dădu seama că o iubește pe biata fată și găsi că mama lui trebuia să fie pedepsită pentru faptele ei, fiindcă ar fi trebuit să se fi purtat cu mare grijă atunci cînd o învinuise de furt din pricina căruia se trăsese moartea mamei ei. O urmări din spate, dar nu o opri. Pe drum, Maria se

oprea și culegea flori, pentru a le pune pe mormîntul tatălui. Ajunsă la cimitir, fata îngenunche și se rugă tatălui ei să-și aducă cît mai curînd aminte de ea.

— Nu știu locul unde e îngropată mama, dar fiindcă tu ești aici, vin la tine. Vreau să mă iei în curînd, tată. Sînt atît de singură pe lume! Te aveam pe tine, iar acum nu mai am pe nimeni!

Băiatul, care o urmărea, auzise totul. Întorcîndu-se acasă, povesti mamei sale că văzuse o tînără fată în straie cernite și că semăna foarte mult cu Maria. În ziua următoare, Artur o apucă pe același drum. Și, ieșind fata din colibă, el îi tăie drumul, călare:

— Maria! Ești Maria?

— Ce dorești de la mine, domnișorule Artur? răspunse fata. Eu sînt Maria! Ce dorești?

— Mama e bolnavă și vrea să te vadă și să te ierte căci inelul a fost găsit.

— Nu, domnișorule Artur! Vinovată a fost mama dumitale și mama mea s-a prăpădit din cauza ei. Eu nu o iert. Mă bucur că inelul a fost găsit, dar pragul casei eu nu i-l voi călca.

— Domnișoară... mai zise tînărul.

— Eu nu sînt domnișoară, eu sînt fata unui biet grădinar; nu pot fi o domnișoară.

— Eu îți spun așa, fiindcă întotdeauna mi-ai plăcut și vreau să-mi fii soție.

— Domnișorule Artur, nu spune asta. Dacă m-ai fi iubit, m-ai fi apărat cînd stăpîna m-a învinovățit pe mine.

— Dar știi că mama întotdeauna a fost foarte mîndră și niciodată nu m-a lăsat să-i vorbesc de tine. Îmi dai voie

să te însoțesc? Așa voi vedea unde e îngropat tatăl tău.

— Dacă ai plăcere, vino cu mine, zise Maria.

Artur apucă calul de dîrlogi și se îndreptară amîndoi, spre cimitir. Ajunși la locul unde zăcea sărmanul ei tată, Maria se aruncă în genunchi și începu să-i sărute pămîntul de la picioare.

— Aici e îngropat tatăl tău?

— Aici e. Nu aveam bani să-l îngropăm cum se cuvine.

— Am să chem groparul să-l scoată de aici și să-l ducă în panteonul familiei noastre.

— Cît ești de bun, domnișorule Artur! Nu semeni mamei dumitale.

Îl dezgropară, îl urcară pe o cămilă și-l îngropară cu mare cinste, fără ca stăpîna să afle ceva.

— Te iubesc într-atît, Maria, încît sînt gata să-mi dau și viața pentru tine. Nu vreau să spun nimic mai mult. Vrei să te întorci cu mine acasă și să o ierți pe mama? Sărmana, e bolnavă.

— Binele cu bine se plătește. Pentru ceea ce ai făcut tatălui meu, vreau să-ți plătesc. Hai să o vedem.

Și plecară ei pe jos, Artur ducînd calul de frîu, și sosiră acasă. Maria, mama băiatului, stătea în grădină să mai respire aer curat, fiindcă simțea că se sufocă. Privi printre zăbrelele de la poartă și o văzu pe Maria îndoliată. Se ridică de pe scaun să-i vină în întîmpinare și s-o îmbrățișeze, dar puterile nu o ținură și căzu jos, leșinată.

— Artur, Artur! strigă sora lui.

Sosiră în fugă Maria, fata stăpînei și stăpînul, o luară în

brațe și o suiră în pat. Cînd își mai reveni, începu să ceară iertare Mariei.

— Ești iertată, stăpînă. Cu cîtă credință m-am rugat eu Fecioarei să apară inelul pentru ca dumneata să nu te mai îndoiești de cinstea noastră, zise Maria.

— Mie niciodată nu mi-at dat prin gînd că o pasăre ar fi putut să-mi ia inelul din cutia cu bijuterii. Iar Artur zise :

— Da, mamă, e firesc ; păsările culeg tot ceea ce întîlnesc pentru a-și face cuibul ; la fel ar fi luat și bani, dacă i-ar fi găsit acolo.

Stăpîna o rugă pe Maria să rămînă în casa ei, deoarece camera ei aranjată o aștepta, dar nu ca servitoare, ci ca fata ei. Însă, mai înainte, dorea ca Maria să o ierte.

Atunci, Artur zise :

— Mamă, nu numai să te ierte, ci doresc să fie soția mea.

Și îndată se pregăti totul pentru ca nunta să aibă loc. Se căsători. În ziua următoare nunții, stăpîna muri. Iar Artur, împreună cu sora și soția lui, care mai înainte nu se aveau bine una cu alta, rămaseră să locuiască împreună fiind foarte fericiți.

În românește de ALEXANDRINA CARAPETRU

© tYGRI

POVESTEA POVEȘTILOR (poveste letonă) 5

DU-TE NU ȘTIU UNDE ȘI ADU NU ȘTIU CE (poveste letonă) . 11
În românește de Nic. Iliescu

RÎȘNIȚA FERMECATĂ (poveste letonă) 28
În românește de Nic. Iliescu

PASĂREA MĂIASTRĂ (poveste letonă) 33
În românește de Nic. Iliescu

CEI DOI FRAȚI ȘI PASĂREA DE AUR (poveste letonă) . . . 40
În românește de Nic. Iliescu

OGLINDA FERMECATĂ (poveste letonă) 52
În românește de Nic. Iliescu

DARURILE NAȘILOR (poveste letonă) 63
În românește de Nic. Iliescu

ȘI COMOARA E BUNĂ LA CEVA (Basm românesc) . . . 73
povestit de V. Velicu

FĂT-FRUMOS URSU (Basm românesc) 92
povestit de V. Velicu

MÎNECA CEA GALBENĂ (poveste spaniolă) 119
În românește de Alexandrina Carapetru

VEINTE ȘI REGELE (poveste spaniolă) 133
În românește de Alexandrina Carapetru

PASĂREA ȘI INELUL (poveste spaniolă) 141
În românește de Alexandrina Carapetru

Lector : GH. D. VASILE
Tehnoredactor : ȘTEFANIA MIHAI

Dat la cules 29.04.1975. Bun de tipar 5.VI.1975. Apărut 1975. Tiraj 101.000 broșate. Coli tipar 4,75.

Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1 — București
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 276

EDITURA ION CREANGĂ

Lei 2,75